This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Google

Jest to cyfrowa wersja książki, która przez pokolenia przechowywana byla na bibliotecznych pólkach, zanim zostala troskliwie zeskanowana przez Google w ramach projektu światowej biblioteki sieciowej.

Prawa autorskie do niej zdążyly już wygasnąć i książka stala się częścią powszechnego dziedzictwa. Książka należąca do powszechnego dziedzictwa to książka nigdy nie objęta prawami autorskimi lub do której prawa te wygasly. Zaliczenie książki do powszechnego dziedzictwa zależy od kraju. Książki należące do powszechnego dziedzictwa to nasze wrota do przeszlości. Stanowią nieoceniony dorobek historyczny i kulturowy oraz źródlo cennej wiedzy.

Uwagi, notatki i inne zapisy na marginesach, obecne w oryginalnym wolumenie, znajdują się również w tym pliku – przypominając dlugą podróż tej książki od wydawcy do biblioteki, a wreszcie do Ciebie.

Zasady użytkowania

Google szczyci się wspólpracą z bibliotekami w ramach projektu digitalizacji materialów będących powszechnym dziedzictwem oraz ich upubliczniania. Książki będące takim dziedzictwem stanowią wlasność publiczną, a my po prostu staramy się je zachować dla przyszlych pokoleń. Niemniej jednak, prace takie są kosztowne. W związku z tym, aby nadal móc dostarczać te materialy, podjęliśmy środki, takie jak np. ograniczenia techniczne zapobiegające automatyzacji zapytań po to, aby zapobiegać nadużyciom ze strony podmiotów komercyjnych.

Prosimy również o:

- Wykorzystywanie tych plików jedynie w celach niekomercyjnych
  Google Book Search to usluga przeznaczona dla osób prywatnych, prosimy o korzystanie z tych plików jedynie w niekomercyjnych celach prywatnych.
- Nieautomatyzowanie zapytań
  Prosimy o niewysylanie zautomatyzowanych zapytań jakiegokolwiek rodzaju do systemu Google. W przypadku prowadzenia badań nad tlumaczeniami maszynowymi, optycznym rozpoznawaniem znaków lub innymi dziedzinami, w których przydatny jest dostęp do dużych ilości tekstu, prosimy o kontakt z nami. Zachęcamy do korzystania z materialów będących powszechnym dziedzictwem do takich celów. Możemy być w tym pomocni.
- Zachowywanie przypisań
  Źnak wodny"Google w każdym pliku jest niezbędny do informowania o tym projekcie i ulatwiania znajdowania dodatkowych materialów za pośrednictwem Google Book Search. Prosimy go nie usuwać.
- Przestrzeganie prawa
  W każdym przypadku użytkownik ponosi odpowiedzialność za zgodność swoich działań z prawem. Nie wolno przyjmować, że skoro dana książka zostala uznana za część powszechnego dziedzictwa w Stanach Zjednoczonych, to dzielo to jest w ten sam sposób traktowane w innych krajach. Ochrona praw autorskich do danej książki zależy od przepisów poszczególnych krajów, a my nie możemy ręczyć, czy dany sposób użytkowania którejkolwiek książki jest dozwolony. Prosimy nie przyjmować, że dostępność jakiejkolwiek książki w Google Book Search oznacza, że można jej używać w dowolny sposób, w każdym miejscu świata. Kary za naruszenie praw autorskich mogą być bardzo dotkliwe.

Informacje o usłudze Google Book Search

Misją Google jest uporządkowanie światowych zasobów informacji, aby staly się powszechnie dostępne i użyteczne. Google Book Search ulatwia czytelnikom znajdowanie książek z calego świata, a autorom i wydawcom dotarcie do nowych czytelników. Caly tekst tej książki można przeszukiwać w internecie pod adresem `http://books.google.com/`

STANFORD UNIVERSITY LIBRARIES

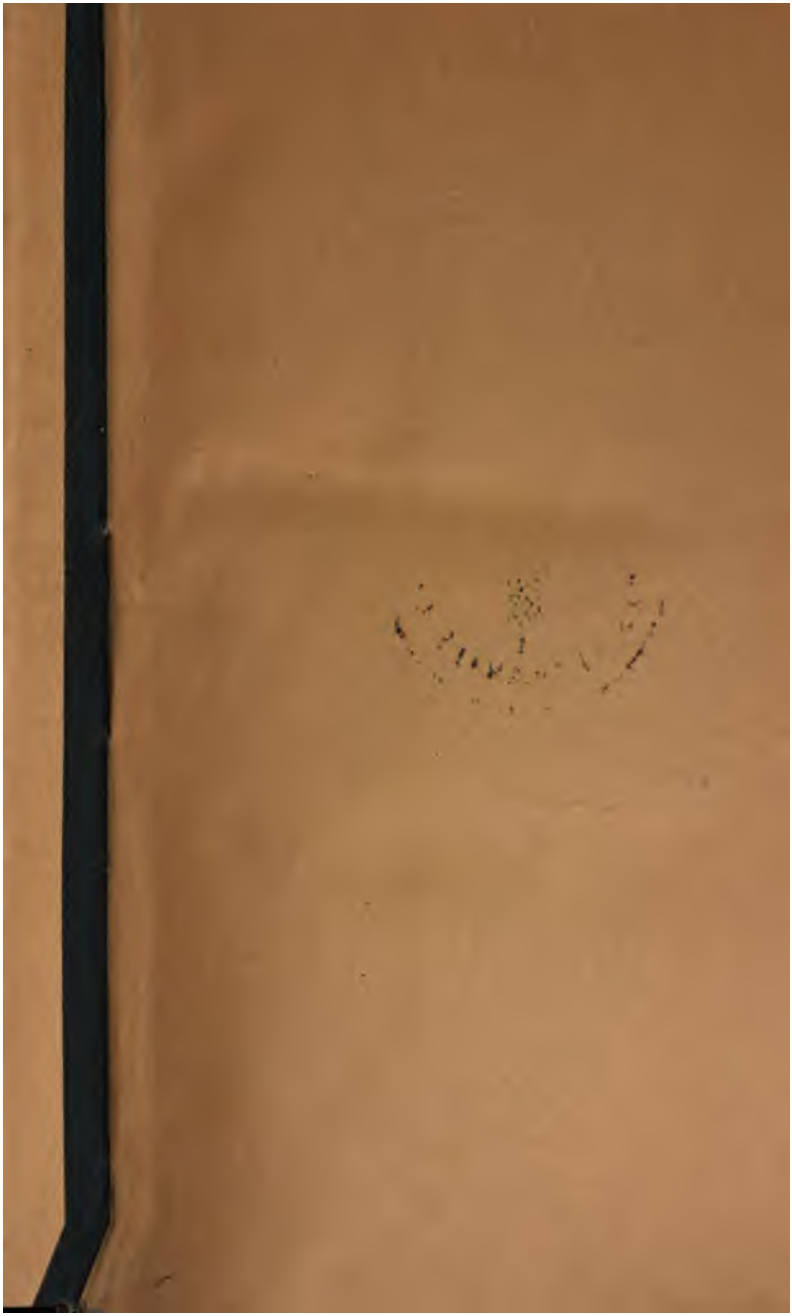

WSPOMNIENIA ZGONU
ZASŁUŻONYCH W NARODZIE
POLAKÓW.

przez

EUSTACHEGO MARYLSKIEGO
Członka Towarzystwa Królewskiego Geograficznego w Paryżu i t. d.

W WARSZAWIE,
NAKŁADEM I DRUKIEM ZAWADZKIEGO I WĘCKIEGO, UPRZYWILEJOWANYCH DRUKARZY I KSIĘGARZY DWORU KRÓLESTWA POLSKIEGO.

1829.

CT1230
M324

..... „O prawdziwie zasłużonych w oyczyznie ludziach
nigdy dość mówić nie można.“

Julian Niemcewicz.

Za pozwoleniem Cenzury Rządowéy.

DO

FRYDERYKA Hr. SKARBKA

FILOZOFII DOKTORA, PROFESSORA NAUK ADMINISTRACYINYCH W KRÓLEWSKO-WARSZAWSKIM UNIWERSYTECIE, CZŁONKA TOWARZYSTW UCZONYCH, KAWALERA ORDERU ś. STANISŁAWA KLASSY III. i t. d.

Uczeń dawny pracę tę nauczycielowi swemu poświęca. A lubo nie na téy drodze udałem się po zbiory na któréy Ty tak zaszczytnie, i pożytecznie pracuiesz, niemniéy przeto od innych, umiem cenić ważność nauki, iakiéy wskazywałeś mi przykłady, i cieszę się, że gdy zbogacaiąc nas nowemi coraz dziełami, zyskuiesz sobie prawdziwe poważanie swych współziomków, dawnym twoim uczniom tém samém choć dziś roz-

proszonym, iestes ciągłą nauką, i stawiasz dla nich wzory, które naśladować chcemy. Niemi to przecięci, pracować pragniemy ażeby być użytecznemi ziomkom. Szczęśliwi ieżeli cel życzeń naszych spełniony będzie, ieżeli godnemi ciebie, staniemy się uczniami, a ty dla nas poweźmiesz choć w części, tę przyiaźń, i szacunek iaki w sercach naszych umiałeś sobie pozyskać.

ślone żywota tych mężów. A to dla tego, abym przekonał o ich prawdziwości, i za razem wskazał źródła chcącym znaleść szczegóły życia. W kilku wyrazach chciałem dać poznać zasługi każdego, pamiętny, że to są tylko wspomnienia. Jakże wielu prawdziwie zasłużonych mężów zmuszony byłem pominąć, nie mogąc wynaleźć dnia zgonu. O słuszną w téy mierze oboiętność obwiniaćby można naszych pisarzy. Nie wszystkich nawet monarchów dzień zéyścia podali nam kronikarze. Niektórych znakomitych ludzi, zasłużonych w naukach, nie wiemy i roku śmierci. Dosyć na dowód tego przytoczyć męża słynnego na zawsze Stanisława Orzechowskiego (*) Woyciecha Nowopolskiego (**) Łukasza Górnickiego.

(*) Jak można się przekonać w życiu Orzechowskiego napisaném przez Ossolińskiego w Tom. III. iego wiado: hist: kryt: i. t. d. umieszczoném.

(**) Woyciech Nowopolski medycyny doktor,

Tych przynaymniéy których mógłem wyśledzić podałem, nie szczędząc pracy w poszukiwaniu w téy mierze. Ztąd starałem się ze wszystkich iakie mogły bydź mi dostępne źródła korzystać. Nie tylko przeyrżałem szczegółowe opisy żywotów, mowy pogrzebowe, kroniki, akta zeyścia, ale nadto w różnych częściach kraiu naszego, i w samych świątyniach téy starodawnéy stolicy potężnéy niegdyś polski, mieszczącéy tyle popiołów wielkich ludzi i zabytków dawnéy chwały narodowéy, zwiedziłem napisy grobowe nie spuszczaiąc się na dzieła Paprockiego (*) Starowolskiego (**) którzy ie zebrali. Ale wyznać muszę iż wie-

---

sławny w swych czasach filozof i wzięty lekarz. Wiadomość o tym złomku oprócz Starowolskiego, podał nam w swoiém dziele uczony Sołtykowicz, o stanie *akademii Krakowskiéy* od karty 185 - 186.

(*) W swych opisach wiele przytacza.

(**) W dziele Monumenta Sarmatarum.

lu już wcale nieznalazłem, inne na wpół zatarte. Czas i tych acz smutnych pozazdrościł nam pamiątek (*). A chociaż na próżno nie raz wiele wertowałem dzieł, nieodstręczyłem się bynaymniéy aby naymnieyszego nieszukać i bliżéy niepoznać wątku. Zamiar iedynie oddania czci cieniom szanownych przodków, powzięte własne przekonanie o ich niezaprzeczonych zasługach, chęć dania poznać wielu może nie słusznie

(*) Niemożna zarazem bez rozrzewnienia wspomnieć, że dziś zbyt mało tych zabytków, które nam świetność oyczyzny przypominaią. Już i tych szczątków, wspaniałych gmachów zamieszkiwanych przez wielkich ludzi, tych starożytnych świątyń w których radą wspierali oyczyznę, co choć smutkiem napełniał ich widok, że długie lata nierządu o zagładę ie przywiodły, podnosiły iednak umysł przenosząc w odległą przeszłość słynną wielkiemi wypadkami, mało widziemy, a nawet w krótkiem lat biegu żadne ich nie pozostaną ślady.

przepomnianych, lub znanych małéy liczbie, ożywiała mnie w przedsięwzięciu. Znałem wszystkie trudności iakie trzeba było podołać przy téy pracy, w niéy bowiem piszący nie tylko z dzieiami narodu naszego, ale ze wszystkiemi częściami literatury winien być obeznany, ażeby o ludziach w różnych wiekach, i w tak rozmaitych stosunkach żyiących, dawać zdanie zwięzłe, w kilku wyrazach zawarte, i w tém obok zasług wytknąć słabości ludzi. O mniéy znaiomych trzeba było nie raz więcéy mówić aby ich dać poznać, i usprawiedliwić tém samém że ich się wspomina, a niżeli o nayzasłużeńszych mężach.

Nie chcąc wprzód wypuszczać na świat tego zbioru nie przekonawszy się, czy iest godny wyiścia na widok publiczny, podałem go pod sąd szanownego towarzystwa Warszawskiego przyjaciół nauk z prośbą, aby wskazało błędy iakie popełnić mogłem. Raczyło wyznaczyć z grona swego depu-

DO

FRYDERYKA Hr. SKARBKA

FILOZOFII DOKTORA, PROFESSORA NAUK ADMINISTRACYINYCH W KRÓLEWSKO-WARSZAWSKIM UNIWERSYTECIE, CZŁONKA TOWARZYSTW UCZONYCH, KAWALERA ORDERU Ś. STANISŁAWA KLASSY III. i t. d.

Uczeń dawny pracę tę nauczycielowi swemu poświęca. A lubo nie na téy drodze udałem się po zbiory na któréy Ty tak zaszczytnie, i pożytecznie pracuiesz, piemniéy przeto od innych, umiem cenić ważność nauki, iakiéy wskazywałeś mi przykłady, i cieszę się, że gdy zbogacaiąc nas nowemi coraz dziełami, zyskuiesz sobie prawdziwe poważanie swych współziomków, dawnym twoim uczniom tém samém choć dziś roz-

Pismo to oddaiąc pod sąd publiczności pocieszam się nadzieią, że na nie zwrócić zechcą uwagę uczeni nasi rodacy, poczynić swoie sprostowania; wszelkie spostrzeżenia udzielone mi z wdzięcznością przyimę. Jest to zawsze przyiemna dla piszącego nadgroda (*). I to będzie nową zachętą w dalszych moich zatrudnieniach. — Bliskie iuż bowiem dzieło ukończenia o *pochwałach u Polaków* z rozbiorem celnieyszych wzorów, zgromadzone materyały do dykcyonarza mowców naszych, są to prace które mnie od dawna zaymuią. Wspominam tu o nich dla tego ażeby światli ro-

(*) Prawdziwą by zrobili przysługę ci którym iest wiadomy dzień zgonu Łoika Felixa, Morskiego Tadeusza, Nielubowicza Mateusza, Stroynowskiego Hieronima, Zabłockiego Franciszka, Smuglewicza i wielu innych nie dawno zmarłych, maiących niezaprzeczone zasługi, aby o takowym raczyli mi wiadomość udzielić, dla umieszczenia ich w późniéyszém wydaniu.

dacy których zamożne biblioteki zawieraią wiele skarbów dawnéy literatury, obeznani z niemi dobrze, swoiéy pomocy raczyli udzielić. Przedmioty te zdaią się bydź ważne w kraiu, w którym tyle wymowa kwitła, i godne zaiąć zdolnieysze odemnie pióro. A ieżeli nie mnie dano ie do skutku doprowadzić, zostawię przynaymniéy innym do wykształcenia przygotowane zbiory. — Mnie zaś dosyć i na tem, że przy wyszukiwaniu dawnych pomników wielkości naszéy, chętnie przenosząc się w tamte czasy cieszyłem się wspomnieniami przeszłości.

Pisałem w Xiążenicach 20. *Stycznia* 1829 *r.*

E. M.....

MIESIĄC STYCZEŃ

DNIA — ROKU

1 — 1592. ROSELI Annibal inaczéy ROSSELLIUS Franciszkanin w Krakowie. — Wezwany on był z Włoch od Stefana Batorego do dawania Teologii w akademii Krakowskiéy. Mąż ten uczony biegły w znaiomości pisma świętego, zostawił wykład iego w dwunastu xięgach. Mamy także mowę pogrzebową Króla Stefana przez niego napisaną. Pochowany w kościele świętego Bernarda, gdzie mu przyiaciel Hieronim Powodowski wystawił pomnik (*).

(*) *Powodowski Dzieło Roseliusa* in Trismegistum *z XIII. Tomów złożone, do druku podał nie oszczędzaiąc znaeznego nakładu, i pracy, w poprawie iego i w dodanych przemowach.*

Starowolski Monumenta Sarmatar: pag: 163 — *Siarczyński Obraz wieku pan: Żyg: III. Cz.* 2. *p.* 135.

2 — 1615. GROCHOWSKI Stanisław rodem z Mazowsza, żył ciągle zapomniany w ostatniéy nędzy, (*) tak dalece; że na grobie iego te smutną prawdę przyiazna dłoń wyryła:

„Im kto więcéy nauki, tém mniéy szczęścia tyka.“

Zbogacił mąż ten płodami poetycznemi literaturę, naywięcéy w duchu pobożnym pisanemi, które mieszczą wie-

---

(*) *Te własne pisma dowodzą w których na swoię nędzę się użala, i mowa krótka na pochwałę Jego, którą cytowałem.* — *Miałem exemplarz w środku uszkodzony.* — *Inny był Stanisław Grochowski Arcybiskup Lwowski zmarły r.* 1644. *O nim w dziele szacownem uczonego Siarczyńskiego Obraz wieku panowania Zygmunta III. wyszłem* 1828 *r. Rzepnicki Vitae praesulum T.* 1. *p.* 231.

DNIA — ROKU

le zalet, szczególniéy pod względem czystości mowy oyczystéy.

Oratio in obitum ejus pag: 20. *Juszyński Dykcyonarz Poetów polskich Tom: I. pag:* 110 - 122. *Siarczyński obraz wieku panowania Zygmunta III. i t. d. Część II.* 156 - 164.

3 — 1620. JANIDŁOWSKI Jakób (Janidlovius) Filozofii i Prawa Doktor rodem z Krakowskiego roku 1571. — Był professorem prawa kanonicznego, i trzy razy rektorem akademii Krakowskiéy. Przeszło lat trzydzieści zasiadał w sądach duchownych, a uczeni przyznali mu wysoką znaiomość prawa Kanonicznego. Wydał w téy mierze dzieło. (*) Akademicy okryli nadzwyczaynemi po-

(*) *Nosi tytuł* Processus judiciarius *ad praxim fori spiritualis, Crac:* 1606 *r.* — *Przeznaczył ie dla użytku swych uczniów.*

chwałami rozum i zasługi niezaprzeczone Janidłowskiego.

Vitte Diarium Biographicum pod r. 1620. *Siarczyński Cz. I. p.* 187.

4 — 1826. BIELSKI Szymon w Warszawie. Zgromadzenia xięży pijarów członek, urodzony roku 1745. w Województwie Krakowskiém. Niespracowany Mąż ten całe swe życie poświęcił naukom. Prócz innych pism przez niego ogłoszonych wydaniem dzieła *Życia znakomitych Pijarów*, zawieraiącego ważne wiadomości dla literatury oyczystéy, zasłużył się w świecie uczonym. Szkoda, że przygotowanéy drugiéy edycyi, śmierć mu uskutecznić niedozwoliła. Pozostaie to obowiązkiem żyiących członków spełnić życzenia Bielskiego, z którego się pewno wywiążą, szanuiąc pamięć męża tego, który przyniosł prawdziwy zaszczyt przez swe rzadkie poświęcenie naukom zgromadzeniu, maiącemu prawo do wdzięczności i uwielbiania każdego polaka.

Życie Bielskiego w języku Łaciń:

DNIA — ROKU

5 — 1818. BACCIARELLI Marcelli w Warszawie. Urodził się w Rzymie 1731 roku. Wydoskonaliwszy swóy talent pod przewodnictwem znakomitych mistrzów malarstwa, przybył do polski, gdzie dawszy dowody swéy sztuki, mianowany został od Króla Stanisława Poniatowskiego ieneralnym dyrektorem budowli królewskich.

Wysokie talenta iego zjednały mu sprawiedliwe pochwały i wziętość w innych narodach. — Z tąd był członkiem akademii sztuk pięknych w Wiedniu, Dreznie, Berlinie, świętego Łukasza w Rzymie, w Wenecyi i Bononii. Pius zaś XI. Papiéż mianował go kawalerem złotéy ostrogi. — Towarzystwo także przyiaciół Nauk w Warszawie policzyło męża tego w grono swych członków, a przy utworzeniu wydziału nauk sztuk pięknych w Królesko-Warszawskim Uniwersytecie był pierwszym iego dziekanem. Należeć on może niezaprzeczenie do nayznako-

mitszych malarzy ośmnastego wieku. Dowodem tego iest bardzo wiele płodów tégo artysty, starownie przechowywanych w Wiedniu i Dreźnie. — U nas wśród innych dzieł piękną po sobie zostawił pamiątkę Bacciarelli ozdobiwszy pęzlem swoim na zamku salę marmurową historycznemi obrazami i por tretami królów naszych, zacząwszy od Bolesława Chrobrego aż do Stanisława Augusta.

Rocznik Towarzystwa Przyiaciół Nauk Tom: 16. *pag:* 228.

6 — 1823. LITWIŃSKI Walenty w Krakowie, professor prawa w uniwersytecie Jagiellońskim i były rektor tamże. — Dzieła filologiczne iego, zasługuią na uwagę.

Dziennik Wileński z r. 1828.

7 — 1633. GROCHOWSKI Achacy w Janowie. Nayprzód sekretarz koronny na dworze Zygmunta III. Był biskupem Przemyślskim, a potém Łuckim. — Mąż

DNIA — ROKU

wielkich talentów (są to słowa Niesieckiego) dowcipu i wymowy prawdziwéy.

Niesiecki Tom. 2. pag. 308-309. *Rzepnicki Tom 2 pag.* 374-377. *Siarczyński Obraz wieku panowania Zyg. III. p.* 156.

7 — 1774. ZAŁUSKI Józef Andrzéy biskup Kiowski. Mąż to był wielki którego gorliwości w rozszerzaniu nauk niemożna dosyć uwielbić. — W ogromnéy bibliotece swoiéy w Warszawie nayszacowniejsze zabytki literatury oyczystéy zgromadził. Te on upowszechniać starał się drukiem. Otworzył ją dla użytku publicznego. Wielu rymotworców dzieła do druku podał, między któremi zbiór wierszy w dwóch tomach umieścił.

Krasicki Tom. 3. pag. 257. *Rzepnicki Vit. prae. Tom. 3. p.* 160-162. *Lelewel* Xiąg Biblio: Dwo: *Tom. 2.*

DNIA — ROKU

8 — 1638. ZAMOYSKI Tomasz kanclerz państwa. — Doszedł do téy godności przez rzadkie poświęcenie się na usługi Rzeczypospolitéy, stawaiąc w obronie praw i swobód oyczystych; w tylu wyprawach iak świadczą o tém dzieie narodu naszego. — Sam uczony i z upodobaniem oddaiący się naukom, umiał zachęcać i wspierać ludzi uczonych.

Monum: Sar. pag. 637. *Siarczyński Część* 2. *p.* 350-352.

9 — 1608. LUBELSZCZYK Alexy professor sławny za swych czasów akademii Krakowskiéy. — Dla swoiéy nauki obrany został rektorem w Pradze, późniéy zaś wstąpił do zgromadzenia Karmelitów bosych i tam swoie życie pełne cnot chrześciańskich zakończył.

Ex Chron. FF. Discalce. Culmen. approb. Joan Foxius Anno 1610 *Kalen: z r.* 1740.

10 — 1803. ZABOROWSKI Ignacy Pijar członek Towarzystwa Przyiacioł Nauk, w

DNIA — ROKU

Warszawie. Urodzony r. 1754 w Woiewództwie Ruskiem.— Łączący (iak mówi Bentkowski) do niepospolitego daru nauczania rzadką szlachetność serca i słodycz obyczaiów. Wydał ieometryą praktyczną i logarytmy. Towarzystwo Przyiacioł Nauk poświęciło mowę pochwalną na oddanie winnéy czći zasługom w kraiu naszym Zaborowskiego.

T. 2. *Rocz: Tow. Prz. Nauk pag.* 277-292.

10 — 1644. SZEMBEK Fryderyk, (*) Jezuita w Toruniu.— Niespracowany Pisarz wieku tego, urodzony r. 1574, w Woiewództwie Krakowskiem. Był autorem dzieł teologicznych i innych o których wiadomość w Niesieckiem Tom IV. pag. 271.

Vitte Dia: Bio:

(*) *Vittenius położył r.* 1643. — *Niesiecki zaś r.* 1644. — *Siarczyński tenże sam wspomina rok co i Niesiecki.*

DNIA — ROKU

11 — 1266. SWIĘTOPEŁEK Xiąże Pomeranii w gdańsku. Skaził się niegodnem zabóystwem Leszka Białego i powodem do wielu strasznych woien które pociągnęły za sobą tyle krwi rozlewu. — Lecz obok tego był to mąż dzielny, który umiał Krzyżakom czoło stawiać, a Pomorze za niego i w handel i w dostatki zakwitło.

Naruszewicz Hist. N. r. Pol. Tom V. pag. 203.

11 — 1562. PRZEREMBSKI Jan Prymas maiący lat czterdzieści trzy. — Mąż znakomitych przymiotów i nauki niepospolitéy. Jeden z tych którzy uświetnili pamiętne z wielkich ludzi, i z świetnych wypadków panowanie Zygmunta Augusta.

Vita Joan: Przerembski Archi: auctore Nicolao Buzenscio in teti Lit: Mizlera p. 31-37. *Hosius opera Tom* 2. *pag:* 168. *Damalewicz Vita Ar. Gnes. Niesiecki*

A — ROKU

T. 3. p. 762. Rzepnicki Vita Pra: Tom I. pag. 123. Krasicki p. 396.

2 — 1683. MAKOWSKI Szymon Stanisław, Ś. teologii doktor professor kanonik Krakowski. Mąż przez pisma swe sławny, pochowany w kościele świętéy Anny w Krakowie.

Bandtkie Hist. Bib. Jagiel. p. 88.

3 — 1562. Z NAPACHANIEC (a Napachanie) Antoni. Teologii w akademii Krakowskiéy professor, kanonik świętego Floryana. Zygmunta Augusta kapelan. — Był wymowny kaznodzieia, pochowany w kościele świętéy Anny w Krakowie. — Chwali Starowolski dzieło teologiczne *Locorum Communium* przez niego wydane iako gruntownie i z wielkim rozsądkiem napisane, poświęcone szczególniéy na zbicie zasad podanych i upowszechnionych przez Lutra.

Starowolski Elog. XXVIII. p. 47. Kalendarz z r. 1740. Bandtkie Hist. Biblio. Jagielloń. Aloizy Osiński życie Skargi.

DZIA — ROKU

11 — 1626. **BIRKOWSKI** Szymon filozofii i medycyny doktor, professor i kilka razy rektor w akademii Zamoyskiéy. — Posiadaiąc gruntowną naukę, obdarzony niepospolitem darem nauczania, z chwałą dla siebie uczył publicznie w akademii Zamoyskiéy. Pisał iak wspomina Starowolski poemata łacińskie i greckie (*).

Monum: Sar: 643. *Siarczyński obraz wieku panowania Zyg. III. Część I. p.* 34-35.

13 — 1595. **KOSTKA** Piotr, biskup Chełmiński w Lubawie, przeżywszy lat sześćdziesiąt dwa, pochowany w Chełmie z tym krótkiem napisem „*Scriptis domi et foris Clarissimus.*" Rosselius na początku wzmiankowany, chwali oprócz

(*) *Za świadectwém tegoż Starowolskiego miał przełożyć Dyonizego z Halikarnasu Pisarza Greckiego Dzieło: De collocatione Verborum na Język Łaciński.*

DŃIA — ROKU

przymiotów serca zdobiących męża tego, biegłość w wielu bardzo ięzykach, znaiomość dokładną nauk filozoficznych i rzadki dar wymowy. Zostawał w związkach z uczonemi podówczas Europy. — *Maldonat*, *Possewin*, *Boteri*, wielbią go w swoich dziełach.

Rzepnicki Vita Pra: *Tom.* 3. *p.* 89-90. *Siarczyński Część I. pag.* 240-241.

16 — 1559. DZIERZGOWSKI Mikołay Arcybiskup Gnieźnieński. Wysłużył sobie błogą pamięć na zawsze w narodzie naszym. Życie iego w aktach Mizlera od kar. 246-260. opisane, znayduiemy także w Rzepnickim.

Tom. I. od kar. 119-120 i t. d.

17 — 1746. MADÉYSKI Idzi Piiar. — Rodem z woiewództwa krakowskiego, z piętnastu pism które zostawił ten pracowity nauczyciel, ważnem iest za świadectwem Bielskiego dla litératury oyczystéy: dzieło *o początku i dalszem wzroście*.

zakonu xięży Piiarów, wraz z opisem życia sławnych Piiarów.

Bielski Vitae Piiari: pag. 22.

18 — 1641. CHOMĘTOWSKI Jan Jezuita, matematyki i języka greckiego profesor, późniéy rektor kollegium w Lublinie. Urodził się roku 1597. — Zostawił przekład na oyczysty ięzyk dzieł teologicznych.

Vitte. Dia. Bio.

19 — 1608. MACIEJOWSKI Bernard (*) Kardynał późniéy Arcybiskup Gnieźnieński w Krakowie, przeżywszy lat sześćdziesiąt. Zasłużył na wdzięczne wspomnienie następnych pokoleń, iako mąż który przez swe nauki doszedłszy do naywyższych w kościele naszym godności

(*) *W innem mieyscu Starowolski na karcie* 54. *przytoczył tenże sam nagrobek co i na karcie* 76. *umieszczona iest data zgonu Maciejowskiego pod dniem* 9 *Stycznia, co się stało zapewne przez omyłkę druku.*

DNIA — ROKU

wspierał ludzi uczonych. Założył on w Lublinie szkoły xięży Jezuitów, i na zawsze funduszem opatrzył. Piękne świadectwo o nim mamy podane przez sławnego Hosiusza.

Sebasty: Petrycy: w dedykacyi polityki Aristotelesowey. Damalewicz Vi: Arch. Grze. Starowolski Vit Ep. Cra, i Monumenta Sarmatarum pag 76.— Rzepnicki Tom: 1. pag 42. do 47.— Niesiecki Tom: 3. pag: 203-205.— Siarczyński Część 1. pag. 302-304.

20 — 1826. STASZIC Stanisław, minister stanu, dyrektor jeneralny przemysłu i kunsztow, prezes towarzystwa przyiaciół nauk i t. d. Urodzony w mieście Piła w r. 1755 miesiącu listopadzie. — Mąż ten ma prawo do zasług niezaprzeczonych w naukach, zbogaciwszy literaturę oyczystą rozlicznemi dziełami. — Jego nadto silnemu wspieraniu, i opiece wszystkie zakłady dobroczynności, nauk,

umieiętności, i przemysłu winne są od epoki odrodzenia się narodu albo swoie powstanie albo wzrost, i udoskonalenie się. — Urzędnik z rzadkiem poświęceniem pracuiący dla dobra swych współrodaków, wszystkie dostatki przeznaczył na wsparcie cierpiącéy ludzkości.

W dniu 24 stycznia, stosownie do woli Staszica zostały złożone zwłoki iego w Bielanach.

Julian Niemcewicz prez: tow: przy: nauk, czytał na publiczném posiedzeniu tegoż towarzystwa obraz życia i czynów Stanisława Staszica. Mamy nadto mowę Fryderyka Hr. Skarbka na pogrzebie s. p. Stanisława Staszica w kościele Bielańskiem wyrzeczoną. W kościele zaś katedralnym S. Jana kazanie miał x. Wo. Szweykowski rektor kró. war. uni. a mowę Grzymała Ref. Stanu.

DNIA — ROKU

21 (*) — 1600. RADZIWIŁ Jerzy kardynał biskup krakowski w rzymie pochowany tam w kościele jezuitów. — Dla nauki swoiéy i cnót obywatelskich szacowany podług świadectwa spółczesnych w narodzie: zaszczycany przyiaznią i zaufaniem Klemensa VIII. papieża, który go chociaż nie przytomnego do zawarcia pokoiu między Rudolfem Cesarzem a Zygmuntem III. za posrzednika użył. Zasługi męża tego podał nam Rzepnicki w swoiem dziele.

Taxius de laudibus Ra - Daniel Niger Orat: funeb: Rescius w życiu Hosiusza Kwiat: in fastis Radziwi.— Starowolski Vit: Antis: Cra: i Monum: Sarmat: p: 75-213. Niesiecki t: 3. p. 829-831. Rzepnicki Vit. prae. Tom: 1. pag 335-339.

(*) *Krasicki pomylił się w swym kalendarzu kładąc śmierć pod d. 22 Stycznia.*

DNIA — ROKU

22 — 1789. **KALIŃSKI** Guilhelm missyonarz, professor teologii w uniwersytecie wileńskim. Zostawił kazania, które nigdy nieprzestaną być wzorem szczęśliwéy prostoty i czystości języka (*).

23 — 1771. **OŻGA** Alexy piiar w Warszawie, rodem z woiewództwa krakowskiego r. 1712.— Oprócz pism które wydał, uzdolniony nauczyciel, własną pracą i przez zwiedzenie wielu kraiów europy, poświęciwszy 44 lat temu trudnemu zawodowi, ziednał prawo do niezaprzeczonych zasług w swoiém zgromadzeniu.

Bielski Vita piia: p. 92.

24 — 1498. **GÓRKA** Urijel biskup poznański pochowany w swoiéy katedrze. Był on iednym z nayznakomitszych biskupów iacy rządzili dyecezyą poznańską.

Rzep. T. 2. *pag.* 127 - 128.

(*) *Wiadomość o zgonie missyonarzów uczonych u nas, udzielić mi raczył x. Rzymski wizytator zgromadzenia xięży missyonarzów w Warszawie.*

NIA — ROKU

25 — 1649. USCICKI (Ustiensis) Jakób profesor rektor w akademii krakowskiéy. Zostawił po sobie dzieła filozoficzne które wyszły po śmierci iego. Czynny obrońca praw akademii krakowskiéy, przed stolicą apostolską przeciw Jezuitom, czego dowodem iest wielka liczba pism iego w składzie biblioteki tameczněy znayduiąca się.

Sołtykowicz o stanie akademii krakowskiéy p. 125-126.

25 — 1824. GOLAŃSKI Filip Neriusz piiar, urodzony w woiewództwie krakowskim r. 1753. Naprzód professor wymowy w Warszawie, gdzie piérwszy raz wydał dzieło swoie o *wymowie* za które otrzymał medal od Stanisława Augusta. Późniéy zaś oddaną mu była katedra wymowy i pisma Swiętego w akademii Wileńskiéy, i tam iako professor emeryt życie zakończył. Za to że wydał kilkanaście dzieł w różnym rodzaiu, Cesarz Alexander udarował go orde-

rem S. Anny klassy drugiéy. Między innemi pismami iego dzieło szczególnie *o wymowie i poezyi* zasługuie na zaletę, mimo niektórych błędów iako piérwsza retoryka porządnie w ięzyku polskim ułożona (*).

Życie w ięzyku łacińskiém.

26 — 1560 LIGĘZA Filip arcybiskup lwowski wyniesiony do tak zaszczytnéy godności, poświęcił się cały z prawdziwém zamiłowaniem dobra powszechnego, usłudze współziomków swoich. Taki sąd zaszczytny, połączony z naywiększém uwielbieniem cnot męża tego, zostawili nam o nim spółcześni.

Monumenta sar: pag 303.— *Niesiecki Tom:* 3. *p.* 107.— *Rzepnicki p.* 220–221.

(*) *Autor rozprawy pod tytułem ogólny rys historyi retoryki w Polsce, umieszczonéy przy progra: Liceum War. z ro.* 1825 *nie u łaśoiwie położył na karcie* 34 *datę śmierci Golańskiego w dniu* 19 *Lutego.*

DNIA — ROKU.

27. — 1644. WADOWITA Kampi (Campius) Marcin professor zasłużony w akademii krakowskiéy.— Rodem był z *Wadowic* w woiewództwie krakowskiém. Zbiegłszy od rodziców (*) udał się na nauki i w nich wysoce się ukształcił. Słynnym był za swoich czasów iako uczony filozof i teolog. Dla swych cnotliwych obyczaiów od wszystkich ukochany z tąd cały Kraków napełnił żalem zgon iego, którego mieszkańcy licznie oddali mu ostatnią pogrzebową usługę.

Siarczyński część 2. p. 284-285.

28 — 1597. DOROSTAYSKI Mikołay Monwid w Osmianie. Piérwszy po odzyskaniu Płocka tameczny woiewoda, obok tego Wołkowyski, Sereiowski i t. d. starosta. Odwagi iego Płock, Łuki, Psków, były

(*) *Powodem było do tego iż wilk pasącemu trzodę wieprza porwał, z tąd mawiać zwykł o sobie*: Si non iste porcus, non fuisset Vadovita doctus.

świadkami, równie dał iéy dowody w całéy wyprawie moskiewskiéy.— Król Batory widząc że potrzeba dzielnego męża aby umiał dać odpór nieprzyiacielowi, wyniósł go na woiewodę Połockiego. Odpowiedział zaufaniu monarchy swego, zdobył twierdzę: *Sussą, Nieszczedte, Newel.*

Ossoliński Tom: II. p. 288.

28. — 1687. HEWELIUS Jan urodzony w Gdańsku 1611 r.— Sławny astronom, poważany dla nauk, od nayuczeńszych mężów wieku swego. Charitius opisuiąc życia uczonych gdańszczanów wylicza 22. pism przez Heweliusza wydanych; prace te nie tylko uczone, ale pełne sztychów i ozdób drukarskich, własnym kosztem, w własnéy wydał drukarni, którą miał w Gdańsku. Ta z prawdziwą szkodą spłonęła ogniem, wraz z wielą exemplarzami dzieł męża tego.

Charitati com: histor. litera: de viris gedani ortis pag 89.— *Vitte diar: biograph:*

1 — ROKU

— 1724. CEZARY II. Franciszek syn albo wnuk Cezarego, typograf, ławnik sądów naywyższych magdeburskich. — Jemu winni iesteśmy kilka druków dobrych które powtórzył iak wspomina Bandtkie w hist: dru: kra: p. 466-468. Pochowany w Krakowie w kościele S. Anny.

— 1477. Z SANOKA Grzegórz arcybiskup Lwowski. — Mąż ten pierwszy wśród powszechnéy ciemnoty iaka nie tylko w Polszcze, ale i w całéy nawet europie panowała, zaszczepił lepszy gust w układzie naukowym w akademii krakowskiéy, któréy był professorem. Za świadectwem Kalimacha (który obszernie opisał życie męża tego) naypierwszy publicznie wykładał sielanki Wirgilego nieznane dotąd iak ich autor na ziemi oyczystéy. Zadziwiał wszystkich wdziękiem i słodyczą wymowy, szkoda tylko że żadnych dzieł męża tego przez którego szkoła główna polska, nie tylko u nas, ale i za granicą słynąć po-

częła, spółczesne pokolenia następnym nie zachowały. W życiu politycznym równie okazał się zawsze prawnym i cnotliwym obywatelem.

Sołtykowicz o stanie akademii krakowskiéy pag. 214-237.— *Rzęp: vita pra: Tom I. pag.* 215.— *Kallimach w życiu Grzegorza z Sanoka.*

30 — 1817. PRZECZYTAŃSKI piiar człon: towarzystwa warszawskiego przyiaciół nauk, pochowany w Warszawie, urodzony w woiewództwie Bracławskiém r. 1750 — Mamy po nim wzorowe *kazania* i *logikę* czyli sztukę rozumowania, dzieło nad które nie było lepszego w tém rodzaiu.

Rocznik tow: pr. nauk Tom 13. *p.* 30.

31 — 1637. BZOWSKI (Bzovius) Abraham Dominikanin urodzony koło r. 1567, pochowany w Rzymie gdzie życie zakończył. W kościele ad Minervam tam też

DNIA — ROKU

nadgrobek z uchwały zakonu swego otrzymał. — Uczony teolog pozostawił wiele dzieł teologicznych przez które nie tylko u nas, ale i u obcych stał się sławnym (*).

Ossoliński wia: hist: kry: T. I. p. 48.

31 — 1703. LESZCZYŃSKI Rafał podskarbi wielki koronny, generał wielko polski starosta Wschowski, Moscicki, Odolanowski. — Pod Wiedniem i w innych wyprawach dał dowody męztwa swego. Odbył on poselstwa do Porty z taką świetnością w jakiéy żaden poprzednio nie dał się widzieć (**) Pochowany w Lesznie.

Niesiecki T. 3. *p.* 95.

(*) *Mylnie Vitte w dziele Diar: Bio: położył pod d.* 15 *Grudnia.*

(**) *Mamy opis iego pod tytułem poselstwo wielkie Jas: Wiel. iegomości pana Rafała hrabi na Lesznie Leszczyńskiego woiewody Lę: i t. d. roku* 1700 *odprawione, a przez franciszka Poklateckiego roku* 1744 *do druku podane.*

MIESIĄC LUTY

DNIA — ROKU

1 — 1733. AUGUST II. Król polski, elektor saski w Warszawie, wieku 63 życia swego. — Król którego rzadkie zdobiły przymioty serca i duszy. W boiach mężny, nieszczęścia znoszący z spokoyném umysłém. Choyny lubo niekiedy aż do zbytku, przebaczaiący łatwo urazy, uczony, pełen dobrego gustu w naukach i sztukach pięknych. Z tąd słusznie był kochany równie od sasów iak polaków. Nauki iednak za niego upadać zaczęły.

Dokon: Kro: Biel: pag. 856.

2 — 1493. KOTWICZ Mikołay dekretów doktor, archidyakon poznański, kanonik gnieźnieński, mąż posiadaiący wielką znaiomość prawa i teologii (*).

(*) *Jego* decisio de statu provinciali contra raptores *żeby została używaną w sądach kościelnych*,

DNIA — ROKU

3 — 1636. WĘŻYK Maciéy z Widawy, urodzony r. 1566, pochowany w Pietrkowie. Nie tylko poświęcaiąc się usłudze swych ziomków, stał się użytecznym kraiowi, ale nadto i następnym pokoleniom, założywszy akademiią w mieście Widawie (*).

Monum: Sar: pog. 598. — *Niesiecki Tom IV. pag.* 502-503.

4 — 1689. STEGER Lambert (Lambertus Stegerus) nauk wyzwolonych magister. — Rodem z Gdańska, był professorem logiki i metafizyki w uniwersytecie królewieckim i bibliotekarzem. Zostawił sześć dzieł filozoficznych które *Charitius* wylicza.

---

rozkazał Synod IV. prowincyonalny za Jana Łaskiego arcybiskupa gnieźnień: zwołany. — Jest iego wiersz napisany na pochwałę Zbigniewa Oleśnickiego.

(*) *Niesiecki wspomina że iest w drukii iego dzieło akademiia Widawska którą on tam założył.*

DNIA — ROKU

And: Charitius Com: His: Lite: pag. 124.

5 — 1730. KOZIELSKI Seweryn piiar rodem z Warszawy. Biegły w naukach filozoficznych i teologicznych, których wykładem trudnił się z korzyścią. — Zostawił kilka pism.

Bielski Vitae Piiar: pag. 44.

6 — 1296. PRZEMYSŁAW Król polski w Rogoźnie zabity został. — On wskrzesił tytuł króla zaniedbany przeszło przez dwa wieki. A lubo siedm miesięcy tylko panował, podźwignął iednak oyczyznę z ostatniéy zguby połączywszy pod iedno berło różne iéy części, zapobiegł wewnętrznym woynom, ustalił tym sposobem pomyślność narodu. — Zwłoki Przemysława oblane łzami narodu, przywiezione z Rogoźna do Poznania w grobie przodków złożone zostały.

Naruszewicz hist: naro: pol. Tom V. pag. 249.

DNIA — ROKU

6 — 1388 (*). **MOKRSKI** Floryan biskup krakowski. — Za mądrych rządów biskupa tego, wielą użytecznemi zakładami dyecezya krakowska przyozdobioną została. — On także wysłany został do Węgier dla zaproszenia po śmierci Kazimierza króla polskiego na tron *Ludwika*, pochowany w Krakowie.

Niesiecki Tom III. pag. 291-292.
Rzepnicki Vita: Pra: T. I. p. 301.
Naruszewicz hist: pol: T. 7. *p.* 30.

† 7 — 1706. **BARDZIŃSKI** Jan Adam, przeor Dominikanów w Warszawie. Urodzony w woiewództwie Łęczyckiém. — Szczególniéy pracował nad tłómaczeniem klassyków łacińskich. — Przełożył Lukana na ięzyk polski, tragedye seneki i dzieła Boecyusza, *pociecha filozofii*. Lukana tłómaczenie zaleca wierność, styl zwięzły. Ale ta sama wierność nie

(*) *Starowolski Vit: An: Cracv: kładzie r.* 1378 *Paprocki, Naruszewicz* 1383.

raz niewolnicza, była powodem wielu błędów, a mimo staranności zapowiedzianéy o czystość języka, często spostrzegać się daią cudzoziemskie niewłaściwe wyrazy, które użył w swych przekładach.

Ossoliński wiadomości hist: kryty: Tom I. pag. 193 - 200.

8 — 1813. CZACKI Tadeusz; tayny radca J. C. Mści, prezes sądu edukacyinego gubernii Wołyńskiéy, Podolskiéy i Kiiowskiéy, wizytator, członek różnych uczonych towarzystw, kawaler orderów orła białego, i świętego Stanisława it. d. Urodził się dnia 28 sierpnia 1765 r. w Porycku. Znane są wszystkim wielkie zasługi męża tego, o którym słusznie powiedziano:

Z iego wpływu, i pracy mieć będą prawnuki,
Dwie pamiątki naydroższe, ięzyk i nauki.

Zwłoki tego znakomitego rodaka, złożone zostały w grobie oyczystym w *Porycku.*

O życiu i pismach Czackiego przez Aloizego Osińskiego. Pochwała Tadeusza Czackiego przez St. Hr. Potockiego, czytana na posiedzeniu tow. war. przy. nauk i umieszczona w roczniku tegoż towarzystwa.

9 — 1781. KAMIEŃSKI Adolf pijar w Nieświeżu w Litwie. Urodzony na Rusi 1737. Autor i tłómacz ważnych dzieł z języka francuzkiego między innemi *Mab'ego* uwag nad upadkiem rzeczypospolitych dawnéy Grecyi.

Bielski Vita: Pra: pag. 137.

10 — 1792 ZAMOYSKI Andrzéy w Zamościu. Urodził się r. 1716. w Bieżuniu. — Mąż ten znakomity dowiódł ile kochał kray swóy; ile czuł na czém prawdziwa iego świetność i trwałość polega, piastuiąc wysokie godności w rzeczypospolitéy. Stanisław August oceniaiąc gorliwość i światło, pieczęć wielką koronną Zamoyskiemu powierzył. Dya-

DNIA — ROKU

riusze ówczesnego séymu świadczyć będą w naypóźniéysze czasy iakiemi były chęci i sposób myślenia iego. Wezwany na séymie r 1778 do układu porządkowego prawa naszego, odpowiedział oczekiwaniu i w dwa lata ogłosił swoie dzieło. — Wiadomo iż to zostało odrzucone, zniósł spokoynie tę zniewagę, w całém bowiem życiu nie szukał innéy nadgrody z swych czynów, nad przekonanie w własnym sumieniu, że dopełnił powinności prawego obywatela. Doznał iednak pociechy Zamoyski przy schyłku życia, widząc że w przyiętéy konstytucyi 3 maia oddano sprawiedliwość zasadom iego.

Opis życia przy portretach sławnych polaków z ich opisem.

11 — 1507. Z GŁOGOWY JAN, professor filozofii i matematyki w akademii krakowskiéy, kanonik świętego Floryana. Rodem był z Szląska, lecz całe prawie życie przepędził w Krakowie. — Głośne iego imie, nawet obcych ściągało

do Krakowa wielu słuchaczów. Mamy dzieła filozoficzne tego sławnego pisarza, zalécaiące się prawdziwą gruntownością rzeczy.

Hanke de Sele: Eruditis. — *Sołtykowicz o stanie akademii krakowskiéy. pag.* 167-172.

12 — 1798. STANISŁAW AUGUST Poniatowski król polski roku sześćdziesiąt szóstego życia w Petersburgu.

12 — 1802. OSTROWSKI Teodor piiar we Lwowie; urodzony na Podlasiu r. 1750. położył on niezaprzeczoną zasługę w prawie naszém, wydaniem kilku ważnych dzieł w tym przedmiocie, także historyi kościoła polskiego i innych pomniéyszych pism teologicznych. Prawne iednak dzieła daleko maią większą wartość od ostatnich.

Bielski Vit: Piiar: pag. 179. *wiadomość o życiu i pismach Teodora Ostrowskiego przez Fr. X. Dmochowskiego.*

NIA — ROKU

13 — 1631. KROSNER (Crosnerus) Jan oboyga prawa doktor. — Biegły w wielu naukach szczególniéy zaś w prawie. Urodzony r. 1598. zakończył zbyt wcześnie swe pożyteczne życie poświęcone naukom i usługom religijnym w Krakowie; gdzie przyiaciele w kościele Ś. Idziego położyli nagrobek.

Monum: Sarma: pag. 68.

14 — 1817. KOPCZYŃSKI Onufry piiar w Warszawie, przeżywszy lat ośmdziesiąt ieden. — Pochowany na cmentarzu Powązkowskim. — Poważany dla rzadkich cnót swoich i nauk w zgromadzeniu i w narodzie który uwieńczył go medalem za napisanie gramatyki polskiéy, iakiéy cudzoziemcy pozazdrościć nam mogą. Zostawił inne ieszcze szacowne w różnych rodzaiach pisma.

Pochwała Kopczyńskiego przez Aloi: Osińskiego pag. 32.

15 — 1599. WIELICKI (Vielicius) Jan professor akademii krakowskiéy wieku swoiego

73 — Biegły teolog; pochowany w kościele świętego Floryana w Krakowie, gdzie mu wdzięczni przyiaciele wznieśli pomnik.

Starowolski 5o. *Elog. pag.* 64.

15 — 1801. SZYMANOWSKI Józef urodzony r. 1748. Miły, uymuiący poeta, a lubo nie można się zgodzić z Potockim, żeby świątynia Wenery w Knidos, stanowić miała epokę w literaturze polskiéy, wszakże przyznać należy wiele przyiemności i prostoty poezyom Szymanowskiego.

Stanisł: Potocki pochwała Szymanowskiego.

16 — 1612. PETRAWSKI Gaspar Jezuita rodem 1552 r. z Podlasia. — Biegły w ięzykach greckim, hebrayskim. — Dla szczęśliwéy swéy pamięci i znaiomości wielu nauk *kalepinem* pospolicie nazwany. Lubiony od Tylukiego który zawsze z nim przestawał.

O pracach iego naukowych, Vittenius Dia: Bio:

DNIA — ROKU

† 17 — 1611. **DOROHOSTAYSKI** Krysztof marszałek wielki litewski. — Urodził się dnia 2 marca 1562. Pisał wiersze lecz bardziéy znany i wysoko ceniony z wybornego swego dzieła Hippika (*). Szanowne to dzieło mówi nasz uczony Ossoliński, z zbioru doświadczeń i wiadomości, zaleca porządek, styl iasny, dokładny, w polszczyznie czystéy, niemniéy dobór rycin wyraźnych i dosyć *glaznych*. Rozbiór iego umieścił przy życiu Dorohostayskiego przytoczony

Ossoliński Tom. 2. wiad: hist kry: pag. 298 - 324.

18 — 1822. **MAŁACHOWSKI** Jan Nepomucen senator woiewoda i t d. w Warszawie, synowiec Stanisława Małachowskiego marszałka séymu konstytucyinego; tą samą co on w całém życiu prawości i nieskazitelności, postępował drogą. —

(*) *Ma tytuł właściwy* Hippika to iest księga o koniach, wyszła u Andrzeia Piotrowczyka r. p. 1603.

Jakiego w mężu tym straciła oyczyzna syna, niech mi się godzi odwołać do świadectwa Juliana Niemcewicza. Łzy wdzięczności (są to słowa iego) i cześć ziomków towarzyszące mu do grobu, nauczą wzrastaiące pokolenia, iakim bydź potrzeba, by zyskać miłość i szacunek rodaków. — Wiele ozdób i zaszczytów fortuna nadaie; lecz wieniec obywatelstwa sama tylko cnota i zasługa udziela, nie zwiędnie ten wieniec na Małachowskiego grobie.

19 — 1746. LIPSKI Jan Alexander biskup krakowski kardynał. — Zawołany mówca tak w łacińskim iak polskim ięzyku. Kanclerz państwa, miał sposobność okazać te wszystkie zdolności któremi ziednał sobie powszechne uwielbienie.

Janociana pag. 180. — *Rzepnicki Vitae Prae. T. I. pag.* 378 - 380.

20 — 1810. X. ODLANICKI Marcin, od Poczebudzia maiętności familiyney, *Poczobut* nazwany, doktor filozofii i teologii, wy-

służony w uniwersytecie Wileńskim professor, wielu akademii uczonych członek. — Urodził się w Słomiance w powiecie grodzińskim 30 października 1728 r. Mężowi temu, że użyię słów własnych Sniadeckiego„ Uniwersytet wileński był winien ratunek w naytrudnieyszych kraiu przygodach, astronomia w kraiu zaszczepienie, chwałę, świetność, a edukacya publiczna nieprzerwaną zmianami rządowemi gorliwość.

Sniadecki Tom. I. pag. 356.

21 — 1606. TOX (Toxius) Jan oboyga prawa doktor, archidyecezyi krakowskiéy pronotariusz apostolski, sekretarz królewski przeżywszy lat blisko 90. — Mąż wielkich zasług w kościele, obszernéy nauki, ztąd do ważnych czynności używany od monarchów naszych. — Pochowany w Krakowie, gdzie mu wzniesiono nagrobek w kościele świętego Stefana.

Monum Sar. pag. 28.

DNIA — ROKU

22 — 1606. LILIA Piotr, teologii doktor, kanonik poznański, rodem z Poznania 1566 r. Był kapelanem króla Stefana. — Za granicą w kilku rozprawach uczonych dał się zaszczytnie poznać. Za powrotem do kraiu ustalił powzięte o nauce iego wysokie mniemanie wydaniem dzieł teologicznych. Zostawił także i mowy.

Starowolski p. 80. *Elo.* 87. *Vitte Dia: Biogra:* — *Siarczyński Część* 1. *pag.* 277.

23 — 1766. LESZCZYŃSKI STANISŁAW, król polski, xiąże Baru i Lotaryngii, licząc lat ośmdziesiąt dziewięć. Monarcha filozof, poczciwy, sprawiedliwy, wspaniałomyślny, rządząc Lotaryngią kochany był od swoich poddanych, i dziś z wdzięcznością od każdego z tamecznych mieszkańców wspominany. — Uczony ten rzadki monarcha, założył w Lunewillu szkołę rycerską, w któréy szczególniéy dla polaków ustanowione były fundacye, i w niéy ukształciło się wie-

lu mężów do usług oyczystych. Oceniaiąc znakomity nasz mówca (*) zasługi naukowe Leszczyńskiego wyrzekł: „w nim głos wolny polaka odezwał się na obcym tronie, który rodaków do prawdziwéy, to iest do rządnéy odwoływał wolności, przewiduiąc skutki długiego nierządu, nawet Polskę obalić maiące. Lecz niestety Leszczyński wołał na puszczy!“

23 — 1820. FELINSKI Aloizy, dyrektor liceum Wołyńskiego i nauczyciel literatury oyczystéy, członek wielu towarzystw uczonych. Jest w swych utworach wzorem poprawności, i płynności wiersza. Tłumaczenie iego Delila ziemiaństwa i tragedya Barbara, unieśmiertelnią pamięć męża którego niedawno grobowiec tak wcześnie wzniesiony z prawdziwą szkodą literatury oyczystéy,

(*) *Stanisław Hr. Potocki w rozprawie stan nauk za Stanisława Augusta.*

wdzięczni wychowańcy Krzemieńca, i liczni przyiaciele tylą łzami skropili. — Życie pokrótce wraz z listami pełnemi tkliwości, umieściła szanowna autorka w piśmie rozrywki dla dzieci (*).

24 — 1760. DOGIEL Mateusz, piiar w Warszawie. — Zasłużył się historyi oyczystéy wydaniem zbioru dyplomatów i pism autentycznych, niemniéy dziełem o granicach Polski z Litwą.

Bielski Vita Piiar. pag. 88.

25 — 1802. WOLSKI Mikołay w Białym - Stoku, szambelan króla Stanisława Augusta, członek tow. prz. nauk. — W czasie séymu konstytucyinego obrany był członkiem deputacyi litewskiéy wyznaczonéy do układania xięgi praw cywil-

(*) *W kilku numerach swego zaymuiącego pisma udzielała nam opisy żywotów znakomitych ludzi. — O iak piękną ta znakomita polka obrała sobie drogę, ażeby być użyteczną swym ziomkom!*

ney i kryminalnéy, późniéy był szambelanem króla Stanisława Augusta i przy nim zostawał aż do śmierci w Petersburgu. Miał ścisłe związki z wielu uczonemi w Polszcze. Z dzieł które pozostawił Wolski, nayznacznieysze iest przekład georgików Wirgiliusza. Mamy przez niego z francuzkiego wyiątek z listu do *Emilii o mitologii*, *o wychowaniu Wenery*. — Widać w nim słodycz i gładkość stylu, iak w wierszu o astronomii szlachetność i wyniosłość. Taki sąd daie nam o Wolskiego poezyach uczony Dmochowski w wiadomości o życiu i pismach męża tego.

26 — 1573. WIGILANCIUSZ Grzegórz z Samborzyna, professor akademii krakowskiéy, kanonik świętego Floryana, urodził się 1523 r. w mieście Samborzu na Rusi Czerwonéy. — Pierwszy z polaków pisarz Sielanek, żałować tylko dosyć nie można że idąc za powszechnym w ówczas zwyczaiem w łacińskiéy a nie w oyczystéy mowie swe

rymy, mieszczące rzadkie piękności zostawił. On także przedsiewziął mozolną pracę którą i dokonał to iest przekład *ksiąg świętych wierszem łacińskim.*

Janociana Tom. I. pag. 93-99. *Sołtykowicz o stanie akad: krak: pag.* 344-363.

27 — 1802. ZAKRZEWSKI Ignacy Wyssygota w Żelechowie. — Urodzony w Białczu woiewództwie poznańskim, piastuiąc różne urzęda w czasach tyle pamiętnych dla nas, okazał że zamiłowanie dobra publicznego iest nayświętszą powinnością każdego urzędnika. — Z tąd chcąc mu dać dowód zaufania obywatele Warszawscy wybrali go prezydentem swoim, który to urząd piastował aż do upadku konstytucyi 3 maia.

Kościuszko także pamiętny na cnoty obywatelskie i poświęcenie się dla kraiu Zakrzewskiego, stanowiąc radę naywyższą woyskową, w mieysce tymczasowych Warszawskiéy i Wileńskiéy'

DNIA — ROKU

mianował go radcą i wydział mu żywności powierzył, późniéy w zacisze wieyskie przeniosł się, gdzie na łonie familii chlubne i niczém nie skażone zakończył życie.

Portrety sławnych polaków.

28 — 1812. KOŁŁĄTAY HUGO w Warszawie, teologii i oboyga prawa doktor, podkanclerzy koronny, członek wielu towarzystw uczonych; urodzony w woiewództwie sandomierskiém dnia 1 kwie- 1750 r. Pisał wiele dzieł politycznych bardzo ważnych o których słusznie powiédział Sniadecki (w życiu męża tego). Prace iego iako dobrego w ięzyku narodowym pisarza tem są droższe dla kraiowego oświecenia, że zaszczyceni tylu pięknemi płodami poetów nie wielu liczymy dobrych prozą pisarzów.

Sniadecki Tom. I. pag. 14.

MIESIĄC MARZEC

DNIA — ROKU

1 — 1771. WYSOCKI Samuel piiar w Warszawie; rodem z woiewództwa sandomirskiego wsi Wysoka, 1706 r.— Oprócz wielu kazań zostawił dzieła Retoryczne.

Bielski Vit. Piiar. pag. 79.

2 — 1333 WŁADYSŁAW ŁOKIETEK, król polski, w Krakowie. Monarcha ten, uratował Polskę, wskrzesił życie w narodzie, a iak mówi Ambroży Grabowski (*) stałością swą zmordował, i zwyciężył niestateczną, i przeciwną mu fortunę. Żaden monarcha, słusznie uważa Naruszewicz, tyle nie zniósł, żaden go statkiem nie przewyższył. Wychowany i zrosły na woynach, w obozach osi-

(*) *W opisie historycznym miasta Krakowa.*

wiał, z obozu prawie do grobu poszedł. Hoyny, rostropny, niemściwy, wyrównał przymiotami ludzkości, walecznemu sercu, które aż w drobnym nader ciała obrębie zamknione, iednym go z naywiększych królów w świecie uczyniło.

Naruszewicz hist. naro. polsk: Tom 5.

3 — 1202. GOWOREK Woiewoda Sandomirski. Jeszcze za rządów Kazimierza II. wsławił się męztwem i odwagą w woynie, a prawém postępowaniem w pokoiu. Wybrany potém za nauczyciela *Leszka Białego*, umiał prowadzić młodego pana drogą, iaką panuiący ziednać sobie mogą, miłość ludów im podwładnych. Wierny poradnik, zawsze nieodstępny przyiaciel, podzielał wszystkie przygody i nieszczęścia, spotykaiące tego monarchę. A ta ścisła przyiaźń iaka obydwóch połączyła, wzaiemne poświęcanie iednego dla drugiego, wystawuią piękny i tkliwy obraz, i czynią praw-

DNIA — ROKU

dziwy zaszczyt równie Goworkowi, iak i Leszkowi Białemu.

Naruszewicz hist: pol:

4 (*) — 1313. SWINKA Jakób, arcybiskup Gnieźnieński. Przewodnicząc kościołowi w czasach pełnych zaburzeń, umiał powściągać nadużycia. On oparł się zuchwałości Henryka xięcia Wrocławskiego, który wydarłszy przemocą zamek Kaliski Przemysławowi, poważył się Tomaszowi biskupowi Wrocławskiemu dobra duchowne zabrać. Pierwszy ten arcybiskup po zabiciu Stanisława biskupa Krakowskiego, Przemysława w Gnieźnie na króla polskiego koronował. Mamy Synody tego biskupa.

Damalewicz Vit. Archi. Gnes. p. 64. — *S. Bużeński Vit. Archi. Gnes. pag.* 241-271. *Rzep. Vit. Prae. T. I. p.* 63-64. — *Jakób Górski pag.* 61. *Janociana Trag. Tom.* 2. *pag.* 272-275.

(*) *Janocki kładzie pod dniem* 7 *marca* 1314.

DNIA — ROKU

5 — 1631 (*). POTOCKI Stefan, woiewoda Bracławski pisarz polny koronny, generał Podolski i t. d. W tylu wyprawach Zygmunta III. przeciw nieprzyiaciołom Polski przewodnicząc woysku, późniéy piastuiąc rozmaite urzęda obywatelskie, zasłużył się dosyć Rzeczypospolitéy. — Pod siłą iego drżeć zdawały się Wołochy i Multany, mówi Niesiecki z braćmi swoiemi tymże i Turkom dobrze dał się we znaki, pochowany w Potoku (**).

Monum. Sar. pag. p. 495. *Potocki Centuria virorum fol.* 194. — *Niesiecki Tom.* 3. *pag.* 702.

5 — 1826. DĄBROWSKI Antoni, doktor filozofii, professor król: war: uniwer: członek tow: war: przy: nauk i t. d. — Dziełami swemi wpływał wiele na roz-

(*) *Niesiecki kładzie rok* 1634.

(**) *Mamy Potockiego mowę do Władysława IV. Króla mianą.*

DNIA — ROKU

szerzenie matematycznych umieiętności u nas. A kto miał zaszczyt bydź uczniem iego, ten w sercu zachowa zapewne naywyższy szacunek i podziwienie dla męża, który rzadki zostawił przykład, iakie poświęcenie robić winniśmy dla szczęścia drugich.

Obraz życia i prac naukowych ś. p. Dąbrowskiego, czytał Kaietan Garbiński na posiedzeniu publicznem król: war. uniwersytetu. — Jest także życie iego po łacinie napisane.

†6 —1568. STRUŚ (Struthius) Józef, nadworny lekarz króla Zygmunta Augusta w Poznaniu, gdzie się urodził w roku 1510. Nayslawnieyszy w swym czasie lekarz w Europie całéy, którym *akademila Padewska* szczyciła się że w niéy był professorem publicznym nauki lekarskiéy; a Filip II. król hiszpański, kilka razy naszego ziomka rady zasięgał. On pierwszy przez ciąg wieków dwónastu, to iest: od czasów Galena Greckiego lekarza, zaniedbaną wa-

żną naukę o *pulsie* wznawiaiąc w swém dziele, stanowi epokę w medycynie. Rozlicznemi oprócz tego szanownemi dziełami, unieśmiertelnił imie swoie.

Starowolski w Hecat. 78. *Sołtykowicz o stanie akad. krak. pag.* 202-209. — *Dodatek do gazety W. X. Poznań. Nr.* 102. *r.* 1828 *pag.* 1372-1373.

7 — 1564. MENIUS Joziasz, uczony Gdańszczanin, był poważany od Melanchtona, iak dowodzą do niego pisane listy iego. — O pracach naukowych Meniusa, znayduiemy wiadomość w dziele Charitiusa Com: his: lite: od kar: 102-104.

8 — 1223. KADŁUBEK Wincenty, biskup krakowski, który rządząc przez lat dziesięć dyecezyą, późniéy wstąpił do klasztoru Jędrzeiowskiego, gdzie przyiął regułę Cystersów, i tam życie swe świątobliwe zakończył. — Znany kronikarz narodu naszego. Obszernie skreślił nam życie

DNIA — ROKU

Kadłubka Ossoliński, które przełożył na ięzyk niemiecki uczony Linde (*).

Ossoliński wiad. lit. Tom. 2. pag 372-625.

9 — 1630. WOLSKI Mikołay z Podhaiec, marszałek wielki koronny. — Urodził się 1554 roku, u Maxymiliana pod ówczas ieszcze xięcia Austryi wychowany. Późniéy zwiedził wszystkie prawie Europy królestwa, na dworze zaś Rudolfa Cesarza 16 lat spędziwszy, wrócił do oyczyzny. Od Zygmunta III. wysyłany w różnych poselstwach, w kraiu dla biegłości wielkiéy w prawie (**), i zasług, sprawował znakomite godności. Rzemieślników wielu z zagranicy sprowadził do Polski.

(*) *Dołączone są w tém wydaniu pisma o Kadłubku biskup: Prażmowskiego, Kownackiego, Lelewela.*

(**) *Starowolski w mowie iego pogrzebowéy, prace naukowe Wolskiego wspomina.*

Starowolski Laudatio funebris. — Nicolai Wolski. Monum. Sar. 213. Niesiecki T. IV. pag. 589-590.

10 — 1822. WYBICKI Józef w Manieczkach pod Poznaniem, senator woiewoda, kawaler orła białego: urzędnik legii honorowéy, członek towarz. kro. przy. nauk i t. d. Urodzony 29 września 1747 r. w Bedominie. Oprócz pism drukiem ogłoszonych zostawił w rękopismach *historyą Słowaków.*

Dziennik wileński. — Bentkowski hist. lit. polskiéy.

10 — 1823. KOSIŃSKI Jenerał, w dobrach swych Targowa Górka w powiecie sredzkim w xięstwie Poznańskiém.

Urodził się w Litwie, od lat młodych wszedł w szeregi oyczystego woyska. — Niezłomne i bezinteressowne zawsze było zaięcie się w sprawie ziomków swoich męża tego. W legionach Włoskich liczne dał dowody męztwa, i wysokich zdolności swoich. —

DNIA — ROKU

Tam to wiele pięknych czynów iego u samych nieprzyiaciół ziednały mu miłość i poważanie, połączyć umiał zawsze odwagę żołnierza z ludzkością. Jeżeli kiedy Rylec dzieiopisa wystawi trwały pomnik męztwu polaków, w ostatnich czasach zaszczytne w nim i Kosiński zapewne zaymie mieysce.

11 — 1646. KONIECPOLSKI Stanisław, hetman wielki koronny w Brodach. — Wieki ustaliły sławę męża tego, który należy do naywiększych bohaterów iakich ziemia nasza wydała. Założył akademiią w Brodach i do niéy sprowadził niektórych nauczycieli z szkoły głównéy krakowskiéy.

Piasecki. — *Niesiecki Tom.* 2. *p.* 383-385. *Krasicki Ka. oby. Siarczyński część I. pag.* 229-231.

† 12 — 1655. OPALIŃSKI Krysztof, woiewoda poznański, wydał 52 satyr, w nich wziąwszy sobie za wzór Juwenalisa, surowo powstawał na występki i różne

zdrożności. — Aby ie ocenić, trzeba się przenieść w czasy tamte, w których były pisane. Wiersz iego nie rymowy nieda się wprawdzie dziś z przyiemnością czytać, obraża nawet może często samą przystoyność, ale w swoiem czasie miały satyry iego, niezaprzeczoną wartość, iako wytykaiące wady oyców naszych, podaiące zbawienne rady, których bodayby chcieli byli słuchać.

Bogusławski życie sławnych pol. Tom. 2. p. 120-121. Bentkowski hist. liter. pol. Tom. I. pag. 416-418.

13 — 1802. OSIŃSKI Józef Herman, piiar w Warszawie, urodzony w Dobrzykowie woiewództwie mazowieckiem r. 1738. Przez lat trzydzieści (iak mówi Bentkowski) nauczyciel publiczny fizyki experymentalnéy, nader skutecznie działał na cały naród, i ustną nauką, i pismami w ięzyku oyczystym wydanemi do upowszechnienia téy umieiętności.

DNIA — ROKU

Bielski Vit. Piiar. pag. 156. — *Mowa miana przez Stanisława Hr. Sołtyka na pamiątkę X. Osińskiego w T. IV. roczników tow. war. przy. nauk. znayduiąca się.*

14 — 1774. WIŚNIEWSKI Antoni piiar, urodzony w woiewództwie Łęczyckiem 1718 r. Wielbiony od Janickiego i innych; tłumacz *Od Horacyusza i Sarbiewskiego*, zostawił wiele dzieł w różnych rodzaiach, szczególniéy filozoficznych.

Bielski Vit. Piiar. p. 108.

14 — 1801. KRASICKI Ignacy arcybiskup Gnieźnieński w Berlinie, urodził się 1734 r. Póki żyć będzie ięzyk polski, Krasicki żyć nieprzestanie — Jest iedyny pisarz obywatel, ktory widząc konaiącą oyczyznę zaiął się moralną poprawą iéy synów. Wszystkie pisma dla ich szczęścia poświęcał, on to dowiódł że chcąc wady swych ziomków wytykać, trzeba ich kochać. Mowa na obchód pamiątki męża tego w towarzystwie war.

przy. nauk przez Dmochowskiego miana, iest pięknym pomnikiem wymowy. Napisał także pochwałę Krasickiego Stanisław Potocki (*).

15 — 1034. MIECZYSŁAW II. w młodości pod wodzą oyca walecznego dał dowody męztwa w wielu wyprawach. — Przy wstępie na tron okazał naypięknieysze nadzieie sławy i świetności narodowéy. Lecz późniéy, uwiedziony blaskiem maiestatu, otoczony złemi doradcami, pod każdym względem stał się niegodnym następcą Bolesława wielkiego.

Naruszewicz hist. pol. Tom. 2.

16 — 1765. STADNICKI Mikołay piiar, rodem z woiewództwa krakowskiego — Poważany dla rzadkich przymiotów od zgromadzenia swego. Zgon iego był

(*) *Pierwsza umieszczona w Tom. I. tegoż towarzystwa. Druga w Tom. I. pochwał i mów Stanisława Potockiego.*

DNIA — ROKU

zbyt wcześny. Wydał dzieło o *sposobie nauczania.*

Bielski Vit. Piiar. p. 93.

17 — 1642. ZADZIK Jakób kanclerz wielki, późniéy biskup krakowski. — Mąż ten biegły w traktowaniu spraw publicznych, zasłużył się wiele kościołowi i oyczyznie. Całe swe dochody dzielił na wsparcie nauk, cierpiącéy ludzkości, i dla Rzeczypospolitéy. Dał piękny przykład, iak prawy obywatel wszystko poświęcać dla dobra oyczyzny winien, kiedy z własnego maiątku widząc skarb publiczny wyniszczony woynami, wypłacił zaległy żołd woysku. Zwłoki tego godnego biskupa spoczywaią w krakowie.

Starowolski kazanie na pogrzebie Zadzika. — Potocki Centuria Virorum p. 372. *Niesiecki Tom* 4. *p.* 637 - 638. *Rzepnicki Vit: Prae Tom. I. pag.* 359 - 362. *Starowolski Monum. Sar. pag.* 38.

17 — 1826. OSSOLIŃSKI Józef Maxymilian Hr. z Tęczyna, kommendor orderu Ś. Ste-

fana, zaufany radca stanu J. C. K. A. Mości. — Biblioteki nadwornéy prefekt, naywyższy marszałek ko: króf: Galicyi, członek wielu towarzystw uczonych.

Urodził się w woli Mieleckiéy roku 1754. ogromną on bibliotekę, zamożną w szacowne księgi i dawne rękopisma z wielkim kosztem zebrał. Założył wraz z innymi instytut narodowy Galicyiski we Lwowie. Gdyby mąż ten innych z swoich zatrudnień naukowych niezostawił pamiątek, dzieło samo wiadomości historyczno-krytyczne do dzieiów literatury polskiéy, zdolne iest ustalić sławę Ossolińskiego. Wśród téy pracy tyle dla narodu pożytecznéy, pozbawiony wzroku, przywykły do czynnego życia, zawsze dyktował tłumaczenia starożytnych autorów.

Żywot iego czytał w towarz: przy: nauk Jan Hr: Tarnowski.

18 — 1703. KRAUS Michał, piiar w Podoleniu, w woiewództwie Spiskiem urodzony r. 1626. Między innemi mamy dzieło *pra-*

DNIA — ROKU

widła sztuki krasomówczéy ięzyka łacińskiego.

Bielski Vit: Piiar: pag. 7.

19 — 1238. HENRYK BRODATY, Książe Wrocławski w Krosnie na Szląsku. — Pan ten wiele dobrego dla Polski zrobił. Uzyskawszy orężem opiekę nad Bolesławem wstydliwym, mądrze rządził kraiem, pod iego to opiekuńskiem panowaniem nad Polską, stanęło wiele ustaw pisanych, i praw pożytecznych dla narodu.

Naruszewicz hist: nar: pol: Tom: pag. 279.

19 — 1823. CZARTORYSKI Adam xiąże, generał ziem podolskich, feldmarszałek Cesarza Austryi, kawaler orderu złotego runa i innych. On był prawdziwym mecenasem wzrastaiących nauk w Polszcze. — Niemógł się nikt skuteczniéy i dzielniéy zaiąć rozszerzeniem cnót i światła w narodzie. Iluż znakomitych mężów w różnych zawodach

służących oyczyznie, iemu winni są wychowanie i swoią oświatę. W tylu dziełach poświęconych mu, chcieli uwiecznić wdzięczność dla tego patryarchy narodu naszego, przeznaczony zdawał się ten wielki mąż, aby poprawił w tych czasach poniżenia, sprawiedliwość, wady ustaw kraiowych. Śmierć iego za powszechną klęskę uznana, po wszystkich stronach Polski głęboką żałość wycisnęła. Wszędzie ubiegano się w oddaniu należnych pochwał; w Warszawie gdzie przeprowadzono zwłoki, Julian Niemcewicz prezes tow: warsz: przy: nauk, i Woronicz bis: krakowski, przy grobie Czartoryskiego podnieśli wymowne głosy. Na publiczném zaś posiedzeniu tow: warsz: przy: nauk, iako iednego z założycieli iego, podał rys zasług naukowych Fryd: Hr. Skarbek.

20 — 1777. SKARADKIEWICZ Patriciusz piiar, biegły matematyk, rodem z woiewództwa krakowskiego. — wydał arytmety-

kę, geometryą, i początki miernictwa, w swym czasie bardzo użyteczne i wzięte były te dzieła.

Bielski Vit: Prae: pag. 157.

21 — 1081. BOLESŁAW II. SMIAŁY, król dzielny; opiekun bezinteressowny Węgier, pogromca sąsiadów, uiarzmiciel pobliskiéy Rusi; w dopełnianiu iednak władzy nadto surowy, arbitralny, dopuścił się zabóystwa Stanisława biskupa krakowskiego, musiał ustąpić z kraiu, i w Węgrzech życie zakończył.

Naruszewicz hist. pol. Tom. 2.

22 — 1219. KETLICZ Henryk arcybiskup Gnieźnieński, ważne on zaymuie mieysce w historyi kościoła Polskiego. Po długich zatargach iemu duchowieństwo nasze przyznaie iż uwolnienie go od sądów swieckich w Rzymie pozyskał, pochowany w Gnieźnie.

Paprocki herby rycerstwa pol. p. 529-530. *Rzepnicki Vitae Prae. T. I. pag.* 54-55. *Naruszewicz hist: nar: pol: Tom. IV.*

DNIA — ROKU

23 — 1576. KROMER Marcin, biskup Warmiński, przeżywszy lat 77. Urodzony w miasteczku Biecz położoném w prowincyi Mało-Polskiéy. — Znakomity pisarz dzieiów oyczystych, nazwany nawet od obcych *Liwiuszem Polskim*, mąż ten pełen nauki, piastował urząd sekretarza u Zygmunta Augusta, a po iego śmierci u króla Henryka. — Stefan Batory poważał go i iemu ważne czynności państwa powierzał, sprawował częste od Rzeczypospolitéy poselstwa, między innemi do Cesarzów Rzymskich, Karóla V. Ferdynanda; z pożytkiem dla swéy oyczyzny. Obszerniéyszą wiadomość o życiu męża tego znayduiemy w dziele Tretera *de Episcopis* Var: — Rzepnickiego Vitae Prae: Tom. II. pag. 339-342. oprócz tego wielu o nim pisało, których wylicza Gołębiowski o dzieiopisach polskich p. 38-40. Siarczyński część I. pag. 248-253.

24 — 1816. TYSZKIEWICZ Hr. Wincenty, niegdyś referendarz Litewski, orderów

DNIA — ROKU

Polskich kawaler, w maiętności dóbr niedaleko Pińska; mąż ten sam światły wspierał nauki.

Pamiętnik warszt Bentkowskiego Tom 6.

25 — 1435. PAWEŁ Włodzimierza z Brudzewa syn, w Krakowie. — Dekretów doktor, kanonik krakowski, professor akademii i kilkokrotnie onéyże rektor, męża tego uczonego rzadkie zamiłowanie nauk i znakomite cnoty, chwali Długosz. — O darach dla biblioteki Jagiellońskiéy tego ziomka, Bandtkie także wspomina w swéy historyi biblioteki uniwersytetu Jagiellońskiego.

Długosz edy: Lip: Tom. I. księga XII. pag. 686. *Sołtykowicz o stanie akad: krak: pag.* 121 - 122.

26 — 1455. KONIECPOLSKI Jan, kanclerz wielki koronny, pod panowaniem trzech królów: Władysława Jagiełły, Warneńczyka, Kazimierza piastuiąc tę go-

dność, mądrze i wiernie oyczyznie służył.

Niesiecki koro: Pol: T. II. p. 580.

27 — 1699. CICHOWIUSZ (Cichovius) Mikołay, w Poznaniu iezuita, w roku życia 75. Wydał wiele dzieł teologicznych. — Pismem zaś swoiem przeciw Aryanom, to dokazał, że ci zostali wypędzeni z Polski.

Vitt: Diar: Biogra: Bandtkie hist: drukarń: Tom. I. pag. 378-381. *Bentkowski hist: lite: polsk: Tom.* 2. *pag.* 547-563.

28 — 1609. SZCZERBICZ Paweł. — Nikt mu z spółczesnych, w znaiomości praw i zwyczaiów kraiowych nie wyrównał, poprawę praw Litewskich mężowi temu Zygmunt III. powierzył, w prawie ma on niezaprzeczone zasługi, dla swych dzieł wydanych.

Trag: Janociana pag. 251-253. *Siarczyński część II. pag.* 249.

29 — 1617. FIDICEUSZ (Fidicaeus) Franciszek, filozofii i medycyny doktor, professor

DNIA — ROKU

w Toruniu, Gdańszczanin, pisał dzieła filozoficzne i medyczne.

Vitte: Diar: Biograf:

30 — 1662. DRUŻBICKI Gaspar iezuita, przeżywszy lat 71. — Oprócz obrony zgromadzenia swego wydanéy po polsku, zostawił liczne dzieła pobożne, napisał książek przeszło czterdzieści.

Daniel Pawłowski Vita Gas: Drużbicki, Vitt: Diar: Biogra: Niesiecki (*) *Tom. II. pag.* 89-97. *Siarczyński obraz wieku panowania Zyg: III. część I. pag.* 106.

31 — 1679. DILGIER (Dilgerus) Daniel Gdańszczanin, urodzony d. 5 września 1606. Uczony ten ziomek tak dalece słynął z słodyczy wymowy swoiéy że Joachim Pastoriusz, Hryzostomem go Gdańskim nazywał.

(*) *Położył śmierć Drużbickiego pod dniem* 2. *kwietnia* 1662. — *Vittenius* 1600. *tenże rok i Siarczyński.*

Ubiegano się w oddaniu należnych pochwał wysokim talentom i cnotom męża tego. Wydał wiele dzieł.

Sermo in obitum eius ab Heyseo. An: Charitii Com: hist: lit: pag. 41 - 47.

31 — 1749. MANIECKI Franciszek iezuita, poeta ten zostawił wiersze, naylepsze są pod tytułem: *Apollo albo poezye.*

Niesiecki Tom III. pag. 222. *De polonis latine doctis auctore He: Trom!ero.*

MIESIĄC KWIECIEŃ

DNIA — ROKU

1 — 1455. OLEŚNICKI Zbigniew, kardynał biskup krakowski w Sandomierzu. Wywdzięczaiąc się Władysław Jagiełło za ocalenie życia w pamiętnéy bitwie pod Grünwaldem, wyniósł go do godności biskupa.

Przez trzydzieści dwa lata rządząc dyecezyą krakowską, sprawował różne poselstwa, sławny nietylko w kraiu ale i zagranicą. Ile zaś był kochany w narodzie dowiódł zgon, który całą Polskę pogrążył w ciężkim smutku, iak tego świadectwo znayduiemy w Długoszu (*). Zwłoki tego szanownego ze wszech miar biskupa spoczywaią w Krakowie.

(*) *Długosz Lib: XIII.*

DNIA — ROKU

Rzepnicki Vitae Prae Tom. I. p. 309-314. *Starowolski Vit: Epis: Cra: Cichocki in Allog. Osae: Vita et res gestae pon: et car: Niesiecki Tom. III. fol.* 445-447.

1 — 1548. ZYGMUNT I. król polski w Krakowie, czterdziesto dwu letniem panowaniem uszczęśliwiał Polskę, nigdy naród nie kwitnął większą pomyślnością wewnątrz, bardziéy od postronnych nie był szanowany. A iakiego opiekuna nauki w tym wielkim monarsze miały, nietylko nasi, ale i obcy pisarze którzy pochwałami tego króla okrywali w swych dziełach, podali pamięci naypóźniéyszych pokoleń (*).

Bandtkie hist: pol: T. 2. p. 134 (**).

(*) *Bielski w swoiéy kronice powiada że śmierć Zygmunta I. nastąpiła w święta wielkanocne w miesiącu Lutym.*

(**) *Trzy mowy pozostały nam na pochwałę Zygmunta I. wyrzeczone przez mężów znanych w świe-*

DNIA — ROKU

2 — 1640. **SARBIEWSKI** Mateusz Kazimierz iezuita, sławny poeta, nazywany Horaciuszem polskim, i porównywany z nim. Ktokolwiek iednak poznał pienia poety rzymskiego i polskiego, przyznać musi że Sarbiewski, nie był naśladowcą Horaciusza, wszystko on winien swoiemu geniuszowi, w różnych żyiąc wiekach, różnemi farbami obydwa malowali iednakowe obrazy, i niemaią nic wspólnego, chyba to, że w ięzyku iednym zostawili dzieła.

Vitte Dia: Bio: Juszyński Dy: poetów polskich p. 165-170.

2 — 1825. **GRODDECK** Bogumił Ernest, radca stanu professor filologii uniwer: Wileń-

---

cie uczonym, to iest: Kromera, Orzechowskiego, Macieiowskiego, z których ostatnia miana była w ięzyku oyczystym iak zaświadcza Orzechowski p. 17.— *Nadte nie mamy pięknieyszych wzorów, obszernie rozebrałem ie w dziele o pochwałach u Polaków.*

skiego, członek tow: war: przy: nauk i innych. Wykształcił on w Litwie wielu filologów, wydał pożyteczne pisma filologiczne.

Dziennik warsz: No. 8. *r.* 1826

3 — 1025. BOLESŁAW WIELKI król Polski w Poznaniu, monarchę tego pod każdym względem, słusznie za założyciela potęgi narodowéy uważać należy. — Cały kray uczuł ciężką stratę, i dobrowolną żałobę przez rok cały nosił; pochowany w Poznaniu, przed lat kilkunastu widziano ieszcze grobowiec Bolesława z wizerunkiem iego na kamieniu wyrytym, który przez gorszącą oboiętność zaginął.

Naruszewicz hist: Polska Tom 2.

3 — 1600. RESZKA (Rescius) Stanisław, kanonik Warmiński, opat Jędrzeiowski, wychowany na dworze Hosiusa, równie godnym z swéy nauki, iako i cnót, stał się uczniem tego wielkiego męża, od Zygmunta III. wysłany w poselstwa ró-

DNIA — ROKU

żne. Bibliotekę liczną darował ieznitom. Wieloma dziełami dał poznać swoią naukę. *Baronius* kardynał, *Lipsius*, wynosili iego uczoność.

Starowolski w Heca: pag. 32. — *Niesiecki Tom. III. pag.* 857.

4 — 1581. UCHAŃSKI Jakób, arcybiskup Gnieźnieński, prymas państwa, w Łowiczu. Mąż uczony, w prawie oyczystém biegły. — Listy iego stylém wybornym pisane ma mieścić biblioteka Helborska. Swoiem dziwacznem i nie iednostayném postępowaniem, wiele on na różne zdarzenia, i na los kraiu wpływał.

Nagrobek w Łowiczu. Niesiecki Tom. IV. pag. 430-431. *Vita Archie: gnesnensis Uch. in Act: Mizlera pag.* 106-122. *Rzepnicki Vitae Prae: Tom. I. p.* 122-136.

5 — 1692. BUŻEŃSKI Stanisław, dziekan Warmiński, kanonik Gnieźnieński. — Mąż którego wysokie zdolności umiał cenić

znany z swych zasług Olszowski Andrzéy.

Nagrobek wypisany w Zbiorze *potrzebniéyszych wiadomości Iłrasickiego.*

5 — 1382. **SUCHYWILK** Jan, arcybiskup Gnieźnieński, dziekan krakowski, kanclerz koronny. — Mniemanie o iego nauce, mówi nasz historyk, którą wielu przechodził w owym wieku, ziednała mu szacunek u króla, i poważanie w radzie naywyższéy. Człowiek szanowny, poradny i czynny, stracił sławę rostropności, statku, będąc na pierwszy stopień senatu od Ludwika wyniesiony.

Naruszewicz hist: nar: pol: Tom. VII. pag. 186. *Bogusławski życia sław: pol:*

6 — 1618. **DYBOWIECKI** (Dibovicius) Stanisław, medycyny doktor, rodem z Przemyśla. Nadworny Zygmunta III. króla lekarz i fizyk. Słynął za czasów swoich z biegłości w sztuce leczenia.

DNIA — ROKU

Monumenta Sar. pag. 287. *Siarczyński obraz wieku pan: Zyg: 3. część I. pag.* 108.

6 — 1666. RYWOCKI Jan iezuita, professor teologii w uniwersytecie Wileńskim. — Zostawił wiele pism, i panegiryków.

Vitte Dia: Bio: Bibliotheca Scrip: Socie: Jesu: pag. 500. *Niesiecki Tom. III. pag.* 926-927.

7 — 1593. SOKOŁOWSKI Stanisław, teologii doktor, proboszcz kollegiaty Ś. Floryana, kanonik katedry krakowskiéy. Język grecki i łaciński, w niezrównanéy posiadał doskonałości; a iak wybornie i wymownie, osobliwie ostatnim, i mówił i pisał, dowodem są rozliczne iego mowy i inne dzieła. Zagranicznemi prócz tego podróżami, a mianowicie do Włoskich akademii, w naukach wszelkich, świętych i świeckich ugruntował się i wykształcił. Poczém kilkanaście lat na pracach akademickich przepędziwszy, obszernością nauki, a

razem mocą i pięknością wymowy zalecony u naypierwszych osób, przydany został na teologa nadwornego królowi Stefanowi, od momentu iak tylko wiechał w granice Polski do obięcia tronu w r. 1576 (*).

Starowolski centuria virorum p. 85. *Niesiecki Tom. IV. pag.* 158. — *A nadewszystko Sołtykowicz o życiu i dziełach Sokołowskiego dokładną udzielił wiadomość od karty* 372-393.

7 — 1787. WĘGIERSKI Tomasz Kaietan, szambelan kró: w Marsylii. Urodził się r. 1755 na Podlasiu. Zgasł zbyt wcześnie ze szkodą dla literatury. Wydane poezye zapowiedały talent, którego w wieku późniéyszym byłby z większym pożytkiem używał, w krótkich wyrazach sprawiedliwie ocenił zasługi naukowe

(*) *Są to słowa uczonego Sołtykowicza.*

DNIA — ROKU

Węgierskiego St. Potocki (*). Mamy wiadomość o życiu Węgierskiego i pismach przy dziele iego.

8 — 1582. TROPER Andrzéy, professor teologii w uniwersytecie Jagiellońskim, kanonik u ś. Floryana, gdzie spoczywaią zwłoki iego. Uczony ten ziomek, słynął za swoich czasów z znaiomości gruntowney języków starożytnych, a mianowicie hebrayskiego, greckiego i łacińskiego.

Monumenta Sar: pag. 168.

9 — 1577. OSTROWSKI Stanisław w krakowie, professor publiczny wymowy w akademii Jagiellońskiéy. — Współkoledzy i wdzięczni uczniowie wcześnie zmarłemu nauczycielowi wznieśli pomnik w kościele ś. Anny.

Monumenta Sar: p. 185.

† 10 — 1662. OPALIŃSKI Łukasz, marszałek nadworny koronny, pod każdym względę-

(*) *W rozprawie: Stan nauk za Stanisława Augusta, umieszczoney w Tom: II. iego rozpraw.*

dem godny wspomnienia. Życie iego obywatelskie, za wzór służyć może. — Używany był od stanów Rzeczypospolitéy, do spraw naytrudniéyszych. Słynął z dzieł rycerskich, nie raz mężny dawał odpór własnym żołnierzem, nieprzyiaciołom naszym. Wziętość iego w naukach była równie wielka. Mamy mowy iego w różnych materyach politycznych, szanowne dzieło o *powinnościach*, i inne pisma filozoficzne i poezye.

Wiadomość o życiu i pismach z Niesieckiego, przy: Wier: p. t. poeta Opalińskiego Łuk: umieszczona.

11 — 1667. FABRICIUS (Fabrycy) Wincenty w Warszawie. Mąż ten słynął iako poeta. Wiele mu pochwał oddawali zagraniczni uczeni (*).

Jo: And: Fabricii bibli: Cri. T. IV. pag. 396. *De polonis lati-*

(*) *Między innemi służą za dowód* Boxornii *epistolae et poem: Franc: et Lips:* 1679 - 12. *p.* 122.

DNIA — ROKU

ne doctis diatribe, autore Carolo Henri Tromlero.

11 — 1668. JACKONOWICZ Jakób iezuita (*), urodzony r. 1589 na Litwie, pisma wydane przez niego w ięzyku oyczystym i litewskim, wylicza Wittonius w swoim dziele, między któremi są pieśni duchowne w obudwu tych ięzykach. — Juszyński dykcyonarz poet: pol. Tom I. pag. 144. Siarczyński część I. pag. 185-186.

12 — 1572. PADNIEWSKI Filip, biskup krakowski w Warszawie. Młodość na dworze Karola i Ferdynanda przepędził, powróciwszy do oyczyzny, dał dowody męztwa, towarzysząc wyprawie Zygmunta Augusta, późniéy przyiąwszy stan duchowny, przez tego monarchę wysłany do Rzymu i Wiednia, naprzód w nagrodę otrzymał Przemyskie, a potém Krakowskie biskupstwo. Dom ie-

(*) *Siarczyński nazywa go Jan Jachnowicz.*

DNIA — ROKU

go był schronieniem uczonych, z któremi rad przestawał. Mamy dzieło chwalone tego uczonego biskupa; (*) pochowany w Krakowie i tam ma nagrobek.

Monumenta Sar: 75. *Starowolski Vit. Antes: Cra:* 241-245. *Paulus Jovius in Elog. Viro: lit. illus. pag.* 145. *Trag. Janociana* 207-210. *Niesiecki Tom. III. p.* 551. *Rzepnicki Tom. I. p.* 330.

13 — 1822. MOLSKI Marcin w Warszawie. Dał się poznać iako poeta, przez gładki tok wiersza swego, i łatwe go zastosowanie do każdéy okoliczności. Znacznieysze poezye wyliczył Bentkowski w historyi literatury polskiéy.

Dzien. Wil. Tom. I. pag. 523.

14 — 1564. JAN ZE SPROWA, arcybiskup Gnieźnieński. Użytecznemi czynami życie publiczne napełnił, on wzniósł miasto

(*) *Pod tytułem:* Elogia virorum toga sagoque illustrium.

DNIA — ROKU

Skierniewice, w mieyscu gdzie była mała wioska.

Mizler acta literaria Trim. pri. pag. 54-55.

15 (*)— 1241. HENRYK II. Wrocławski i Wielkopolski książe, poległ w bitwie z Tatarami pod Lignicą. Urodził się r. 1191 niespełna lat cztery uszczęśliwiał kray łagodnemi swemi rządami, za który mężny ten książe, życie położył.

Ciało iego poznane na placu bitwy, przez żonę Annę, pochowane zostało w kościele franciszkańskim ś. Jakóba.

Naruszewicz hist. pol. Tom. IV. pag. 315.

16 —1640. ŁUBIEŃSKI Stanisław, biskup Płocki w Warszawie, przeżywszy lat 67. Wieloma ważnemi dziełami zbogacił li-

(*) *Ten dzień naznacza Naruszewicz na karcie* 315. *W tablicy zaś genealogicznéy na początku swego dzieła umieszczonéy dzień* 9 *kwietnia.*

teraturę naszą. W kilku wyrazach prawdziwie wystawił Łubieńskiego Gołębiowski, „uczony dobrych i skromnych obyczaiów, te cnoty zdawał się przelewać w swoie pisma," pochowany w Płocku (*).

Monumenta Sar. pag. 705. *Trzebicki życie Stanisława Łubieńskiego.* *Vita et obitus Stanislai Łub: in Ope: Posthu: iego pag.* 389 - 396. *zamieszczone. Niesiecki Tom. III. pag.* 161. *Rzepnicki Tom.* 2. *p.* 262 - 266. *Gołębiowski o dzie: polskich pag.* 78 - 79.

17 — 1814. HUBLEWICZ Stefan professor w uniwersytecie Wileńskim. W przedmiocie fizyki wiele pisał, o życiu i pismach tego ziomka znaydziemy wiadomość przez Szymkiewicza doktora medycyny umieszczoną w dzienniku Wi-

(*) *Rzepnicki na kar.* 265. *kładzie datę śmierci męża tego, pod dniem* 6 *kwietnia.*

DNIA — ROKU

leńskim Tom. III. pag. 54-66. roku 1826.

18 — 1573. GRAJOWSKI Andrzéy, oboyga prawa doktor, archidyakon krakowski, kanonik Poznański, Zygmunta Augusta sekretarz. W traktowaniu spraw publicznych, bardzo biegły, pochowany w Krakowie.

Monumenta Sar. pag. 47.

19 — 1809. GODEBSKI Cyprian pułkownik, poległ w pamiętnéy bitwie pod Raszynem. Urodził się roku 1765 na Polieiu-Wołyńskiem. — Mąż ten do zasług obywatelskich i woiennych, łączył znamienite w literaturze (*). Towarzystwo przy: nauk dla oddania należnego hołdu cnotom Godebskiego, poświęciło pamięci iego iako członka swego mowę pochwalną.

(*) *O tych ieden z znakomitych sędziów literatury naszéy, wydał prawdziwy wyrok w Nrze IV. Pamiętnika warszaw. z r.* 1809. *znayduiący się.*

DNIA — ROKU

20 — 1510. ROŻA Jędrzéy arcybiskup Gnieźnieński. Mąż uczony, przyiemnego umysłu, nie spracowany w usługach dla kraiu.

– Jan Łaski arcybiskup Gnieźnieński oceniaiąc zasługi, iako swemu poprzednikowi, wystawił pamiątkę.

Monumenta Sar. pag. 558. *Niesiecki Tom. III. pag.* 33. *Mizler acta literaria Tri: pri: p.* 92-93.

21 — 1635. PRZECŁAWOWICZ (Praeclaides) Jan, teologii i prawa doktor, profesor w akademii krakowskiéy. Pisał w obronie iéy praw i pochwały akademików krakowskich, a w iedném piśmie w początkach ieszcze zaprowadzenia u nas iezuitów, przepowiedział ich upadek (*). Zapisał fundusz w Krakowie na wsparcie uczących się ziomków.

Monumenta Sar. 152. *Sołtykowicz o stanie akad krak. pag.* 584.

(*) *Pismo to nosi tytuł: Vindiciae scriptorum in academicos i t. d. Cracoviae* 1625.

DNIA — ROKU

22 — 1641. KLEMENTYNUS (Clementinus) Daniel w Chmielniku. — Wychowany w Lesznie, był kaznodzieią w Jodłowie i Wołowicach. O wartości dzieł iego Węgierski (*) i Bandtkie hist: druk: Tom. I. pag. 36-37. obraz wieku panowania Zygmunta III. Siarczyński część I. pag. 80-81.

23 — 997. Ś. WOYCIECH Porayczyk arcybiskup Gnieźnieński w Fiszhauzie pruskiéy osadzie. Ma bydź autorem pieśni *Boga Rodzica*, naydawniéyszéy iaka nam pozostała. Ją to nucił żołnierz przed zaczęciem boiu, ona odbiiała się o starodawne świątynie nasze, a dziś ieszcze w Gnieźnie kapłani śpiewaią.

Janociana Tom. I. pag.

24 (**) 1434. WŁADYSŁAW JAGIEŁŁO, w Grodku na Podlasiu. Stał się sprawcą potę-

(*) *W dziele systema historico chronologicum ecclesiarum slavonicarum it. d. pag.* 415.

(**) *Bielski w kronice swoiéy powiada że ostatniego maia umarł Władysław Jagiełło.*

gi narodu, połączywszy Litwę z Polską. Jemu zaszczyt należy, że założył akademiią którą przeniósł do Grodu Krakusa. — Dzielności oręża monarchy tego, winniśmy odparcie nieprzyiaciół Polski.

† 25 — 1679. FREDRO Jędrzéy Maxymilian, kasztelan Lwowski, późniéy woiewoda Podolski, Tacytem polskim od wielu nazywany. Mąż nieskazitelnością obyczaiów, dzielnością i naukami wsławiony, z' pism iego naylepiéy poznać można iakim był obywatelem ten obywatel prawy. W iego dziełach woyskowych, politycznych, historycznych, przysłowiach, widać obywatela co nic go niezaymuie iak dobro i szczęście swych ziomków. Odczytywać ie dzisiay można z prawdziwą przyiemnością i pożytkiem.

Bentkowski hist. liter. Tom. I.

26 — 1647 (*). WITTELIUSZ (Wittelius) Jakób, teologii doktor, professor w uniwer-

(*) *Siarczyński r.* 1648 *kładzie:*

DNIA — ROKU

sytecie Jagiellońskim, kanonik krakowski; mąż wymową, nauką, biegłością wielu języków zalecaiący się. Zostawił zapis dla akademii krakowskiéy któréy był rektorem; (*) pochowany w kościele ś. Anny.

Monumen'a Sar. pag. 193. *Siarczyński część II. pag.* 314-315.

27 — 1656. STAROWOLSKI Szymon, kanonik krakowski. Płodne iego pioro, zbogaciło literaturę, mnóstwém rozmaitego rodzaiu dzieł. Autor myśli polskich (**) naytrafniéy dotąd ocenił zasługi naukowe Starowolskiego (***).

(*) *Sołtykowicz w umieszczonym w końcu dzieła swego o stanie akad. krak. spisie funduszów, zrobionych przez samych professorów akademii krakowskiéy.*

(**) *X. Adam Czartoryiski.*

(***) *W przytoczoném dziele Mizlera iest tylko że umarł w kwietniu.*

Mizler hist. litera: Tri. I. pag. 99-100. *Gołębiowski o dzieiopisach polsk. pag.* 82-87.

28 — 1574. FIRLEY Jan, marszałek koronny, woiewoda krakowski. Udoskonalony za granicą, zwiedziwszy wraz z Stanisławém Tenczyńskim wuiem swoim Azyą, Afrykę, naprzód był sekretarzem na dworze Zygmunta I; od niego w roku 1545 wysłany posłem do Karóla Cesarza. Zygmunt August różnemi go zaszczytami obdarzał. On go wyniosł na marszałka koronnego, za niego uniia polski z litwą nastąpiła. W końcu został starostą i woiewodą krakowskim, godności te były dla niego polem chwały i zasługi, miłośnik swobód Rzeczypospolitéy, niekiedy zbyt uporny, rozszerzać starał się u nas kalwinizm.

Paprocki herby rycerstwa pag. 389-390.

29 — 1518. CZEPEL Mikołay z Poznania, apostolski protonotariusz, dekretów dok-

DNIA — ROKU

tor, kanonik krakówski: Mąż nietylko uczony, ale pełen geniuszu iak powiada Bandtkie w hist: bibli: uniwer: Jagiellońskiego pag. 45.

30 — 1630. SZYSZKOWSKI Marcin, biskup krakowski (*). Równie sławny ten mąż, iak i poprzednik iego Piotr Tomicki. — Ile kochał oyczyznę dał wiele pięknych przykładów. Dzielił swoie dochody, dla obrony oyczyzny; i literaturę naszą pomnożył naywięcey pismami teologicznemi To co wyrzekł Jerzy Ossoliński w kilku wyrazach w mowie pogrzebowey Szyszkowskiego iest naylepszą, iego pochwałą. „*Bogu służył iak kapłan*, „*królowi iak wierna rada*, *oyczyznie* „*iak dobry polak*."

Monumenta Sar. pag. 77. *Niesiecki Tom. IV. fol.* 297. *Rzepnicki Vitæ Prae T. I. p.* 346-349.

(*) *Piasecki zaś powiada że*: nec multo post mense aprili, decesserat Mar: Szys: *i t. d. daley chwali wysokie zdolności męża tego.*

DNIA — ROKU

30 — 1632. ZYGMUNT III. król polski. Czterdziesto letnie panowanie monarchy tego obfite było w wielkie wypadki, lecz powiększéy części dla Polski nie pomyślne. Nauki i umieiętności pod opiekuńczem rządem Zygmuntów Jagiełłow, tak pomyślnie wzrastaiące, wraz z zepsuciem mowy naszey do upadku dążyły.

Dotąd zdobi pomnik Zygmunta III. Warszawę. Wdzięczność syna Władysława IV. wzniosła go.

Dzieie Zygmunta III. król. polsk. p. Juliana Niemcewicza.

30 — 1806. SKRZETUSKI Kaietan piiar w krakowie, urodzony w woiewództwie Ruskim. Autor kilku dzieł historycznych i moralnych.

Bielski Vitae Piiar. pag. 169.

MIESIĄC MAY

DNIA — ROKU

1 — 1711. ZAŁUSKI Chryzostom Andrzéy, biskup Warmiński, kanclerz wielki koronny. W Gutstadzie na posługach publicznych spędził życie swoie. Obok tego zostawił liczne pisma między innemi *zbiór listów własnych* (*) ktore obeymuią przygody kraiu naszego w woynie i w pokoiu zaszłe od r. 1665 aż do r. 1710. Szacowne one są zawsze dla nas, bo zawieraią wiele ciekawych i ważnych szczegółów, tyle interessownéy epoki.

Życie iego przy Tom. IV. listów umieszczone. Rzepnicki Vit: Prae:

(*) *Właściwy tytuł, Epistolarum historico familiarium it. d. Tom. IV. in folio w* Bransbergu.

Tom. 2. pag. 353-359. Krasicki kalen: obywatel. — Gołębiowski o dzieio: pol. pag. 97-98.

2 — 1719. **ŁUBIEŃSKI** Kazimierz biskup krakowski, przeżywszy lat 67. — Wymowny był to mąż, na biskupstwo został wyniesiony przez Augusta II. Z dobroczynności swoiéy słynął, z tąd *opiekunem ubogich* nazywany. Kochał nauki, zachęcał i dopomagał tym, którzy im się oddawali. Dwunastu młodzieńców własném kosztem utrzymywał. Mógłże lepiéy dobry kapłan swoich dostatków używać? lecz zbyt mało na nieszczęście w tamtych czasach napotykać możemy podobnych przykładów.

Rzepnicki Vitae: Prae: po: Tom I. pag. 375-377,

3 — 1538. **KROMER** Andrzéy, brat naszego dzieiopisa. Pisał elegiie, przyiaciel Janickiego ieszcze krodzéy od niego żył,

DNIA — ROKU

bo w dwudziestym roku życie zakończył.

Janociana in Trag: Tom. II. p. 65.

† 4 — 1648. POTOCKI Stefan starosta Niżyński, w poranku życia swego poległ pod żółtemi wodami. Zdradzony od Rusinów którzy poszli na stronę nieprzyiaciół, widząc bliski zgon, nie ustąpił z mieysca bitwy. A ostatnie słowa iego wyrzeczone, daią poznać wielkość duszy młodego rycerza. „Nie winą naszą" zawołał Stefan Potocki „spiknieniem lo„sów zawistnych giniemy, kiedy zdray„ców ucieczka, wydarła nam zwycięz„two, nie zostanie mężnym polakom „iak umrzeć z chwałą; lepiéy iest z „orężem w ręku zginąć od oręża, „iak iść w niewolnicze pęta, albo pó„źniéy od zagniewanego oyca i ziom„ków przykre słuchać wyrzuty." — Oddawna polki nucą tkliwą dumę Juliana Niemcewicza o Stefanie Potockim,

a ostatnie iéy wiersze godne są wyrycia na grobie tego młodego bohatyra.

Spoczyway rycerzu mile,
Między cichym drzew tych cieniem,
Niech xiężyc głuchéy mogile
Przyiaznym świeci promieniem.
Jeźli kiedy rycerz mężny,
W téy się tu znaydzie krainie,
Spoyrzawszy na grób potężny
Niech iak ty walczy i ginie.

5 — 1194. KAZIMIERZ II. Sprawiedliwy, w Krakowie. — Urodził się roku 1138. Słusznie na nazwisko sprawiedliwego zasłużył sobie, uspokoiwszy domowe rozterki, obrócił oręż na Prusaków i na Jadzwingów, i do posłuszeństwa ich zmusił.

Za iego rządów żył ieden z naydawnieyszych dzieiopisów Wicenty Kadłubek, on nam przechował ułamki ustaw tego wielkich cnót kochanego od swoich i obcych monarchy.

Naruszewicz hist. narodu polskiego Tom. IV. pag. 94.

DNIA — ROKU

5 — 1629. **BENDOŃSKI** Szymon w Zamościu, zwany pospolicie (Simon Simonides), rodem ze Lwowa. Szacowany od Jana Zamoyskiego kanclerza i hetmana, który go do rady używał i powierzył mu wychowanie własnego syna Tomasza. Wysoce także był poważany od wielu owego czasu uczonych mężów, co świadczą listy do niego pisane, między innemi *Lipsiusza*, który go porównywa z Katullem. Oprócz wierszy pisał Sielanki na wzór Teokryta. Zostawił także nagrobki. Zdanie Krasickiego o Szymonowicu dzielą wszyscy:

Słodkie iego Sielanki, który tylko czyta,
Czuie zsłowiaczonego wdzięki Teokryta.

Pochowany w Zamościu, gdzie Kacper Solcki professor tamecznéy akademii, wystawił mu pomnik.

Sta: Monum Sar. pag. 642. *Janocki o. Simo: przy dziełach tego poety z bibl. Załuskich wydanych. Siarczyński część* 2. *p.* 251-256.

DNIA — ROKU

6 — 1823. POMORZKANT Atanazy, piiar w Warszawie. Rodem z ziemi Chełmińskiéy 1736 r. Zostawał w swém zgromadzeniu lat 68. ciągle, nauczaiąc z rzadkiem poświęceniem się, dla dobra młodych pokoleń. Wychowaniec Konarskiego, z nim pracował ażeby lepszy gust w naukach wprowadzić. Oprócz innych prac uczonych, wykonał w większéy części Słownik łacińsko polski, lecz słabość oczu nie dozwoliła do końca doprowadzić zamierzonego dzieła. Biografiia w języku łacińskim.

Dziennik Wileński Tom. 2. N. 6. z roku 1823.

7 — 1648. SLESZKOWSKI Sebestyan, w Kaliszu medyc: i filoz: doktor, professor akademii krakowskiéy, sprawował także urząd nadwornego lekarza i sekretarza królewskiego. Urodzony r. 1576. w mieście Wieluniu w Sieradzkim. Naprzód w krakowskiéy akademii, późniéy za granicą wydoskonalony, przy-

DNIA — ROKU

był do oyczyzny gdzie dał dowody wysokiéy znaiomości swéy sztuki. Pisał dzieła medyczne i w innych rodzaiach, które znaydnią się wyliczone w Janockim.

Monumenta Sar: pag. 551. *Frag: Janocia: pag.* 259-263.

8 — 1079 (*), SZCZEPANOWSKI Stanisław, biskup krakowski. — Kapłan cnotliwy, bogoboyny, oburzony na nadużycia króla swego, gorliwy o zniewagę wiary, zbyt ostrem gromił go upomnieniem, za co padł ofiarą zemsty monarchy swego. We dwa wieki prawie Inocenty IV. Papież w poczet świętych policzył Stanisława, którego polacy za patrona swego kraiu obrali.

W rozlicznych dziełach, kazaniach

(*) *Długosz w księd: III. powiada że 3. idus maii został zabity. Kromer zaś w księd: IV. hist: Prus: księ: I. Niesiecki Tom: III. za nim inni dzień* 8 *maia naznaczaią.*

mamy szczegóły, opisane o życiu Stanisława Szczepanowskiego. Dostateczną wiadomość o nim, znayduiemy w Rzepnickim Tom. 1. odp: 264-275.

8 — 1641. BIAŁOZOR Krysztof, marszałek Upitski, starosta Abelski. Pięć razy był posłem na seym iak wspomina Niesiecki. Ważne sprawy poruczone mu od Rzeczypospolitéy załatwił. Był to mąż słynny z swéy sprawiedliwości. Syn w katedrze Wileńskiéy wzniósł mu nagrobek.

Monumenta Sar. pag. 223. *Niesiecki Tom.* 1. *folio.* 84.

9 — 1630. SCHÖNEY (Schöneus) Andrzéy, doktor prawa i teologii professor w akademii krakowskiéy. Rodem roku 1567. z Głogowa Szląskiego. Wysoce od Justa Lipsiusza ceniony, nie tylko biegły w literaturze, ale na iéy utrzymanie w akademii krakowskiéy fundusz zapewnił. W przeciągu ośmiu lat, dziewięć razy akademiia krakowska, męża tego do rządów wezwała. O zasługach wiel-

DNIA — ROKU

kich naszego ziomka, Sołtykowicz w swoiém dziele o stanie akad: krak: od kar. 376-381. obszernie wspomina. — Pochowany został w kościele ś. Floryana; gdzie piękny znayduie się wystawiony iemu pomnik (*).

Monumenta Sar: 177.

10 — 1812. POTOCKI Alexander, Hr. senator woiewoda, członek dyr. edukacyinéy, tow. warsz. przy. nauk i tow. król: rolniczego, kawaler orderów polskich i t. d. w Koniecpolu. Mąż ten bez przerwy poświęcił się usłudze oyczyzny. Znane są rozprawy iego uczone. Położył on niezaprzeczone zasługi w gospodarstwie rolniczém.

11 — 1563. OCIESKI Jan, kanclerz w. koronny. Mąż wielkich zasług i przymiotow. Potomek ten sławnéy u nas familii iezdził

(*) *Starowolski w Elog.* 88. *pag.* 102. *i Vitte Diarium Biograf: położyli błędnie rok śmierci pod dniem* 18 *Marca* 1615 *r.*

w poselstwach do postronnych mocarstw, gdzie zasłużył się Rzeczypospolitéy, szczęśliwie ie załatwiaiąc.

Paprocki herby rycerz: fol. 121.

12 — 1571. SANGUSZKO Roman Xiąże, woiewoda Bracławski, starosta Winnicki i Żytomirski, hetman polny Litewski. — Sława oręża iego szeroko się rozeszła. Roku 1567 na polach Iwańskich, pamiętne nad Rossyanami i Turkami otrzymał zwycięztwo. Późniéy kilkakrotnie pokonał nieprzyiaciół. Kiedy tyle był potrzebny swoiéy oyczyznie, w 34 r. życie zakończył.

Starowolski sarmatiae bellatores, pag. 126-127. *Niesiecki Tom* 4. *folio* 9. *Krasicki kalendarz obywatelski.*

13 — 1633. PRUCHNICKI Jędrzéy Jan, arcybiskup Lwowski. Od Zygmunta III. był użyty w poselstwie do Filipa III. króla Hiszpańskiego o sukcessyą po królowéy Bonie. Po ośmioletniém pobycie

DNIA — ROKU

za granicą, gdzie dał się zaszczytnie poznać, powróciwszy do oyczyzny, w nagrodę zasług otrzymał od monarchy naprzód biskupstwo Kamienieckie, następnie został arcybiskupém Lwowskim. Mamy przez niego wydane dzieło *Brevis Descriptio provinciarum magistratum regni poloniae* (*) w bibliotece także Heliborskiéy ma się znaydować zbiór listów iego do Szymona Rudnickiego biskupa War: pisanych.

Monumenta Sar. pag. 277. *Rzepnicki Vitae Prae Tom I. p.* 229.

14 — 1253. BOGUCHWAŁ II. biskup Poznański we wsi Solec. Zostawił dzieie narodu naszego we czterech księgach. Lubo są tylko skróceniem tego co poprzednio Mateusz herbu holewa, i Wincenty Kadłubek opisali z dodaniem swoich rocznikow od r. 1227. są iednak zawsze zaymuiącemi bo zawieraią anegdoty i

(*) *Wyciśnięte zostało w Rzymie* 1600. *roku.*

zdarzenia, o których sami przemilczeli.

Rzepnicki Vitae Prae Tom. II. p. 111 - 112. *Gołębiowski o dzieiop: polsk: pag.* 341 - 344.

15 — 1641. LIPSKI Jan, arcybiskup Gnieźnieński prymas państwa. Do zasług w życiu publiczném, wspomnieć należy, iż słynął bardzo z wymowy. Zostawił liczne mowy w różnych miane poselstwach, tudzież pogrzebową pochwałę Zygmunta III. Grzegorz Ossoliński był tłumaczem żalu powszechnego na pogrzebie Lipskiego.

Frag: Janocia: T. 2. *pag.* 150 - 155. *Szymon Okulski orb. Polo: Tom.* 2. *pag.* 29 - 33. — *Potocki centuria virorum folio* 390. *Niesiecki Tom.* 3. *fol:* 123 - 124.

16 — 1561. TARNOWSKI Jan, kasztelan krakowski, hetman wielki koronny, w Wiewiorce dobrach swoich pod Tarnowém, urodził się roku 1488. W młodych la-

DNIA — ROKU

tach dał dowody męstwa w obcych kraiach, a powróciwszy do oyczyzny, pierwszy dożywotnim hetmanem obrany; nad Moskwą, Wołochami, z małą liczbą rycerzy stanowcze odniósł zwycięzstwa. — Mąż ten, nie tylko w polsce, ale i za granicą ze swoiéy nauki, zasług i dzieł woiennych słynął. Poważał ludzi uczonych, wielu przebywało na dworze iego. Kochał nauki, i xięgarnią swoią rzadkiemi dzieły i rękopismami zbogacił. Orzechowski wspomina w życiu męża tego, iż pisał historyą czasów swoich, straty dzieła tego, nie można dosyć żałować.

Monumenta Sar. pag. 646. *Jovius Leb. VII. fol.* 256. *Orzechowski życie Tarnowskiego. Niemcewicz śpiewy historyczne pag.* 195-203.

† 17 — 1630. CHMIELECKI Stefan, woiewoda Kiiowski. Od młodych lat zaprawił się na dziełach rycerskich w potrzebach z Tatarami i z Rossyanami w wyprawie Stefana króla.

Szczęśliwy to był woiownik, rycerz na zawsze sławny. Łącząc męztwo osobiste z sztuką woienną, niezliczone tłumy Kozaków, Tatarów z małą liczbą żołnierza umiał poskramiać. Samo imie iego napełniało ich trwogą.

Na pogrzebie kazanie miał Fabian Birkowski; do którego iest przydana pieśń o naszym Chmieleckim. Inny poeta żałobny rym mu poświęcił (*) a Leszczyński ten piękny mu nagrobek napisał.

Tu Chmielecki, co gromić nauczył Tatary,
I wiatr w polu uganiać; co przedtém do wiary,
Nie zdołał się podobno, a w Krymie tuliły,
Ilekroć matki dzieci swoie, nim straszyły.

Krasicki zbiór pol. wiad: Tom I. pag. 204. *Siarczyński część I. p.* 67 - 69.

18 — 1743. NIESIECKI Kaspar iezuita, wydał dzieło korona polska heraldyczno - ie-

(*) *Tren żałobny o śmierci Stefana Chmieleckiego woiew: Kiiowskiego.*

DNIA — ROKU

nealogiczne. Jest to praca nad którą nie mamy lepszéy w tym przedmiocie. Dziwić się nie można dosyć ogromowi wiadomości iednego człowieka. A mimo tego że przepełnił niepotrzebnie swe dzieło opisami żywotów mniéy ważnych członków swego zgromadzenia i dobroczyńców, rozlicznych cudów, iest to skarb zawsze dla nas nie oszacowany nie tylko heraldyki kraiowéy, lecz historyi i literatury. Oczyszczony Niesiecki z błędów, posłużyć może za podstawę do słownika sławnych ludzi. Jest to praca pożądana dla nas, na iakiéy zbywa dotąd; wartoby ażeby który z uczonych, kiedy wielu dziś z pociechą wyznać potrzeba zaymuie się wyiaśnieniem poiedyńczych części literatury naszéy, zapełnić brak ten zechciał.

Bentkowski hist: liter: pol: T. II. pag. 669 - 670. *O dzieiop: polsk: Gołębiowski pag.* 142 - 143.

19 — 1531. ŁASKI Jan, arcybiskup Gnieźnieński prymas państwa.

Wyrobił on dla siebie i następców swoich tytuł *Legati nati.* Ile był biegły w naukach, zostawił dowody w dziełach przez siebie wydanych. Znany iest zbiór praw męża tego.

Monumenta Sar: 552. *Niesiecki Tom.* 3. *folio.* 33-35. *Mizler. acta literaria Tri: pri: p.* 93-98

19 — 1591. MELCHIOR z Mościsk Mościcki (Moscicensis) dominikanin w Krakowie. Kaznodzieia znakomity w swoim wieku. Urodzony r. 1511. w miasteczku Mościskach w Przemyślskiem. Słynie on iako ieden z naywiększych ludzi którym zakon winien wzrost i zaszczyt. Pochowany został w Krakowie gdzie mu konwent tameczny wzniósł nagrobek.

Ossoliński wiado: Tom. I. pag. 115-120.

20 — 1648. WŁADYSŁAW IV. król polski w 53 r. życia, a szesnastym panowania w Merconu. „Pan mądry i dzielny, w

DNIA — ROKU

podróżach swoich po całéy prawie europie, cokolwiek pożytecznego widział, do oyczyzny wprowadzić starał się. — Sztukę strzelby czyli artyleryą, przywiódł do doskonałości w iakiéy nigdy nie była." (*) Po zgonie *Władysława IV.* słyszano mówiących wielu w kraiu, że ze śmiercią tego króla, całe szczęście królestwa umarło. (**) Bogusław Leszczyński zagaiaiąc seym konwokacyiny 1648 roku, iako marszałek koła polskiego, te pamiętne wyrzekł słowa „iż król ten po dobroczynném „kilkunasto letniem panowaniu, samą „tylko śmiercią swoią źle się Rzeczy„pospolitéy zasłużył."

Dzieie narodu polskiego za panowania Władys: IV. prz. Kwiat.

21 — 1551. TENCZYŃSKI Jan, woiewoda sandomierski wprzód kasztelan i starosta

(*) *Niemcewicz śpiewy historyczne p.* 432.

(**) *Hartknoch de republica polona p.* 107.

DNIA — ROKU

Lubelski, marszałek nadworny koronny od Zygmunta I. poważany, w poselstwie do Solimana, Ferdynanda, Węgierskich, Czeskich królów wysyłany.

Monumenta Sar. pag. 518 (*).

21 — 1645. **BOGUCKI** Franciszek, teologii professor w akademii Krakowskiéy; zaszczytnie dał się poznać w swych czasach z głębokiéy nauki. Był on biegły szczególniéy w teologii i filozofii.

Monumenta Sar. fol. 170.

21 — 1675. **ŁUBIENIECKI** Stanisław, z Łubieńca, urodził się w Rakowie 1623. r. pastor Lubelski; wydał różne pisma. Chwyciwszy się sekty Socinianów starał się ią w Polsce rozszerzać, za co prześladowany uszedł do obcych kra-

(*) *Paprocki herby rycerstwa fol.* 22. *Niesiecki Tom* 4. *fol.* 346. *przytacza nagrobek Tenczyńskiego w Kraśniku wystawiony, podług którego przypada śmierć na dzień* 20. *Maia* 1553 *r.*

iów, gdzie nie zaniechał swego zamiaru. Pochowany w Altonie.

Vitte Diiarium Biogrf: Niesiecki Tom. III. fol. 162. *Braun p.* 218

22 — 1645 (*). PUDŁOWSKI Stanisław, doktor prawa, professor w akademii Jagiellońskiéy. Urodził się r. 1605. W naukach matematycznych i chemicznych podług swego wieku bardzo sławny; pochowany w kościele ś. Mikołaia w Krakowie.

Monumenta Sar. 180. *Sołtykowicz o stanie akad: krak: pag.* 297.

23 — 1560. ZEBRZYDOWSKI Jędrzéy, biskup krakowski. Dla bystrości dowcipu, dla gładkości wymowy, przypadł był (mówi Niesiecki Tom. IV. fol. 742) do serca Zygmuntowi I. Umiał cenić i następca iego Zygmunt August, zasługi męża tego.

Monumenta Sar. fol. 78.

(*) *Sołtykowicz na karcie* 297 *kładzie r.* 1650.

DNIA — ROKU

23 — 1615. ŁASKI Marcin iezuita, rodem z woiewództwa Kaliskiego. Kollegium Lubelskiego i Lwowskiego rektor. Wydał wiele dzieł w ięzyku oyczystym, iak świadczy Vitte: które powiększéy części są teologiczne.

Bibliotheca Scrip: So. Jesu fol. 587. *Vitte: Diar: Biog:*

† 24 — 1540. MARCIN Z OLKUSZA, doktor teologii, proboszcz ś. Mikołaia i podkanclerzy akademii krakowskiéy. Mąż którego sława należy do wszystkich wieków. Wezwany do reformy kalendarza rzymskiego od Leona X. papieża, w r. 1517 dopełnił tego z chwałą dla siebie i narodu całego (*) Wiadomo że dopiero w 60 lat Grzegorz XIII. doprowadził ią do skutku. Cudzoziemcy którzy zwykli nam uwłaczać, nieprzyznali tego zaszczytu naszemu ziomkowi. W obronie sprawy naszéy stanął uczony Soł-

(*) *W piśmie* nova calendarii romani reformatio.

DNIA — ROKU

tykowicz w dziele o stanie akad: krak: od karty 250-266.

25 — 992. MIECZYSŁAW I. w Poznaniu. Pamiętne panowanie monarchy tego stało się przez przyięcie wiary chrześciiańskiéy, którą skruszywszy bogi pogańskie, upowszechnić ią starał w kraiu. W tym celu ustanowił biskupstwa, przy nich szkoły dla oświecenia ludu zakładał, przez co zwolna łagodziły się obyczaie. Dzielny w woynach, a staranny w pokoiu, przyczynił się do pomyślności narodu i sprawił że polacy zaczęli być znani od postronnych i od dzieiopisów wspominani.

Naruszewicz hist: pol. Tom. II.

26 — 1741. JABŁOŃSKI Ernest Daniel, nadworny kaznodzieia króla Pruskiego. Urodzony w Gdańsku 1660 r. Wiele miał wziętości na dworze monarchy tego. Obszerney nauki, pisał w ięzyku niemieckim i łacińskim, a między innemi, dzieło poświęcone obronie praw, i

wolności dyssydentów u nas. Dostateczną wiadomość o szczegółach życia podaie Jakób *Bruckorus* Pinacothe Scrip: Illustrium decade II. N. IV. i Janocki w dziele Janociana Tom I. p. 127-132.

27 — 1425. KURDWANOWSKI Jakób, biskup Płocki. Pełen zasług iak mówi Łubieński. On naypierwszy ustawy Synodu, który odprawił w swoiéy dyecezyi, wydał.

Łubieński Vitae Epis: Plo: Frag: Janociana Tom II. pag. 136-140. *Niesiecki Tom. II. fol.* 745-746.

28 — 1565 (*). RADZIWIŁŁ Mikołay na Łukiszkach, nazwany czarny, xiąże na Nieświeżu i t. d. woiewoda Wileński, kanclerz i hetman wielki Litewski, gubernator Inflant. Poseł po dwa razy do Cesarza *Karola* V, zaszczycony od niego tytułem xięcia, maiący wiele względów na dworze Zy-

(*) *W dziele Monumenta Sar. położony iest na karcie* 219. *dzień* 28. *kwietnia* 1567 *roku.*

gmunta i syna iego Augusta, od tych dla rzadkich zasług, do naywyższych godności był wyniesiony.

Incones familiae Ducalis Radzivilianae. Niesvie: 1746. *Niesiecki Tom III. folio* 822-824. *Ossolińśki wiad: hist: T. III. cz. II.*

29 — 1480. DŁUGOSZ Jan, (*) pospolicie zwany Longinus. Z kanonika krakowskiego Nominat i arcybiskup Lwowski. Mąż do różnych interessów i poselstw używany. Kazimierz III. iemu wychowanie swych synów powierzył, i nie mógł lepszego wyboru uczynić, na zamku Sandeckim opodal od świetności dworu, kształcił umysły młodych królewiczów. Znany z swych dzieł, a szczególniéy iako pisarz dzieiów oyczystych.

Frag. Janociana Tom: II. pag. 268-278. *Rzepnicki Vitae Prae:*

(*) *Krasicki w kalendarzu obywatel: umieścił mylnie pod dniem* 10. *maia.*

Tom I. pag. 215-218. *Sołtykowicz o stanie akademii krak: pag.* 141-156. *Gołębiowski o hist: pol: pag.* 26-34.

30 — 1624. DANIŁOWICZ Mikołay, podskarbi wielki koronny, starosta Chełmski, Drohobycki, późniéy Krasnostawski, i t. d. Prawy senator, mężny żołnierz, wielbiony i poważany od Zygmunta III. i od całego narodu. O zasługach iego w oyczyznie wzmiankuie Niesiecki Tom I. fol. 16. Monumenta Sar. 480. Siarczyński ob: wiek: pan: Zyg: III. pag. 93-94.

MIESIĄC CZERWIEC

DNIA — ROKU

1 1543 (*). KOPERNIK Mikołay w Toruniu, tam urodzony 19 Lutego 1473 r. Mężowi temu wszystkie narody przyznały nieśmiertelną chwałę iako twórcy nowéy astronomii. Prace uczone Kopernika ocenił wzorowém piórem Jan Sniadecki (**). Oprócz innych, znayduiemy o życiu iego w dziełach Gassendi Vita Koperni. Marcina Swiąbkowskiego Prodro: Polo: Sołtykowicza

(*) *W monum: Sar. pag,* 398. *dzień 2 czerwca, w Krasickim kalen: obyw: poszedłem za Sniadeckim.*

(**) *W rozprawie o Koperniku uwieńczonéy przez tow. warsz. przy: nauk, umieszczonéy w T. II. rozpraw tegoż towarzystwa i w Tomie I. pag.* 237. *dzieł Sniadeckiego.*

o stanie akademii krakowskiéy pag. 102 - 109.

† 2 — 1543. JANICKI Klemens, poeta ten rodem był z pod Znina w Wielkopolsce. Hoyności Krzyckiego i Piotra Kmity, winien był zwiedzenie obcych kraiów, w młodości znany był wszystkim iego talent; a w 20 roku życia wieniec rymotworczy od Klemensa VII. papieża otrzymał. Spółcześni porównywaią Janickiego z Tybullem i Katullem. Pełne czucia są rymy iego. Z urodzenia słabowity lubo 27. niespełna roku życie skończył, zasłużył sobie na iedno z celnieyszych mieysc między poetami naszemi.

Starowolski Hecatont: N. XXVII. Niesiecki. Janociana Tom I. Krasicki Tom. III. Bentkowski hist: lit: pol: Tom. I.

3 — 1606 (*). ZAMOYSKI Jan w Zamościu, kanclerz, hetman koronny, w 64 r. zycia. Uro-

(*) *Siarczyński pod dniem 3 Lipca roku 1605. zgon umieścił.*

DNIA — ROKU

dził się w r. 1541. w Skokowie zamku oycowskim w ziemi Chełmińskiéy. Rzadki z wodzów mówi Niemcewicz (*) równie był wielkim w boiu, gorliwym w obywatelstwie, przykładnym w życiu domowém. Był on zarazem wspaniałym i rządnym, zachęcaiącym nauki, dla przyiacioł statecznym do zgonu, sposobił młodzież do usług oyczyzny, do boiu, do rady; naysłodszą było iego rozkoszą gdy czyli to na czele szyków, czy w senacie, czy u pańskich ołtarzy, widział mężów pod własném okiem, w własnym wychowanych domu, takiemi byli hetman Żołkiewski, Baranowski, Gembicki, arcybiskupi Gnieźnieńscy: Herburt, Zebrzydowski i inni. Chwile pokoiu poświęcał naukom; kwitnący za życia iego pisarze, mieli w nim przyiaciela i wsparcie. Jeżeli burzył nieprzyiaciół grody,

(*) *Spiewy historyczne pag.* 263.

umiał na oyczystéy ziemi wznosić nowe miasta i twierdze. Jego to pracą Zamość, dzikie Szarogrodu stepy okryły się gmachami, napełniły się pożytecznym i przemyślnym ludem; słowem słusznie z Piaseckim powiedzieć można: wie Polska kiedy Zamoyskiego miała, lecz niewie, kiedy podobnego iemu znaydzie wodza i męża.

Paprocki o herbach — Kobierzycki hist: vla: Starowolski Bellatores i Hecaton: elo: 19. Heidenstein *Vita Jo: Zamość: id Niesiecki Tom. IV. fol.* 666-670. *Życie przez* Bochomolca. *Pochwała Zamoyskiego Staszica.*

4 — 1616. SIENIAWSKI Adam Hieronim, podczasy koronny, starosta Jaworowski. — Dosyć wspomnieć na pochwałę męża tego, iż w Dacyi i Multanach z znaczną liczbą własnego żołnierza, mężnie potykał się pod dowództwem Jana Zamoyskiego hetmana wielkiego koronnego. Zwoiował z nim Skindara Baszę;

DNIA — ROKU

uspokoił kilka razy Tatarów swoim ludem, i z granic Polski wypędził.

Monumenta Sar. pag. 481. *Niesiecki Tom IV. fol.* 88.

5 — 1625. GOŁYŃSKI Bazyli, teologii doktor professor akademii Krakowskiéy, tak dalece biegły w starożytnych ięzykach, iż w greckim i hebrayskim, z wielką pisał i mówił łatwością, pozostawił w pierwszym z tych wiele wierszy w centuryi IV. Lipsiusza sławnego filozofa Niemieckiego umieszczonych, tudzież xięgę listów, wyborny płód zdaniem Adama Opatowiusza, niemniéy w greckich naukach biegłego professora. Xięga ta pozostawszy w rękopiśmie musiała gdzieś zaginąć iak świadczy Sołtykowicz, bo nieznayduie się w katalogu biblioteki Krakowskiéy.

Monumenta Sar. fol. 178. *Sołtykowicz o stanie akademii krakowskiéy pag.* 297. — *Siarczyński część I.*

DNIA — ROKU

5 — 1634. OLSZEWSKI Jakób iezuita, doktor teologii, professor w akad: Wileńskiéy. Lubo słynął iako zawołany kaznodzieia w końcu panowania Zygmunta III. dziś iednak iego wymowa, służy tylko za dowód zupełnego zepsucia smaku w tamtych czasach. Wydano po iego śmierci kazania i mowy pogrzebowe.

Vitte: Diar: Biograf. Siarczyński część II. pag. 27.

6 — 1818. DĄBROWSKI Henryk Jan w Winnéy Górze, generał, senator woiewoda, kawaler orderów, członek tow: warsz: przyj: nauk. Mąż ten znamienity, łączył z odwagą naygruntownieyszą znaiomość sztuki woiennéy, która mu znakomite mieysce między bohaterami wieku tego zjednała.

Oto treściwy rys zasług Dąbrowskiego iaki nam Staszic podał (*). Był on

(*) *W zagaieniu tow: Warszawskiego przyj: nauk* 23. *listopada* 1821 *roku.*

bohaterem wiekopomnych dzieiów pogrobowych polskiego narodu. Był obrońcą oyczyzny w téy świetnéy epoce, która wyłącznie cechować będzie historyą Polaków. Był członkiem użytecznym dobroczynnym tow: przyj: nauk. Czas który wszystko osłabia i niszczy, tylko sławy wielkich ludzi nienarusza. Sława i cześć Henryka Dąbrowskiego, z wiekami zwiększać i ustalać się będzie. Jego męstwo i iego duszy moc i stałość w sprawie narodu, naydalszéy potomności stanie się zadziwieniem."

Zbroiownię, bibliotekę swoią, wraz z własnemi manuskryptami zapisał tow: warsz: przyj: nauk: umieszczone zostały te pamiątki w osobnéy sali, która na uczczenie pamięci nosi nazwisko *sali Dąbrowskiego.*

Mamy życie męża tego skreślone przez Al. Hr. Chodkiewicza (*).

(*) *Leonard Chodzko wyżéy wspomniany, napisał życie Dąbrowskiego w języku francuzkim.*

DNIA — ROKU

7 — 1492. KAZIMIERZ IV. JAGIELLOŃCZYK król polski. Szanowany u monarchów postronnych dla swéy sprawiedliwości. Stały w przedsiewzięciach, gdzie szło o sławę narodu, o powagę maiestatu. Troskliwy o rozszerzenie nauk w narodzie, iemu winniśmy zarody tego światła z którego w wieku XIII. byliśmy zaszczytnie znani w Europie.

Bandtkie hist: polsk: Tom. II. pag. 75.

8 — 1603. KARNKOWSKI Stanisław, arcybiskup Gnieźnieński w Łowiczu. W dwóch bezkrólewiach naywyższą władzę w polsce piastował. Nie tylko iako mądry senator, przykładny kapłan, ale nadto iako uczony autor wielu pism, nie może być przepomniany. Szkoda że wiele pięknych iego przymiotów duma, upór i porywczość skaziły. Pochowany w Kaliszu.

Starowolski Elog: IV. pag. 14. *Monumenta Sar. pag.* 545. *Nie-*

DNIA — ROKU

siecki Tom. II. fol. 483-485. *Vita Stanislai Karnkowski, u Mizlera acta lit. pag.* 157-176. *Niemcewicz dzieie Zygmunta III.*

8 — 1611. SAPIEHA Jan Piotr, starosta Uświatski. Woiownik niezrównanéy dzielności. Urodził się roku 1569. w Moskwie zadziwiaiącéy waleczności dawał dowody. Więcéy iak trzydzieści zwycięztw odniósł. Wiele zamków, miast i twierdz zdobył.

Wyniosły jednak umysł, niechcący wyższéy władzy ulegać, chciwość nieraz własnych pożytków, przemagaiąca w nim nad dobro oyczyzny, przyciemniaią sławę nabytą Sapiehy. Ciało sprowadzone do Litwy, w grobie przodków złożone zostało.

Niemcewicz dzieie Zygmunta III. Tom. III. Siarczyński część II.

8 — 1675. JONSTON Jan, urodzony w Szamotułach miasteczku woiewództwa Poznań-

skiego 3 września 1603 roku. Biegły w medycynie, historyi naturalnéy, posiadał piętnaście języków. Dla swéy wielkiéy nauki, wzywany na professora do naysławnieyszych uniwersytetów iako to: Frankforckiego, w Leydzie, Heydelbergu, lecz przeniósł nad te wszystkie Leszno. Jedynem staraniem iego było polepszenie stanu historyi naturalnéy, ułatwienie i wyiaśnienie sposobu nauczania historyi powszechnéy. Ztąd wydał wiele dzieł szczególniéy w historyi naturalnéy, po tylekroć nayozdobniéy za granicą wybiianych, które mu i dziś zaszczyt przynoszą.

Rocznik tow: przyj: nauk T. VII:

9 — 1827. SUROWIECKI Wawrzeniec, radca kom: rząd: wyznań religiynych i oświecenia publicznego, członek towarzystwa warsz: przyj: nauk. Znany iest z płodów swoich literackich. Mamy iego ważne i interessowne badania we wzglę-

DNIA — ROKU

dzie początku narodów Słowiańskich, iako dopełnienie historyi przodków naszych. Rozprawę o cechach, i inne użyteczne i światłe prace zasługuiące na uwagę iako to: o upadku przemysłu i miast w Polsce, o rzekach i spławach. Uwagi względem poddanych polskich i ich uwolnieniu. List o wychowaniu.

10 — 1650. PAPROCKI Bartłomiéy iezuita, w roku życia 63. Pracowity i oddany całe życie naukom; zawołany swych czasów kaznodzieia, pisał idąc za skażonym u nas gustem naywięcéy panegiryki.

Vitte Diiar: Biogra: bibliotheca Scrip: Socie: Jesu fol. 167. *Siar. część II. pag.* 64.

† 11 — 1654. OKOLSKI Szymon, prowincyał dominikanów Ruskich, głośny u obcych z dzieła swego *Swiat Polski* czyli Herbarz. Ma ono dla nas obok Paprockiego pracy tę zaletę, że się do dy-

plomatów odwołuie. Szkoda że w tém więcéy krytyki nie zachował. Bezpotrzebnie także opisy pochwalne nadto powiększyły dzieło. Obcy pisarze iako to *Bayle*, le *Laboureur*, *Balbin* Jan *Sonapius*, wielkie mu pochwały w swych pismach oddawali. Zawistny nam zawsze *Braun*, ostry sąd na niego wydał, a przeto nie sprawiedliwy. Stanął w obronie Okolskiego Niesiecki, co tak godnie zastąpił go swoiem dziełem. Słusznie Załuski nazwał Okolskiego dzieło: polem zasianém nieprzeczyszczoném ziarném, na którém tu i owdzie nie w swoiem mieyscu wschodzi powabny bławat, gęściéy się dziki chwast rozkrzewia, a oboie plon snopu odeymuią.

Ossoliński wiad: hist: kry: Tom. I. pag. 174-186. *Gołębiowski o dzieiop: pol: pag.* 140-141.

12 — 1622. WYSOCKI Szymon iezuita, rodem z woiewództwa Ruskiego. Przez lat

DNIA — ROKU

blisko pięćdziesiąt kaził. Zostawił bardzo wiele dzieł teologicznych.

Vitte: Diar: Biogra: biblio: Scrip: Socie: Jesuf. 742. *Niesiecki T. IV. fol.* 616-617. *Bandtkie hist: dru: Tom. II. pag.* 218.

12 — 1646 (*). SOBIESKI Jakób, kasztelan krakowski oyciec naszego Jana III. króla. Do zasług w oyczyznie, przydać należy naukę niepospolitą i wiadomość prawa. Wielką o sobie zostawił wątpliwość powiada Niesiecki, „czy mądrą swoią radą i gładką wymową, czy też szablą i odwagą więcéy téy oyczyznie pomógł." Wydano po śmierci iego kommentarze woyny Chocimskiéy. Między manuskryptami biblioteki Heleborskiéy znayduie się Instrukcya męża tego dana Panu Orchockiemu ochmistrzowi, gdy synów do akademii krakowskiéy wysyłał.

(*) *Podług Niesieckiego w roku* 1647.

Potocki centuria virorum fol. 376. *Niesiecki Tom IV. fol.* 148-157. *Krasicki kalen: obywat: Gołębiowski o dzieiop: pols: pag.* 75. *Siarczyński część II. pag.* 209-210.

13 — 1625. HALICKI Szymon; professor akademii krakowskiéy. Mąż bardzo zasłużony, przez Tylickiego biskupa powołany do tłumaczenia xiąg Cicerona *de oratore*, pierwszy tę katedrę z zaszczytem obiął.

Monumenta Sar. fol. 190. *Siarczyński część I. pag.* 169.

14 — 1784. MOKRONOWSKI Andrzéy, woiewoda Mazowiecki i t. d. w Warszawie. Mąż którego życie wystawia piękny przykład cnót obywatelskich. Dostarczył on wiadomości Rullierowi do napisania dzieła. (*) On wskazał (iak świadczy Potocki) historykowi temu całą zacność charakteru polskiego, i

(*) *O Anarchii Polskiéy.*

DNIA — ROKU

rozróżniać ią nauczył od haniebnych przyczyn klęsk, iakie na nas długi nierząd ściągnął. Pochwała Mokronowskiego przez Stanisława Potockiego w r. 1784. napisana, przynosi prawdziwy zaszczyt autorowi, i nad nią niemamy lepszego wzoru w tym rodzaiu wymowy. Jest także przez Naruszewicza w biograficznem opisaniu i t. d. życie męża tego zamieszczone.

15 — 1614. MUCHARSKI Jakób, młodość swoię spędził w akademii krakowskiéy, gdzie okazał wiele zdolności do poezyi. Za co uwieńczony laurem W późnéy starości został duchownem. On to był oycem Jana Mucharskiego filoz: i medycyny doktora, lekarza nadwornego króla Kazmierza, którego biegłość była wielką w naukach medycznych.

Monumenta Sar. fol. 436.

16 — 1649. LUBOMIRSKI Stanisław, Hr. woiewoda krakowski. Całe swe życie poświęcił obronie oyczyzny. Nieraz skarb

w potrzebie zastępował własnym kosztem, utrzymuiąc żołnierzy. On po śmierci Chodkiewicza w *Chocimiu* wstrzymywał przemożną siłę Turków pomimo niedostatku iaki był w woysku.

Monumenta Sar. fol. 653. *Młodzianowski kazanie pogrzebowe.* — *Kobierzycki histor. vladi: Potocki centuria virorum. Niesiecki Tom. III. fol.* 168-169. *Siarczyński część I. pag.* 288-290.

17 — 1585. GÓRSKI Jakób Stemberg, oboyga prawa doktor, archidyakon Gnieźnieński, kanonik krakowski, professor uniwersytetu Jagiellońskiego. Urodził się około roku 1525. w Mazowszu. Osiem razy był rektorem. Znany z swoiéy nauki; z tak licznych i pełnych zalet dzieł. Bardzo lubiony od Zygmunta Augusta i Stefana Batorego. Zasługi w świecie uczonym, iak i w szkole głównéy krakowskiéy rozebrał Sołtykowicz w swoiem dziele o stanie akademii krakow-

DNIA — ROKU

skiéy od karty 300 - 326. Monumenta Sar. fol. 33.

18 — 1766. HOFFMAN Daniel Jan w Elblągu, urodził się 28 grudnia 1701 r. w Toruniu. Był professorem filozofii, historyi wymowy w gimnazyum Elbląskim. Pisma iego tyle szacowne z których drobnieysze dziś iuż są taką rzadkością wspomina Bandtkie w swoiéy wiadomości o Janie Hoffmanie znayduiącéy się w Tom. I. historyi drukarń roku 1826 wydanéy.

19 — 1639. POTOCKI Wacław, w Woli Przecławowskiéy 67 lat przeżywszy. Mąż ze swéy nauki, męztwa i cnot obywatelskich znakomity. Pochowany w Piotrkowie.

Monumenta Sar. fol. 600.

20 — 1808. DMOCHOWSKI Franciszek, urodzony w woiewodztwie Podlaskiem 1762. Jako wzorowy tłumacz Homera, przeydzie do potomności. Przyswoił on tak-

że w części literaturze naszéy Horacego, Junga, Miltona. On także był redaktorem znanego dzieła o *ustanowieniu i upadku konstytucyi 3 maia.*

Bielski Vitae Piar. pag. 200. — *O życiu i pismach Franciszka Dmochowskiego, przez Ludwika Osińskiego Tom. VIII. roczn: tow: warsz: przyj. nauk.*

21 — 1629. **ZIMOROWICZ** Szymon, rodem ze Lwowa. W 25 roku życia zgasł z szkodą dla chwały narodowéy. Znany iest ze swych Sielanek. Nagrobek wzniesiono mu w Krakowie w kościele Dominikanów.

Monumenta Sar. fol. 158. *Juszyński Dyk: poetów pol: Tom. II. p.* 379-380.

22 — 1553 (*). **MNISZECH** Mikołay, podług Niesieckiego i innych przybył z Czech

(*) *Starowolski kładzie rok* 1551.

DNIA — ROKU

do Polski mile od Zygmunta I. przyięty. Monarcha ten oceniaiąc dzielność męża tego, podkomorzym go koronnym uczynił, starostwa Łuckie i Sokulskie mu nadał, które godności piastuiąc, życie zakończył. Na zamku Krakowskim pochowany.

Niesiecki Tom. III. fol. 279. *Monumenta Sar. fol.* 54.

23 — 1613 (*). POWODOWSKI Hieronim, archiprezbiter i kanonik Krakowski, Gnieźnieński, oraz Poznański, mąż uczony, kaznodzieia swych czasów sławny; wydał wiele dzieł teologicznych i nabożnych. Spoczywa w Krakowie w kościele ś. Michała gdzie mu przyiaciele pamiątkę położyli.

Monumenta Sar. fol. 110. *Niesiecki T. III. fol.* 720-721. *Siarczyński część II. pag.* 102-103.

(*) *Vittenius w swoiem dziele kładzie pod dniem* 30. *grudnia śmierć Powodowskiego.*

DNIA — ROKU

24 — 1611. **LINDENER** Kacper, filozofii i medycyny doktor, kanonik Wrocławski. Był rodem z Poznania. Bardzo biegły w sztuce leczenia. Żyć przestał zawcześnie bo w 49 roku. Kacper Miaskowski w pięknym wierszu podał imie iego do potomności.

Monumenta Sar. 409. *Siarczyński część I. pag.* 277.

25 — 1700. **MORAWSKI** X. Jan w Poznaniu, iezuita. „Filozoficznych i teologicznych nauk, (że użyię słów Niesieckiego) wielka ozdoba i zaszczyt, w ktorych tak celował że innych zdania za sobą ciągnął." Dwanaście pism iego naliczył wspomniony Niesiecki T. III. fol. 297.

26 — 1808. **LINOWSKI** Zygmunt piiar, w Krakowie; rodem z woiewództwa Poznańskiego. Zostawił między innemi tłumaczenie uwag nad historyą powszechną Bosueta i dopełnienia zawieraiące dalszy ciąg historyi tego autora.

Bielski Vitae Piia: pag. 158.

DNIA — ROKU

27 — 1603. **SOLIKOWSKI** Demetry Jan, arcybiskup Lwowski. Urodził się r. 1539. w Sieradzu. — Odbył on dwadzieścia cztery zagranicznych poselstw. W swych pismach historycznych Tacytowi podobny. Mowa iego na pogrzebie króla Zygmunta Augusta (*) oprócz wymowy, okazuie prawego obywatela.

Rzepnicki Vitae Prae: Tom. I. pag. 224 - 226. *Niesiecki Tom. IV. fol.* 163. *Gołębiowski o dzieiopisach Polskich.*

28 — 1794. **NOWACZYŃSKI** Tadeusz piiar, w Warszawie; urodzony w woiewództwie Mazowieckiem 1717 r. Wydał oprócz religiynych, dzieło o prozodyi i harmonii ięzyka Polskiego.

Bielski Vitae Piia: pag. 99.

29 — 1609. **PSTROKOŃSKI** Mateusz, kanclerz wielki koronny, biskup Kuiawski. Mąż

(*) *Oratio in funere Sigismundi Augusti r.* 1572.

ten wysokich talentów, załatwiał interessa publiczne z wielkim pożytkiem dla kraiu. Stałe przywiązanie ku monarsze dochował. Życie tego biskupa podał nam Stanisław Łubieński.

30 — 1651. KURELOWA (Curoloviensis) (*) Henryk Paweł, teologii doktor, kanonik Krakowski. Akad: Jagiellońskiéy rektor; biegły matematyk. Taką wiadomość podaie nagrobek umieszczony w Monumentach Sar: u Starowolskiego fol. 170.

(*) *Starowolski nazywa go Cureliovіensis, tak iest na nagrobku cytowanym.*

MIESIĄC LIPIEC

DNIA — ROKU

1 — 1641. NIKLASZEWSKI Krysztof, filozofii i medycyny doktor. Wzięty dla swoiéy biegłości w nauce lekarskiéy. Cnotliwy niósł pomoc ziomkom; dla których szczęścia poświęcać swoie zdolności iest naypierwszą powinnością.

Monumenta Sar. fol. 209. *Vita Chr. Niklaszevii Philos. ac medici: pag.* 28. *Arnold rozprawa II. o chovności królów, względach panów dla rzeczy lekarskiéy i t. d. Tom. VII. roc: tow: przyj: nauk.*

2 — 1796. KLUK Krysztof X. w mieście Ciechanowcu, proboszcz tameczny, urodzony na Podlasiu dnia 13 września 1739. r. Autor szacownego dzieła obeymuią-

cego wszystkie części historyi naturalnéy.

O życiu i pismach Kluka wiadomość umieszczona przy Tomie I. dzieł iego.

3 — 1652. **FENICKI Stanisław Franciszek (Phoenicius)** iezuita. Wydał po łacinie i w oyczystym ięzyku dzieła duchowne.

Vitte Diiar: Biogra:

3 — 1574. **MYLIUS Jan**, od Jerzego Chodkiewicza kasztelana Wileńskiego do Polski sprowadzony. Pisał wiersze na pochwałę sławnych polaków.

Frag. Janociana pag. 183 - 186. *Juszyński Dy: poetów polskich T. II. pag.* 322.

4 — 1621. **RUDNICKI Szymon**, biskup Warmiński w Heilsbergu. W akademii krakowskiéy gdzie pod owczas Górski, Sokołowski słynęli, ukończył z wielką dla siebie zaletą nauki. A otrzymawszy przez swe talenta i zasługi, rządy

DNIA — ROKU

diecezyi, odpowiedział godnie obowiązkom swoim. Skarbił on te wszystkie łagodne cnoty przez które ludzie iednaią miłość u wszystkich. Z pomiędzy innych obywatelskich czynów męża tego, niemożna pominąć, iż aby lud ubogi od ucisku uchronił, srebra i drogie sprzęty domu swego, oddał dla ułagodzenia woyska związkowego. Wydał synody przez swoich poprzedników odprawione. Pozostały także w rękopismach mowy iego i listy.

Jan Rywocki życie Rudnickiego. Treter vitae Epis: Varmien: Monumenta Sar. fol. 384. *Niesiecki Tom. III. fol.* 903-964. *Vitae Prae: Tom. II. pag.* 338-344.

4 — 1812. ŁUSZCZEWSKI Jan, minister spraw wewnętrznych i religii, orderów polskich kawaler, członek legii honorowéy, tow: warsz: przyj: nauk. Godzien na zawsze wdzięcznego wspomnienia ten rzadki urzędnik. Bodayby prawość mę-

ża tego była dla wszystkich wzorem, iak umieć pogodzić obowiązki urzędnika i obywatela. Naczelnik oświecenia publicznego, szczególniéy sprzyiał za świadectwem Staszica (*) tow: warsz: przyj: nauk. — Dyariusz pamiętnego w dzieiach polaków konstytucyinego seymu, iego pracą zebrany, iego ręką spisany, zbogaca zbiór rękopismów tego zgromadzenia.

5 — 1620. SIERPSKI (Sierpaius) Woyciech teologii sentencionariusz i doktor. Pracowity professor akademii krakowskiéy. Pochowany w kościele ś. Anny.

Monumenta Sar. fol. 194. *Siarczyński część II. pag.* 185.

5 — 1658. INES Woyciech iezuita, urodzony w mało Polszcze 1620 r. Zostawił lechiadę i epigrammata.

(*) *Zagaienie posiedzenia publicznego tow: warsz: przyj: nauk 7 stycznia* 1813 *r.*

DNIA — ROKU

Biblio: Scrip. So: Jesu fol. 17. *Niesiecki Tom. II. fol.* 439. *Juszyński dyk. poetów pol. p.* 157.

6 — 1796. NARUSZEWICZ Adam w Janowcu, urodzony dnia 20. października 1733. roku. Naprzód iezuita; po zniesieniu zakonu tego u nas, od Stanisława Augusta, tyle lubiony, z którym zawsze przebywał, obdarzony probostwem Niemczyńskiem; daléy koadiutorem biskupstwa Smoleńskiego, mianowany pisarzem wielkiego xięstwa Litewskiego, sekretarzem rady nieustaiącéy, biskupem Edmunckim, nakoniec Smoleńskim. — Wdzięczność w swych dziełach wyraził za doznane względy temu monarsze. Jako tłumacz Tacyta, autor historyi polskiéy, Naruszewicz zapewne żyć będzie w naypóźnieyszéy potomności.

Rozrywki dla dzieci Tom. VII. — Gołębiowski o hist: polskich pag. 187 - 194. *Lelewel porównanie.*

DNIA — ROKU

7 — 1572. ZYGMUNT AUGUST, król Polski w Knyszynie w ziemi Podlaskiéy. — Dzień ten stał się pamiętnym w dzieiach naszych, w nim bowiem straciliśmy ostatniego z domu Jagiellonów pod któremi polak słynnym stał się z swéy świetności i potęgi. Pod iego rządami był wiek złoty dla nauk w Polszcze. Wiadomo ile ten uczony monarcha dokładał starania aby język oyczysty, którego okazywał się prawdziwym miłośnikiem, upowszechnił się w Litwie i Koronie. Liczny xięgozbiór, takim kosztem zebrany, listy z nayoświeceńszemi podówczas ludźmi w Europie, zewszech stron popęd do nauk, a nadewszystko ten szereg mężów uczonych (*) co otaczał tron monarchy tego, dowo-

(*) *Wyliczył ich Tomasz Swięcki w rozprawie zawieraiącéy wspomnienia o znakomitych uczonych w Polsce za panowania domu Jagiellońskiego; znayduiącéy się w Tom. XIX. rocz: tow: warsz: przyj: nauk.*

dzą; co działał dla oświaty u nas Zygmunt August Na pogrzebie monarchy tego miał mowę Jan Dimetriusz Solikowski (*).

7 (**) — 1633. SAPIEHA LEW woiewoda Wileński, hetman i kanclerz W. L. w Wilnie. Urodzony r. 1557. Mąż który orężem i radą stał się podporą tronu, obronicielem całości Rzeczypospolitéy. Był to obywatel i urzędnik (słusznie powiada Siarczyński) któremu równego w nauce, cnocie i zasłudze, niemiała pewnie oyczyzna nasza. I iak rzekł Łayszeiewski w mowie pogrzebowéy, za którym iak za murem bezpieczna stała. Wyższy światłem nad u-

(*) *Oto iey tytuł* In funere Sigismundi Augusti Poloniae *regis oratio reverendissimi Do: Jo: Solikowski i t. d. Należy ona do celnieyszych wzorów wymowy Pochwalnéy.*

(**) *Starowolski w Monu: Sar. położył dzień* 8 *lipca.*

DNIA — ROKU

7 — 1572. ZYGMUNT AUGUST, król Polski w Knyszynie w ziemi Podlaskiéy. — Dzień ten stał się pamiętnym w dzieiach naszych, w nim bowiem straciliśmy ostatniego z domu Jagiellonów pod któremi polak słynnym stał się z swéy świetności i potęgi. Pod iego rządami był wiek złoty dla nauk w Polszcze. Wiadomo ile ten uczony monarcha dokładał starania aby ięzyk oyczysty, którego okazywał się prawdziwym miłośnikiem, upowszechnił się w Litwie i Koronie. Liczny xięgozbiór, takim kosztem zebrany, listy z nayoświeceńszemi podówczas ludźmi w Europie, zewszech stron popęd do nauk, a nadewszystko ten szereg mężów uczonych (*) co otaczał tron monarchy tego, dowo-

(*) *Wyliczył ich Tomasz Swięcki w rozprawie zawieraiącéy wspomnienia o znakomitych uczonych w Polsce za panowania domu Jagiellońskiego; znayduiącéy się w Tom. XIX. rocz: tow: warsz: przyj: nauk.*

dzą; co działał dla oświaty u nas Zygmunt August Na pogrzebie monarchy tego miał mowę Jan Dimetriusz Solikowski (*).

7 (**) — 1633. SAPIEHA LEW woiewoda Wileński, hetman i kanclerz W. L. w Wilnie. Urodzony r. 1557. Mąż który orężem i radą stał się podporą tronu, obronicielem całości Rzeczypospolitéy. Był to obywatel i urzędnik (słusznie powiada Siarczyński) któremu równego w nauce, cnocie i zasłudze, niemiała pewnie oyczyzna nasza. I iak rzekł Łayszeiewski w mowie pogrzebowéy, za którym iak za murem bezpieczna stała. Wyższy światłem nad u-

(*) *Oto iey tytuł* In funere Sigismundi Augusti Poloniae *regis oratio reverendissimi Do: Jo: Solikowski i t. d. Należy ona do celnieyszych wzorów wymowy Pochwalnéy.*

(**) *Starowolski w Monu: Sar. położył dzień* 8 *lipca.*

cki Vitae: Prae: Tom. II. pag. 133-135.

9 — 1653. **PORZĘCKI** Tomasz iezuita, filozofii i teologii professor i rektor w Pułtusku. Pisał pochwały królów polskich z familii Jagiellońskiéy i Węgierskich, Czeskich i innych.

Vittenius Dia. Biogra: bibliotheca Scrip: Socie: Jesu.

10 — 1696 (*). **JAN III. SOBIESKI** król polski w Wilanowie. Sławny Turków pogrom-

---

sza Samborczyka poetę, sławnych na zawsze professorów akademii krakowskiéy, co Niesiecki f. 358. *a za nim Janocki, Rzepnicki przytaczaią, zbija Sołtykowicz w dziele o stanie akademii krakowskiéy pag.* 345-346.

(*) *w Krasickim kalen: obywatel: iest dzień* 17 *czerwca. Toż samo w dokończeniu kroniki polskiéy Bielskiego fol.* 831. *w pamiętnikach życia Sobieskiego przez Palmena położony iest dzień* 17 *lipca. W zbiorze dokładnym hist: polskiéy Faleńskiego p.*

DNIA — ROKU

ca. Europa pozazdrościła nam tego bohatera króla. Na nieszczęście wyznać musiemy, że oprócz chwały, zbyt małe z zwycięztw iego spłynęły korzyści. Uczony lubił towarzystwa uczone. Wśród woiennéy wrzawy szukał w nich przyiemności. Posiadał rozległą znaiomość języków, to mu dało sposobność korzystać z literackich skarbów wielu narodów. Nayulubieńszą iednak dla niego była metafizyka i historya naturalna.

11 — 1622. MÖLLER Bogumił Jan Gdańszczanin. Filozof znakomity, pisał wiele dzieł filozoficznych.

Haritius Com: hist: id. 106-109.

12 — 1799. SZYBIŃSKI Daniel piiar, urodzony na Wołyniu. Autor Dykcyonarza mitologicznego i innych dzieł historycznych.

Bielski Vitae: Piiaris: pag. 122.

---

232. *iest dzień* 2 *lipca. Ja poszedłem za Bandtkiem pag.* 465. *Tom. II. i Niemcewiczem p.* 419. *którzy położyli tę datę.*

DNIA — ROKU

13 — 1616. TYLICKI Piotr biskup Krakowski. Kanclerzem będąc koronnym, dał poznać te piękne talenta i cnoty, które mu sławę zjednały, iaką i wieki następne niezmnieyszą. Szczęśliwa wymowa zniewalała wszystkich. Prawy obywatel używał iéy dla dobra kraiu. Od obcych poważany. Papież Klemens VII. winszował królowi tego męża. Doznała i ta powszechna nauk szkoła Krakowska dowodów dobroczynności iegó.

Monumenta Sar. fol. 95. *Niesiecki Tom. IV. fol.* 409-411. *Rzepnicki Vitae: Prae. Tom. I. pag.* 342-346.

13 — 1825. ŁĘSKI Józef, professor liceum Warszawskiego, matematyki i fizyki. Późniéy wydoskonalony za granicą z powrotem otrzymał katedrę astronomii w akademii Krakowskiéy. Między temi co w umieiętnościach w czasach ostatnich zasługi u nas położyli nie może bydź nigdy przepomniany Łęski.

DNIA — ROKU

† 14 — 1649. PIASECKI Paweł, biskup Przemyślski, urodzony w woiewództwie Ruskiem r. 1585. Mąż w całém życiu niczém nieskażony, naukami i ścisłem wykonaniem swoich powinności zaięty. Oprócz roczników dzieiów europy (*) w których bezstronnie w historyi oyczystéy odmalował nam ludzi takiemi, iakiemi się istotnie okazali, dzieło iego znane wszystkim Praxis Episcopalis (**), za wzorowe w swoim rodzaiu powszechnie w Europie uważane było.

Zyznowski Stanisław nauczyciel w akademii Krakowskiéy w mowie pogrzebowéy (***) oddał cześć cnotom Piaseckiego.

(*) *Właściwy tytuł Chronica gestorum in europa singuliarium. Cracoviae* 1645. *i r.* 1648.

(**) *Praxis episcopalis ea, quae officium et potestatem episcopi concernunt, continens. Venetiis* 1611

(***) *Bonus patriae senator et antistes. Crac:* 1649.

O iego życiu i pracach uczonych dokładną wiadomość udziela Ossoliński T. I. od karty 105 - 134.

15 — 1625. DAMBROWSKI (*) Samuel, wyznania Augszburskiego pastor, urodził się w Pogorzelu w Litwie roku 1577. Poznański, późniéy i Wileński. Słynął z swoiéy wymowy kazalnéy któréy oprócz innych pism zostawił wzory.

Vitte Diiari: Biogra: Siarczyński obraz wieku panowania Zygmunta pag. 91 - 92.

16 — 1807. HUBE Michał w Potyczy, dyrektor jeneralny nauk w korpusie kadetów, członek tow: warsz: przyj: nauk. Zostawił dzieła fizyczne mieszczące w sobie niepospolite zalety.

Rocznik tow: warsz: przyj: nauk Tom. XII. pag. 85.

(*) *Vittenius zowie go Dambrowskim, Siarczyński Dąbrowskim.*

DNIA — ROKU

† 17 — 1610 (*). **TRETER** Tomasz, kanonik Warmiński w Frauenburgu; urodzony w Poznaniu 1550. r. Towarzysz prac uczonych, duchownych i godny przyiaciel wielkiego Hosiusza. Smierć iedna rozdzieliła tych dwóch zacnych przyiaciół, uczuł ią dotkliwie Treter i podał wymownie potomności rzetelne zasługi Hosiusza. Był on sekretarzem Stefana i Zygmunta królów. Ostatnie dni życia spędził w Frauenburgu na naukach i cnotliwych czynach. Wielą bardzo szacownemi dziełami pamięć swoię ustalił. Nayważnieysze są pisma iego historyczne, zostawił także wiersze łacińskie; obok tego był znany z swoiéy wymowy, i z biegłości wielu ięzyków.

(*) *Bentkowski T. II. pag. 747. idąc za Krasickim kładzie r.* 1611. *Janocki in excerpto polon: pag.* 17 *r.* 1612. *położył. Siarczyński w części II. pag.* 308. *rok* 1610.

DNIA — ROKU

† 18 — 1593. HERBEST Benedykt w Jarosławiu. Urodził się roku 1531 w Nowem mieście. Był professorem akademii Krakowskiéy. Opuściwszy stan nauczycielski, obiął rządy liceum Poznańskiego. Późniéy wstąpił do zakonu jezuitów, gdzie przez 22 lat zostawał aż do śmierci. Nie tylko iż ze swoiéy wymowy słynął, lecz nadto z chwałą dla siebie, pisał dzieła retoryczne i o wychowaniu.

Sołtykowicz o stanie akademii krakowskiey pag 327-339.

19 — 1625. MOSKORZEWSKI Hieronim, z Moskorzewa w Czarkowy w Wiślickiem. Mąż ten dla cnot słusznie od współczesnych poważany: chwyciwszy się sekty socynianów, ścierał się w iéy obronie z znakomitemi podówczas ludźmi, Skargą, Petrycym, Górskim, można powiedzieć iż on wszczął woynę polemiczną od któréy całe życie nie

DNIA — ROKU

wytchnął i z tąd kilka dzieł w tym rodzaiu zostawił.

Ossoliński Tom. I. pag. 245-279.

20 — 1613. LUBOMIRSKI Sebastyan, kasztelan Woynicki, starosta Sandomierski. Mąż zasłużony w oyczyznie naszéy. Bronił on nieraz iéy całości własnym żołnierzem.

Monumenta Sar. fol. 142. *Niesiecki Tom. II. fol.* 167-168. *Siarczyński część I. p.* 287-288.

21 — 1229. ODROWĄŻ Iwo, biskup Krakowski niedaleko Modeny w Burga, kanclerz Leszka Białego. Dom ten od naydawnieyszych czasów zalecał się przed innemi w oyczyznie wydaniem tylu wielkich mężów. Jak był dobroczynnym ten kapłan, dowodzi tak ogromna liczba klasztorów własnym kosztem wzniesionych. Słynął obok pobożności z nauki. Nagrobek ma w kościele dominikanów w Krakowie.

Monumenta Sar. fol. 151. *Nie-*

siecki Tom. III. fol. 400-402.
Rzepnicki Tom. I. pag. 284-285.

† 22 — 1616. ROMER Adam; urodzony w Stężycy. Sławnym ten professor akademii Krakowskiéy stał się przez swe dzieła retoryczne, a szczególniéy przez pracowity rozbiór mów Cycerona. Do tych zasług w swoiem powołaniu, zostawił pamiątkę dobroczynności, uczyniwszy zapis akademii dla ubogiéy młodzieży, chcącéy się doskonalić w naukach.

Sołtykowicz o stanie akad: krak: pag. 393-398.

23 — 1584 (*). PAC Mikołay, biskup Kiiowski. Późniéy według Kwiatkiewicza, kasztelan Kiiowski, podług Sarnickiego; Mścisławski. Był to mąż uczony, wydał wiele dzieł teologicznych i poezyi.

(*) *Rzepnicki na karcie* 144. *Tom. III. kładzie rok* 1580.

DNIA — ROKU

Paprocki o herbach polskich fol. 674. *Niesiecki Tom. III. f.* 54. *Janociana pag.* 202. *Rzepnicki Tom. III. pag.* 143-144. *Juszyński Dyk: poetów polsk: p.* 32-34.

24 — 1639. WIELEWICKI Jan iezuita w Jarosławiu. Urodzony w woiewództwie Kaliskiem r. 1566. Tłumacz Tomasza a Kempis. Mamy także iego pióra poezye i inne dzieła. Od wielu autorów z pochwałami wspominany.

Vitte Diari: Biogra: biblio: Scrip. Socie: Jesu fol. 515. *Niesiecki T. IV. fol.* 504. *Juszyński Dyk: poetów polskich pag.* 317.

24 — 1644. MAKOWSKI (*) Jan, rodem z Łobżenicy. Teologii doktor, professor w akademii w mieście *Francker*. Godzien wspomnienia dla swych dzieł filozoficznych któremi zbogacił literaturę. Li-

(*) *w Hollandyi znany był pod nazwiskiem* Macow Maceow, Macovius.

czne pisma iego wychodziły w Amsterdamie, Genewie i t. d.

Vitte: Diiari: Biog: Bandtkie hist: druk: Tom. III. pag. 77. *Siarczyński część I pag.* 307.

25 — 1426. LASKAR (Lascarus) Andrzéy, biskup Poznański. Wysyłany od Władysława Jagiełły na zbór Konstancyiski, gdzie za granicą zaszczytnie dał się poznać ze swéy wymowy. Janocki przytacza mowy iego które zamieszczone były w zbiorze obok innych pism do tego Concilium należących.

Janociana in Frag: Tom. II. p. 139 - 142.

25 — 1609. KEKIERMANN (Keckermanus) Bartłomiéy, rodem z Gdańska, nauczyciel filozofii tamże. Podług *Hoppiusza* pierwszy on o prawie publiczném polskiém pisał. Bardziéy zaś stał się znanym przez swe dzieła filozoficzne.

Charitius pag. 96 - 99. *Vitte: Dia: Biograf:*

DNIA — ROKU

26 — 1619 (*). SMIGLECKI (Smigletius) Marcin iezuita, teologii doktor; professor w akademii Wileńskiéy. Bardzo wiele pisał dzieł teologicznych w ięzyku polskim i łacińskim, i Logikę. *Rapin* (**) francuz takie dał o niéy zdanie: „Smi„glecki polak był ieden z ostatnich dya„lektyków, który o logice Arystotelesa „sądził z przenikliwością i mocą, któ„ry go zgłębił i poiął."

Vitte Dia: Biogr: — *Siarczyński część II. pag.* 201.

27 — 1533. ARCISZEWSKI Jakób, kanonik krakowski. Biegły w prawie. Dwa razy był rektorem akademii Krakowskiéy, szacowany i lubiony od Tomickiego i Krzyckiego który na nagrobku iego w kościele ś. Stanisława sam napis położył.

Janociana Tom. II. pag. 7.

(*) *Vittenius kładzie rok* 1618.

(**) *W dziele reflexions sur la logique i t. d.*

DNIA — ROKU

27 — 1597. WUJEK Jakób z Wągrowca iezuita. Pierwszy rektor w Poznaniu, przez kazania w ktorych co do czystości ięzyka polskiego nieustępuie Skardze à szczególniéy tłumaczeniem pisma ś. stał się znanym wszystkim.

Rzepnicki Vitae: Prae: Tom. II. pag. 339. *Siarczyński część II. pag.* 328-331.

28 — 1433. SZAFRANIEC Jan, pochowany w kosciele ś. Stefana w Krakowie. Roku 1404 był akademii Krakowskiéy rektorem. Późniéy iak świadczy Długosz, obrany na katedrę biskupią Krakowską, tę iednak dla życzenia Władysława Jagiełły, Zbigniewowi Oleśnickiemu ustąpił; poczem niedługo Kuiawską obiął infułę. Ta powolność męża tego (mówi Sołtykowicz) czyni zaszczyt oświeceniu stanu w którym on wzrosł i w którym wdzięczność i pokoy publiczny, nad wszystkie korzyści przenosić się nauczył.

DNIA — ROKU

Rzepnicki Vitae: Prae: Tom. I. pag. 45.

29 — 1678. WISZOWATY (Vissovatius a Szumki) Jędrzéy Aryanin, w Filipowicach w Trockim urodził się r. 1608. Pastorem był zborów swego wyznania na Ukrainie, Wołyniu, w Lubelskim i t. d. Niespracowany mąż ten w swych pracach naukowych, zostawił dzieła naywięcéy teologiczne.

Vitte Diia: Biograf: Siarczyński część II. pag. 313.

30 — 1645. BEMBUS Mateusz iezuita, rodem z Poznania. Wstąpił do zgromadzenia r. 1587. Otrzymał stopień doktora w akademii Wileńskiéy. Nadworny kaznodzieia Zygmunta III. króla polskiego. Bardzo znaczną liczbę pism zostawił po łacinie i po polsku. Pierwsze wymienione są w dziele bibliotheca Scrip: Socie: Jesu: i t. d. fol. 593-594. Juszyński Dykc: poetów polskich pag. 18. Siarczyński obraz wieku panowania Zygmunta III. część I. pag. 26-27.

DNIA — ROKU

30 — 1788. **SOŁTYK** biskup Krakowski. Żyiąc w tych przygodami i klęskami pamiętnych czasach, prawy ten obywatel dni życia swego nieszczęściami liczył. I iak gdyby niedosyć było na wycierpianych od nieprzyiaciół prześladowaniach, doznał ich co boleśniéy daleko, od własnych ziomków.

Smutne to były czasy w których nie umiano cenić poświęceń podobnych iemu obywateli!

Nikt dotąd niepodał nam życia Sołtyka. Wzniesiony mu grobowiec w kościele katedralnym Krakowskim, wystawia przygody życia męża tego. Bodayby w naypóźnieysze czasy trwał i przypominał synom synów naszych, pamięć Sołtyka!

MIESIĄC SIERPIEN

DNIA — ROKU

1 — 1689. **UJEYSKI** Tomasz, biskup Kiiowski w Wilnie. Mąż uczony i pobożny. On pokóy pamiętny w 1660 r. zawarty w Oliwie podpisał. Złożywszy rządy dyecezyi został iezuitą, gdzie dwanaście lat użytecznie spędził.

Jan Brykcyusz Vita Thomae Uieyski ex episcopi Kioc. i t. d. Rzepnicki Vitae Prae: Tom. III. p. 155 - 159.

2 — 1795. **DZIEDUSZYCKI** Mikołay, zbyt wcześnie w *Sokołowie* za Lwowem życie zakończył. Młody ten poeta (którego niedawno pamięć wznowiła szanowna autorka rozrywek dla dzieci (*) niemo-

(*) *W tomie IX. Ner* 53. *wylicza tam mało*

gąc orężem służyć nieszczęśliwéy oyczyznie dla słabego zdrowia, wspierał ią swoiemi naukowemi zdołnościami. — Owczesne pisma periodyczne mieściły iego użyteczne prace. Połączył się z Felińskim, Tymienieckim, Wyszkowskim i innemi mężami znanemi tak zaszczytnie w narodzie naszym. Ale wśród nayświetnieyszych nadziei niedługie pasmo życia Dzieduszyckiego przecięte zostało wkrótce po zgonie oyczyzny, dla szczęścia któréy cały poświęcić się pragnął.

3 — 1651. CEZARY (Caesarius) Franciszek, akademii krakowskiéy typograf. Dosyć powtórzyć na iego pochwałę z uczonym Bandtkiem; iż od 1616 do 1651 roku, cokolwiek było w literaturze polskiéy naylepszego, bądź w łacińskim, bądź w polskim ięzyku, to zawsze z

---

znane komu wiersze Dzieduszyckiego i z nich przytacza wyiątki.

DNIA — ROKU

pod pras Cezarego I. i Piotrowczyków wychodziło.

Monumenta Sar. fol. 192. *Bandtkie hist: drukarń krakowskich p.* 452-462. *Siarczyński obraz wieku panowania Zygmunta III. p.* 61-62.

3 — 1773. KONARSKI Hieronim Stanisław piiar. Urodzony w woiewództwie Krakowskiem we wsi Zarzyca 30 września r. 1700. Mąż ten iest iednym z tych którym polska winna wskrzeszenie nauk. Stał się prawdziwą ozdobą swego zgromadzenia. On pismami (których wylicza w życiu męża tego Bielski 27) obudzić starał się szalachetny sposób myślenia w spółziomkach, zamiłowanie narodowości, i wznowić prawdziwy gust do nauk tak długo uśpiony. Słusznie Stanisław August ceniąc wielkie zasługi Konarskiego, uwieńczył go medalem z tym zaszczytném napisem *Sapere auso.* Pochwała iego przez Mi: Kra-

iewskiego. Dmochowski wiadomość o życiu i pismach St: Konarskiego.

Bielski Vitae: Prae: pag. 68. *opis życia przy portretach sław: pola:*

4 — 1589. CHODKIEWICZ Hieronim Jan, marszałek wielkiego xięstwa Litewskiego. Janocki umieścił imie męża tego w swoiem dziele iako przyiaciela nauk i ludzi uczonych. Stryikowskiego między innemi wielu szacował i iemu niezaprzeczone dowody przyiaźni swoiéy okazywał. Za staraniem i namową Chodkiewicza, król Stefan akademii Wileńskiéy prawa nadał.

Janocki Frag: Jano: Tom. II. pag. 52. *Niesiecki Tom. I. fol.* 273-275.

4 — 1663. GINKIEWICZ Michał jezuita, rektor w Warszawie i Wilnie. Pisał w duchu religiynym.

Vitte Dia: Biogr: biblio: Scrip: Socie: Jesu: fol: 613:

DNIA — ROKU

5 — 1579. HOSIUS Stanisław, kardynał biskup Warmiński, urodził się w miéyscu nazwaném Caparnica niedaleko Rzymu. Mąż nieśmiertelnéy pamięci przyniósł zaszczyt narodowi naszemu. Do wielu poselstw używany. Na powszechnym Zborze w Trydencie przewodniczył z trzema innemi kardynałami. Pisma Hosiusza teologiczne przetłumaczone zostały na wiele języków européyskich. W Rzymie w kościele Panny Maryi pochowany, tam ma nagrobek.

Starowolski Monumenta Sar. fol. 803-808. *Elog. I. w heca: Reszka Vita: Cardinalis Hosii. Niesiecki Tom. II. fol.* 375-378. *Rzepnicki Vitae: Prae: Tom. II. pag.* 328-329.

6 — 1607 (*). PISTORIUSZ Jan, zwany Nidanus w Fryburgu. Proboszcz katedralny Wrocławski, porzuciwszy wiarę lu-

(*) *Siarczyński umieścił rok* 1608.

terską. Między wielu innemi dziełami pierwszy wydał zbiór historyków polskich.

Vitæ: Diar: Biogr: in Appendice. Siarczyński część II. pag. 88.

† 7 — 1693. BIEŻANOWSKI Stanisław, professor akademii Krakowskiéy. Wielu z tamecznych nauczycieli, uwiecznił pamięć w swoim rymie. Między spółczesnemi poetami, należy mu się iedno z naypierwszych miéysc. — Pozbawiony wzroku nucił na swéy harmoniynéy muzie, a zarazem wykładał młodzieży prawidła sztuki rymotworczéy. — Zapomnianego męża tego pamięć, wznowił uczony Sołtykowicz, i dał poznać zasługi iego w dziele o stanie akademii Krakowskiéy pag. 507-514.

8 — 1780. REYTEN Tadeusz, poseł z Nowogródka. Urodzony w Hruszonie woiewództwie Nowogrodzkiem 1742 r.

9 — 1650. OSSOLIŃSKI Jerzy, kanclerz wielki koronny; starosta Lubelski, Lubomski

i t. d. Mąż wielki, uczony. Dar wymowy w wysokim stopniu posiadał. Wielokrotne poselstwa z sławą narodu naszego odbył. Zostawił mowy które miał w różnych poselstwach. Pochowany w Klumentowie.

Monumenta Sar. fol. 320. *Niesiecki Tom. III. fol.* 496-502. *Życie Jerzego Ossolińskiego i t. d. przez Franciszka Bohomolca.*

10 — 1624. WARSZYCKI Stanisław, wielki podskarbi koronny, woiewoda Podlaski. Za czasów Zygmunta III. zasłużony w pokoiu i w woynie. Często brak pieniędzy publicznych w nagłych potrzebach, sam zastępował.

Monumenta Sar. fol. 263. *Albertrandy hist: polska.*

10 — 1808. ALBERTRANDY Jan, biskup Zenopolitański, prezes towarzystwa warsz: przyj: nauk i t. d. Urodzony w Warszawie dnia 7 grudnia 1731 r. Uczone iego prace dowodzą, ile był biegłym w

starożytnościach. Dzieło o medalach iest pięknym i szacownym dla nas pomnikiem. Trzeba było tego zamiłowania narodowości, aby wykonać tak ogromne dzieło iak ten mąż, sto pięć tomów in folio manuskryptów do naszych dzieiów służących przepisawszy w bibliotece Watykańskiéy, i w szesnastu innych Rzymskich. Powrócił on także przez Szwedów zabrane rękopisma podeymuiąc równą pracę w Sztokolmskiéy, Upsalskiéy i Sklosterskiéy bibliotekach.

Nagrobek u Fary w Warszawie. Pochwała Albertrandego.

† 11 — 1548. JAN von HOFFEN (a Curiis) Gdańszczanin urodzony roku 1485. Długi czas był professorem akademii Krakowskiéy. Od Zygmunta I na katedrę Warmińską wyniesiony, w ciągu lát 12 liczne poselstwa do Anglii, Danii, Francyi, Włoch i innych mocarstw odbył. Pisał wiele poematów.

Józef Bogumił Boehmiusz w życiu

DNIA — ROKU

Jana Gdańszczanina przy wydanych iego wierszach w Wrocławiu i Lipsku 1764.

Sołtykowicz o stanie akademii Krakowskiey, pag. 154-157.

12 — 1535 (*). DRZEWICKI Maciéy, arcybiskup Gnieźnieński prymas, w zamku Łowickim. Był on poprzednio trzech królów, Jana Olbrachta, Alexandra i Zygmunta I. kanclerzem. Nauki obszerney, w załatwianiu interessów publicznych biegły. Oprócz listu znayduiącego się u Kallimacha, ma posiadać biblioteka Heilsberska wiele listów tego męża.

Monumenta Sar. fol. 559. *Niesiecki Tom. II. f.* 101-102. *Mizler acta literaria Tri: pri: pag.* 99-101.

13 — 1634. KAZANOWSKI Zygmunt, podkomorzy koronny, starosta Kohenhauski, So-

(*) *Starowolski w Mon: Sar: fol.* 559. *przez omyłkę położył r.* 1235.

lecki i t. d. Janocki wspomina iż wydał dzieie za panowania Zygmunta III. króla polskiego. Był to mąż pełen męztwa stąd Zygmunt powierzył mu ćwiczenie w sztuce rycerskiéy syna swego Władysława IV. a późniéy w wyprawach przydany mu został iako doradzca. Lecz obok waleczności Kazanowski był dumny i pierwszeństwa u dworu pragnący, a nadewszystko surowych obyczaiów w swoiem postępowaniu. — Nagrobek dotąd iego daie się widzieć w kościele ś. Jana w Warszawie.

Niesiecki Tom II. fol. 495. *Janociana Frag: T. II. pag.* 124.

11 — 1448. KOTH Wincenty z Dębna. W akademii Krakowskiéy nauki ukończył, i w niéy stopień doktora nauk wyzwolonych otrzymał. Arcybiskupem Gnieźnieńskim iednomyślnością obrany, a iak mówi Długosz, prawdziwém natchnieniem przewodnicząc w trudnych podówczas dla kraiu przygodach, iako pry-

mas obradom narodowym przez czyny publiczne, iako też prywatne cnoty, zasłużył na cześć za życia swego od spółczesnych a po zgonie na pamięć następnych pokoleń.

Mizler acta literar: Trimestre pri: pag. 52-53. *Rzepnicki Vitae Prae: Tom. I. pag.* 82-90. *Sołtykowicz o stanie akad: krak:*

15 — 1625. **TYSKIEWICZ** Jerzy jezuita, teologii doktor, rodem z Podlasia. Prowincyał polski, wiele on posiadał nauki. Był autorem licznych dzieł teologicznych.

Vitte Diiari: Biogr: Rzepnicki Vitae Prae: Tom. I. Siarczyński część II. pag. 279-280.

15 — 1805. **TAŃSKI** Ignacy w Izdebnie. Urodził się 1761. r. w Wyszogrodzie. Staranne wychowanie odebrawszy od rodziców wszedł w służbę publiczną. Przyiął za prawidło ten cnotliwy, i światły ziomek to co w iedném z swych pism wyraził; „iż obywatel bierze

„wraz z życiem nieodzowną powin-
„ność, prace swoie w każdym czasie
„i stanie dobru powszechnemu poświę-
cać." Do roku 1794. służył kraiowi i pozyskał od wszystkich zaletę swoiéy zdatności i gorliwości. W téy pamiętnéy epoce opłakawszy stratę drogich rodziców, w iednym dniu zamordowanych na Pradze, postradawszy urząd, oyczyznę, przeniósł się w zacisze wieyskie, tam iak żył cały oddany przyiaciołom tak aby uprzyiemniać im chwile, tłómaczył, tworzył komedye, i inne ulotne wiersze dla ich zabawy. W nich widać wyższą moralność, uymuiącą łagodność iaka odznaczała w całym życiu Tańskiego.

Michał Wyszkowski podał obraz życia i pisma Ignacego Tańskiego, umieszczony w Nre 60. *Rozrywek dla dzieci.*

16 — 1653. SOLCKI (Solcius) Kacper, rodem ze Lwowa. Filozofiii i medycyny doktor,

DNIA — ROKU

professor w akademii Zamoyskiéy. — Biegły bardzo doktor.

Monumenta Sar. fol. 641.

17 — 1814. TYMIENIECKI Konstantyn w Prażmowie, urodzony dnia 22 lutego roku 1767 w Legocie w woiewództwie Sieradzkiem. Feliński wydał prawdziwy rys charakteru Tymienieckiego, w tych wyrazach „prawy polak, zachwycaiący i nienaśladowany poeta; w mniemaniach, w postępowaniu, w pismach, w swoich tłumaczeniach nawet, noszący cechę oryginalności. Kochany z zapałem od przyiaciół, dla nich wylany, ukrywał się przed drugiemi, mniéy może przez skromność, iak przez szlachetną dumę, niezdolny wéyść w przymierze z nieprawością, ani ciemnotą. Żył w wieku wielkich odmian, zaburzeń i nieszczęść, a maiący zbyteczną tkliwość padł iéy ofiarą. Od potomnych dopiero będzie, iak wart oceniony, a cześć dla pamięci iego w pola-

kach rość będzie z ich oświeceniem, z ich cnotą, z ich sławą. Pochowany w Burzenie gdzie przyiaciele wznieśli mu skromny nagrobek.

Wiadomość o życiu i pismach Tymienieckiego przez Wyszkowskiego na początku Tom. I. dzieł iego umieszczono.

† 18 — 1533. OSTROGSKI Xże Konstanty, woiewoda Trocki, hetman wielki Litewski. Żaden z naszych wodzów niezrównał mu w liczbie odniesionych zwycięztw. We trzydziestu trzech potyczkach z różnemi nieprzyiaciołmi polski, dwa razy los mu tylko był przeciwny. Jego to spotkał zaszczyt iakiego dotąd u nas niebyło przykładu, iż po zwycięztwie pod Orszą, Zygmunt I. raz do Wilna, drugi raz do Krakowa dozwolił mu wieżdżać w tryumfie. Połączył do swoiéy odwagi, wielkie przymioty które mu iednały miłość iego podwładnych.

DNIA — ROKU

Niesiecki Tom. III. pag. 513. *Bogusławski życia sławnych polaków. Tom. I. Niemcewicz śpiew: histor: pag.* 188-192.

19 — 1506 (*). ALEXANDER król polski. Przez lat pięć rządził kraiem. Za niego w iednę xięgę zebrane zostały prawa. Wielkie przywileie i swobody naród uzyskał a raczéy sama szlachta, których nadużycie stało się późniéy przyczyną zguby oyczyzny. Pochowany w Wilnie.

Bielski kron. polska Panowanie Kazimierza, Jana Alberta, i Alexandra Jagiellończyków królów polskich, wyięte z rękopismów Jana Albertrandego.

20 — 1590. WOLSKI Piotr w Pułtusku, biskup Płocki. Był kanclerzem wielkim państwa, wtenczas do pomocy Jan Za-

(*) *Bandtkie w swoiéy historyi polskiey w Tom. I. pag.* 112. *dzień* 9. *sierpnia położył.*

moyski był mu przydany, z którym w Padwie razem zostawał. Obadwa uczeni połączyli się, by radą oyczyznie służyć. Miłośnik nauk, zostawił listy do różnych znakomitych osób w Europie pisane. Bibliotekę zapisał kościołowi w Płocku. Tam pochowany,

Rzepnicki Vitae: Prae: Tom. III. pag. 258-260.

21 — 1697. MAŁACHOWSKI Jan, biskup Krakowski. Wielkich zasług, od Kazmierza, Michała, Jana III. królow, zaufaniem zaszczycany i od nich do ważnych czynności był używany.

Rzepnicki Vitae: Prae: Tom. I. pag. 369-373.

21 — 1673. PAWŁOWSKI Daniel, jezuita rodem z Wołynia. Wstąpił do zgromadzenia w r. 1641. Mąż ten wiele nauk skarbił. Wydał dzieła teologiczne i życie uczonego Drużbickiego

Bibliothe: Scrip: Socie: Jesu fol. 197. *Niesiecki Tom. III. f.* 587.

DNIA — ROKU

21 — 1804. TURKOWSKI Fabian, w Siedlcach i tam pochowany piiar. Wystąpił późniéy ze zgromadzenia. Przyswoił literaturze oyczystéy epigrammata Owena.

Bielski Vitae: Piar: pag. 165.

22 — 1585. KOCHANOWSKI Jan w Lublinie, słusznie nazywany xięciem poetów polskich. Urodził się w wiosce Siczynie r. 1532. Nagrobek tego męża daie się widzieć dotąd w Zwolinie.

Krasicki Tom. III. pag. 288. — *Mowa na pochwałę Jana Kochanowskiego przez J. U. Niemcewicza* (*Tom. VIII. rocz: tow. przyj: nauk*). *Brodziński w swéy rozprawie o Elegii Tom. w XVI. rocz: tegoż towar: znayduiącéy się* (*).

(*) *Rozprawy Kazimierzą Brodzińskiego, męża znanego z swego przywiązania do narodowości, są dla nas szacowne, mieszczą one w sobie nowe i szczęśliwe spostrzeżenia we względzie ięzyka i literatury naszéy.*

DNIA — ROKU

22 — 1651. WIŚNIOWIECKI JEREMIJASZ XIĄŻE w Pawłoczy, woiewoda Ruski. Zwyciężył Kozaków pod *Stereczem*, *Omera Agę* wodza Tatarskiego pokonał, Zbaraża dziedzicznego miasta oblężenie dzielnie wytrzymał. On to pierwszy upokorzył buntowniczego Chmielnickiego. Mimo tych czynów nie był dobrze widziany u dworu Władysława IV. i Jana Kazimierza, pogromca nieprzyiaciół po tyle razy, lubo przez przywiązanie do oyczyzny ubogim został, nie otrzymał buławy; przecież to go bynaymniéy nie zniechęciło w służeniu wiernie ziomkom, iak piękny przykład a może i rzadki zostawił Wiśniowiecki, że niczém niezmienione bydź powinno nasze poświęcenie się dla oyczyzny!

Bogusławski życia sław: polaków Tom I. pag. 171 - 174.

23 — 1591. GLIEZA Marcin, filozofii i teologii doktor. Urodzony w Pilznie, z tąd zwał się i pisał zwykle *Martinus Pil-*

DNIA — ROKU

snensis, mąż ten uczony, przez lat czterdzieści professor akademii Krakowskiéy, kilkanaście razy rządy iéy sprawował, a dla licznych podówczas przypadków i przygód które naród, i tę powszechną szkołę spotykały, iedną z nayważnieyszych w iéy dzieiach zaymuie kartę. Iluż znakomitych ludzi pod nim usposobiło się do posług kraiowych. — Pochowany w kościele W. W. S S. w Krakowie.

Starowolski Elog. 57. *Sołtykowicz o stanie akademii Krakowskiéy p.* 398-401.

24 — 1145. WIENIAWITA ELGOT Jan, professor sławny naprzód filozofii, potem prawa kościelnego w akademii Krakowskiéy, dwa razy także był iéy rektorem. Wysłany na Zbór Bazyléyski od Władysława króla, na nim piękną wymową, rostropnością w prowadzeniu rzeczy sobie poleconych, oraz rozległością nauki, u całego tamecznego mędr-

ców kościoła zgromadzenia, ziednał sobie szacunek, a Filip V. papież wtenczas obrany, tak go poważał iż chciał męża tego audytórem swoim zrobić; któréy godności iednak nieprzyiął.

Frag: Janociana: Tom. III. pag. 80. *Sołtykowicz o stanie akademii Krakowskiéy pag.* 122 - 124.

25 — 1807. KNIAZNIN Dyonizy Franciszek, urodził się 4. października 1750 r. Naywiększą część życia swego spędził w Puławach na dworze Xcia Czartoryiskiego. Temu to mecenasowi swemu, i iego familii wiele z swych poezyi poświęcił. Tchną one wszystkie duchem obywatelskim, pełne są głębszego czucia, i imaginacyi żywéy. Kniaznin piękne miéysce zaymuie w rzędzie poetów żyiących za panowania Stanisława Augusta. Na tych samych niwach co spółczesny mu Karpiński, zbierał kwiaty; i stanął z nim w równi a częściéy przeszedł go swoią żywą wyobraźnią. Na-

stępuiące nam porównanie obydwóch uczony Brodziński skreślił. „Powiedzieć można, że Kniazninowi słusznie obok Karpińskiego miéysce się należy. Obudwu iednakie uczucia ścisłą łączyły przyiaźnią. Oba poświęcili swe pióra, wyłącznie uwielbieniu swobód wiéyskich, i miłości oyczyzny; ale Kniaznin ma więcéy sztuki i poprawności, Karpiński więcéy prostoty; tamten iest więcéy narodowym, ten indywidualnym, Karpiński ma więcéy serdeczney czułości, Kniaznin melancholii, przez imaginacyą żywioney. Obadwa będą rozkoszą serc młodocianych, od natury czuciem obdarzonych, wyiąwszy że Kniaznin miłym będzie i dla tych, którym prócz czucia, i dobry smak nie iest obcym."

Dmochowski wiadomość o życiu i pismach Kniaznina przy wydanych poezyach iego umieścił.

DNIA — ROKU

26 — 1272. TARNOWSKI Janusz, arcybiskup Gnieźnieński. O zasługach męża tego Basco (*) i inni wspominaią. Mamy ustawy uchwalone w Sieradzu przez niego.

Frag Janociana Tom. II. pag. 277-279.

26 — 1607. JUNGE (Jungius) Adryan w Poznaniu, jezuita rodem z Mazowsza, z miasta Błonia. Przez lat trzydzieści dwa poświęcał się nauczaniu. Zostawił kazania i pisma teologiczne.

Biblio: Scrip: So: Jesu pag. 10. *Siarczyński część I. pag.* 196.

27 — 1545. GAMRAT Piotr, arcybiskup Gnieźnieński. Wspominaiąc mężów którzy nauki wspierali dla tego tylko nie pominąłem Gamrata. Te mu zaletę przyznać trzeba. Z innych względów nie godzien wzmianki. Świadectwo samey

(*) *W dziele Chroni:: Poloniae Edy: Sommersberga pag.* 71. *i sq.*

DNIA — ROKU

Królowéy Bony dostatecznie to potwierdza.

Mizler acta liter: reg: po: pag. 171 - 174.

28 — 1603. STEFANOWSKI Hieronim jezuita, rodem z Krakowskiego. Mąż rzadkiéy skromności i miłości bliźnich. Księgi teologiczne przez niego wydane wyszły pod nazwiskiem Marcina Michayłowicza Żagla.

Biblio: Scrip: Socie: Jesu fol. 347. *Siarczyński część II. pag.* 236.

29 — 1677. OLSZOWSKI Jędrzéy w Gdańsku, arcybiskup Gnieźnieński prymas. Poprzednio był biskupem Chełmińskim, podkanclerzem koronnym od Jana III. do téy godności wyniesiony. Jego to pismu (*) i silnemu wpływowi, winien Michał Wiśniowiecki koronę; i w cza-

(*) *Rozrzucane było w czasie Elekcyi pod tytułem* Censura Candidatorum.

sie panowania monarchy tego on dzielnie odpierał zamachy przez partyą przeciwną, na Michała wymierzane. Dobry i kochaiący oyczyznę obywatel, zbogacił literaturę dziełami swemi (*).

Dunin kazanie pogrzebowe. Załuski Tom. I. fol. 738. *Niesiecki Tom. III. fol.* 455-457. *Rzepnicki Vitae: Prae: Tom. I. pag.* 181-184.

30 — 1809. POTOCKI Ignacy, Hr: w Wiedniu. M. W. X. Litewskiego, członek tow: war: przyj: nauk i t. d. Mąż ten zdawał się bydź zrodzony do wielkich spraw publicznych. Wśród powszechnego prawie zepsucia u nas, niczém nieskażony. Pochwała pogrzebowa Ignacego Potockiego miana przez J. U. Niemcewicza w zgromadzeniu tow: warsz: przyj. nauk, iest pięknym wzorem wymowy.

(*) *Vittenius mylnie pod dniem* 15. *grudnia położył śmierć Olszowskiego.*

DNIA — ROKU

Niemniéy tkliwą iest mowa, (*) którą wyrzekł brat Stanisław Hr: Potocki przy złożeniu w grobie Wilanowskim zwłok męża tego.

(*) *Znayduie się w Tom. I. pag.* 341. *pochwał i mów Stanisława Potockiego.*

MIESIĄC WRZESIEŃ

DNIA — ROKU

1 — 1372. STREIFROCK Jan, biskup Warmiński. Niskie urodzenie swoie uzacnił nauką, przykładném życiem. On naypierwszy pisał historyą biskupów Warmińskich.

Jo: Plastvig Chro: de Vitis Epis: Varmi: pag. 7-15. — *Rzepnicki Vitae: Prae: Tom. II. pag.* 291-293. *Frag: Janociana Tom. II. pag.* 270-271.

1 — 1553. FIRLEY Piotr, woiewoda Ruski. Przyiaciel nauk, i ludzi uczonych opiekun; sprowadził wielu z Niemiec i Holandyi do *Lewartowa*. Wysłany od Zygmunta Augusta, uskromił zbuntowanych Prusaków.

Znakomity ten obywatel pochowany został w Lublinie.

Paprocki herby rycerstwa Polskiego pag. 388.

2 — 1670. LANSMIN Zygmunt, rodem ze Żmudzi. Mąż uczony i zasłużony w zgromadzeniu jezuitów których był członkiem. Mówca i retor zawołany, w tym rodzaiu zostawił dzieła. Tyle zaś był biegły w ięzyku greckim, iż w nim pisał wiersze.

Vitte: Diari: Bio: Niesiecki Tom III. fol. 32.

3 — 1811. WOLIŃSKI Sebastyan missyonarz. Był bardzo użytecznym członkiem tego zgromadzenia. Tłumaczył kazania i inne dzieła z francuzkiego na ięzyk oyczysty.

3 — 1816. NISZKOWSKI Jan, professor chirurgii teoretycznéy i praktycznéy w uniwersytecie Wileńskim. Urodzony 18. marca 1774. Był sławnym operatorem, rozprawy iego są ważne.

Dziennik Wileński z 1816. *Tom. IV. pag.* 281-284.

DNIA — ROKU

4 — 1631 (*). LIPSKI Jędrzéy, kanclerz wielki koronny, biskup Krakowski w Warszawie. Mąż wielkich talentów, i dzielności w sprawowaniu interessów publicznych nie porównanéy. Piasecki nagania mu iż był człowiekiem twardym, popędliwym, i przykrym dla maiących z nim do czynienia. Oprócz historyi Zygmunta III. mamy dzieła polityczne tego uczonego ziomka.

Monumenta Sar. f. 49-77. *Stefan Damalewicz Vite: Epis: Vladislaviense: pag.* 452-458. *Niesiecki Tom. III. fol.* 114-116. *Rzepnicki Vitae: Prae. Tom. I. pag.* 351-354.

5 — 1631 (**). RUDOMINA Jędrzéy, X. w Chinach. W wschodnich ięzykach bardzo

---

(*) *Niewłaściwie Vittenius położył śmierć Lipskiego pod dniem* 20. *września.*

(**) *Vittenius w dziele Dia: Bio: naznacza rok* 1632: *tenże sam rok iest i w Biblio: Scrip: Socie: Jesu fol.* 56.

biegły. Po śmierci wydano prace iego naukowe.

Wielu pisało o tym mężu, iako to: Bartoli hist: Senensi lib. IV. Ri: bibliotheca Scrip: Socie: Jesu fol. 56. Niesiecki Tom. III. fol. 907-908.

6 — 1450. ODROWĄŻ Piotr, woiewoda Lwowski, poległ w bitwie pod Krasnopolem mężnie dowodząc walczącym szeregom przeciw przemagaiącéy sile Bohdana, wraz z nim znaleźli zgon Porowa starosta Halicki, i Michał Buczacki przewodniczący skrzydłom, dzielnie potykaiąc się. Dnia tego odniesione zwycięztwo, drogo okupili polacy stratą tylu wodzow, i walecznych rycerzy!

Panowanie Kazimierza, Jana Albertrandego i Alexandra Jagiellończyków królów polskich i t. d. wydane z rękopis: Albertrandego.

7 — 1628. TARŁO Zygmunt, kasztelan Sandecki. Pochowany w Zarkach. O zasługach iego w kraiu, Niesiecki Tom IV.

DNIA — ROKU

fol. 309. Starowolski Monumenta Sar. fol. 798.

8 — 1523. Z MIECHOWA (Miechowita) Maciéy w Krakowie. Urodzony w mieście Miechowie 1456. r. Naprzód był nadwornym lekarzem Zygmunta I. późniéy kanonikiem Krakowskim. Mąż ten uważanym bydź może iako naczelnik przedniéyszych dzieiopisów naszych. Uniwersytet Jagielloński którego był professorem i ośm razy rektorem, doznał wielu dowodow dobroczynności przez zapisy Miechowity; te dotrwały do naszych czasów i dowodzą iakim był miłośnikiem nauk.

Starowolski Monumenta Sar. 24. *i w Hekaton: Mizler acta literaria Regni Poloniae: Dubois Essai sur l'histoire litteraire de Pologne. Sołtykowicz o stanie akademii Krakowskiéy pag.* 269-285. *Gołębiowski o hist: polskich pag.* 34-38.

DNIA — ROKU

9 — 1812. SAPIEHA Xiąże Alexander, w Derczynie pod Zelwą, szambelan Cesarza Napoleona, dowódzca W. legii honorowéy, kawaler wielu orderów, członek tow: królew: warsz: przyj: nauk i różnych zagranicznych akademij. Znane są przez męża tego wydane podróże które odbył po kraiach Sławiańskich. Biegłym był w naukach przyrodzonych iak to dowodzą rozprawy w pamiętnikach Dmochowskiego umieszczone. Użyteczny za życia i po zgonie zostawił piękną pamiątkę w tow: warsz: przyj: nauk; nie tylko bowiem zrobił ofiarę z licznéy biblioteki dla niego, ale nadto funduszami go obdarował.

Rys zasług naukowych Xcia Sapiehy znayduie się w T. XVIII. rocz: tow: warsz: przyj: nauk.

10 — 1653. FABRYCY (Fabricius) Jan, rodem z Gdańska posiadał on nadzwyczayną biegłość ięzyków wschodnich. (*) Szczy-

(*) *Ztąd ieden zrobił znakomity poeta Epigrammat.*

Fabricio plures habitare videntur in uno,
Nempe Syrus, Latus, Grecius, Hebraeus Arabs, —

DNIA — ROKU

cił się Gdańsk że wydał tego wielkiego męża którego zgon zawczesny zasmucił wszystkich. O życiu i dziełach wiadomość u *Charitiusa* pag. 57-62.

10 — 1435. BOLESŁAW Książe Mazowiecki, na dworze swoim Opinogóra zwanym zakończył życie, pochowany w Warszawie w kollegiacie s. Jana. „Pan „wszędzie poważany dla swéy skrom- „ności, rostropności, sprawności, oraz „sprawiedliwości i pobożności."

Panowanie Kazimierza, Jana Alberta i Alexandra Jagiellończykow królów polskich i t. d. wyięte z rękopismów Jana Albertrandego Tom. I. pag. 157.

11 — 1819. PRZYBYLSKI Jacek, członek tow: warsz: przyj: nauk w Krakowie. Nieporównaną posiadał znaiomość języków starożytnych. Zasłużył się równie w naukach iak i obywatelstwie. Ciało iego złożone w grobie kościoła archi-

prezbiteralnego przed ołtarzem ś. Stanisława.

12 — 1683. POTOCKI Stanisław, Halicki i Kołomyski starosta, pułkownik woyska polskiego, poległ pod Wiedniem, pierwszy uderzywszy z polaków na zastępy Turków, z żalem Jana III. i Xięcia Lotaryńskiego walcząc z niezachwianem męztwem. Towarzysze broni położyli mu napis w Wiedniu w zakoncie kościoła Franciszkanów, który dotychczas widzieć się daie a którego żaden polak miiać nie powinien (*).

„To zdziałał dla siebie Stanisław z Potoka na Stanisławowie Potocki, Halicki i Kołomyyski starosta, pułkownik króla polskiego. Gdy pod wodzą niezwyciężonego Jana III. uderzaiąc na obóz Ottomanów, krwią swoią, męztwem, i śmiercią przy oblężeniu życie tobie

(*) *Oto iest iego tłumaczenie.*

»Witam cię Wiedniu i żegnam!«

DNIA — ROKU

gotuiąc, skrył tu wnętrze swoie, a martwe ciało oyczystéy oddał Polszcze.

Wiedniu! chwał Boga, nieś dzięki królowi polskiemu, wysławiay wiecznie imie i czyny polaków.

Zginął 12 września r. 1683. Napis ten kazali położyć szlachetni polacy, naywiernieysi towarzysze iego, Pułkownicy Jan Ponikiewski, Miecznik Mureński i Stanisław Poradowski iego rotmistrz."

Wzmiankę o tym walecznym ziomku uczynił Chłędowski w pamiętniku Lwowskim i przytoczył także nagrobek powyższy, który iest po łacinie wraz z tłumaczeniem polskiém.

† 13 — 1613. OCIESKI Joachim, kasztelan Sandecki. Ostatni to był potomek zacnego domu w polszcze. Rozum i cnoty iego tyle mu zjednały zaufania w narodzie, iż lubo nie był bogaty, po śmierci Stefana króla godnym go sądzono panowania. Ile był wymowny, to dowodzi

świadectwo Birkowskiego w mowie pogrzebowéy. »Kędyż były ziazdy ko»ronne (są słowa iego) na którychby »nie był słyszany głos krasomowcy »polskiego Ocieskiego. Cycero polski »albo Demostenes iaki zdał się mówić; »gdy Ocieski mówić począł, prędkie »w naywiększych burzach i wrzawach »następowało uciszenie.«

Birkowski syn koronny albo kazanie na pogrzebie Joachima Ocieskiego.

14 — 1821. POTOCKI Hr. Stanisław, prezes senatu, minister W. R. i O. P. członek różnych zgromadzeń uczonych, kawaler wielu orderów. Imie męża tego zawsze z wdzięcznością wspominać będzie polak. Jego wsparciu i opiece, winni iesteśmy te wszystkie instytuta wychowania publicznego, te zakłady naukowe, które mimo zaburzeń, iakie miotały świat cały, i naszę ziemię, ten mąż wielki założył, i taki wzrost i

DNIA — ROKU

świetność im nadał. Dzieła także naukowe staią się ozdobą literatury naszéy. Jedynym on iest mówcą naszym w rodzaiu pochwał akademickich. Niedawno słyszeliśmy pochwałę, z ust godnego zapewnie oddawać mu publiczną cześć pochwałę przez Stanisława Staszica, wyrzeczoną na posiedzeniu tow: warsz: przyj: nauk, którego był iednym z założycieli. Umieszczona iest w Tom. XVIII. rocz: tego towarzystwa.

† 15 — 1643. DZIAŁYŃSKI Paweł, woiewoda Pomorski. Mąż znamienity przez swą biegłość w naukach, i umieiętność w ięzykach różnych. — W pięknym ciele mieścił piękną i zacną duszę. To było powodem wziętości męża tego na dworze Zygmunta III. który go wysyłał w poselstwach do Holandyi i Anglii. Starowolski policzył męża tego w poczet mowców sławnych wieku tego, oprócz innych pism przytacza zbiór iego mów wybranych.

Starowolski, Niesiecki T. I. Niemcewicz dzieie panowania Zygmunta Tom. I. Siarczyński Tom. I.

16 — 1825. **KARPIŃSKI** Franciszek, urodzony dnia 4. października 1741. roku. Jest to poeta narodowy. Prosta, łatwa, pełna słodyczy muza iego dla wszystkich iest przystępną. W przybytkach Boga, iak w zagrodach wieyskich wszędzie słychać pieśni iego.

Prawdziwe zasługi Karpińskiego pierwszy wystawił nam Kazimierz Brodziński w mowie mianey w tow: warsz: przyj: nauk (*) z niey nietylko łatwo poznać oczywistą wartość Karpińskiego, lecz zarazem czém iest, i na iaki szacunek zasługuie sam nasz żyiący poeta.

17 — 1376. **BOGORYA** (Bogorius) Jarosław, arcybiskup Gnieźnieński. Do Bononii na

(*) *Znayduie się ona w Tom. XX. roczników tow: przyj: nauk.*

nauki wysłany gdzie po kilkoletnim pobycie od tamecznéy akademii rektorem został obrany. Za niego zwołany Synod (*) i opis konstytucyi tam postanowionych, należy do naydawnieyszych Archidyakon Gnieznieński, Długosz, Kromer, oddaią wielkie pochwały mężowi temu.

Niesiecki Tom. II. fol. 122-125.
Janociana Tom. II. pag. 22.

† 18 — 1627. CZARNKOWSKI Adam Sędziwóy, woiewoda Łęczycki, generał wielko polski. Od panowania Stefana nie było wyprawy w któréyby męztwa swego nie dał dowodów. Przeciw Moskwie, Turkom, Tatarom, walczył z własnym żołnierzem. Mateusz Bembus w mowie pogrzebowéy skreślił dokładnie żywot męża tego. Tak o iego młodości mówi: »w siedemnastym roku życia swego, »nie widziano go w tańcu, ale w szań-

(*) *W roku* 1358.

»cu, nie muzyczne piszczałki pobudza»ły go do skoków, ale trąby do har»cu. Cny młodzieniec nie zalegał pola, »i widział; że szczęście za pługiem nie »chodzi, dla tego zaraz poszedł na wy»prawę Moskiewską za Stefana, a gdy »nie mógł osobą, służył maiątkiem »przeciw *Beglerbeiowi*; do Szwecyi, li»czne poczty zaciągał. Na urzędzie ge»nerała Wielkopolskiego szczęście i go»dność odkryły światu cnoty iego. Spra»wuiąc urząd sędziego, był nim tak iak »gdyby sama słuszność nim była, i na »tym urzędzie życie swe położył.«

Bembus mowa pogrzebowa. Siarczyński obraz wieku panowania Zygmunta III. cz. I. p. 83-85.

19 — 1814. JAKUBOWSKI Józef, jeneralny wizytator zgromadzenia XX. missyonarzy członek tow: warsz: przyj: nauk. Wysłany od X. Adama Czartoryiskiego do szkoły woyskowéy Francuzkiéy w Mecu, za powrotem do oyczyzny, mianowany został nauczycielem w korpusie

NIA — ROKU

artylleryi koronnéy. Kilkanaście lat użytecznie poświęciwszy temu powołaniu, z żalem wszystkich opuścił, dotychczasowy zawód i wstąpił do zgromadzenia XX. missyonarzy. Zostawił Jakubowski pamiątkę po sobie, zbogaciwszy literaturę wieloma dziełami, w różnych rodzaiach, naywięcéy zaś do oświecenia w sztuce woyskowéy rodaków służącemi.

20 — 1266 (*). **BIAŁACZEWSKI** Prandota Jan, biskup Krakowski. Naukom i cnotom swoim, nie familii która iak z bogactwa, tak z zaszczytów znana była w kraiu, winien był swoie wyniesienie. Dwudziesto-cztero-letnie rządy napełnił pięknemi czynami, wiele wzniósł kościołów, domów dla ubogich w swoiéy diecezyi.

Paprocki herby rycer: pol: fol. 394-395. *Niesiecki Tom. I. fol.*

(*) *w Paprockim iest dzień* 21. *r.* 1262.

76-79. *Rzepnicki Tom. I. pag.* 287-293. *Naruszewicz hist: pol: Tom. IV.*

† 21 — 1623. NOWODWORSKI Bartłomiey, rycerz Maltański, kommendor Poznański i t. d. w Warszawie. Wódz ten waleczny młodość na dziełach rycerskich w obcych kraiach spędzał. Posłuchaymy co o tém wymowny Sobieski mówi. »Widziała przeważne iego dzieła »Francya i Sabaudya. Widziały wyspy »śródziemnego morza, a nie tylko Eu»ropie nań się patrzyć dostało, patrzy»ła Afryka, i gdzie nigdy, albo bardzo »rzadko polska noga postała, tam szła»chcica iednego polskiego mężna ręka, »wielkie imie oyczyznie swoiéy zjedna»ła. Jeżeli zaś panuiącym podobać się »niepoślednią iest chwałą, wielkich on »miał i naocznych świadków męztwa »swego, III. i IV. Henryków dwóch »królów Francuzkich. Toż zawsze mu »przyznawał zgasły niedawno W. mistrz »Maltański i miał go za iedną na pół-

DNIA — ROKU

»nocy ozdobę między tylu rycerzami.« Z powrotem do oyczyzny udał się z królewiczem Władysławem IV. na wyprawę Moskiewską Przy zdobyciu Smoleńska, miasta Moskwy znaydował się, gdzie do bliźny ieszcze nie zagoiony pod Mozayskiem otrzymany, nową dostał pod Moskwą, z mieysca się swego iednak nie ruszył. Umiał Zygmunt III. te wielkie Nowodworskiego poświęcenia wynagradzać. Nabytą sławę w woynie utrzymał w pokoiu. Do czynów iego pięknych należy zapis dla szkół mnieyszych w Krakowie i na drukarnią. Żałowany był sprawiedliwie od wszystkich. Na pogrzebie miał mowę Jakób Sobieski, a Kazanie Birkowski. Życie Nowodworskiego opisał po łacinie Swiczkowicz (*).

(*) *Vita Bartholomaei Nowodworski equitis Maltensis herois incomparabilis. Leopoli* 1626. *Ma ie posiadać uczony Juszyński.*

DNIA — ROKU

22 — 1460 (*). STRZEMPIEŃSKI Tomasz z Strzępina w Iłży, dekretów doktor i teologii professor. Kilkarazy piastował urząd rektora akademii Krakowskiéy. Późniéy biskup Krakowski, pochowany został w katedrze swoiéy. Dzieie kraiowe czyny tego uczonego męża i odważnego biskupa (mówi Sołtykowicz) obszernie obięły.

Długosz księga XII. pag. 261. *Ed: Lip: Rzepnicki Tom. I. pag.* 314-316. *Sołtykowicz o stanie akademii Krakowskiéy.*

23 — 1615. BARANOWSKI Woyciech, arcybiskup Gnieźnieński prymas w Skierniewicach. Janocki przytacza ustawy kilku Synodów przez tego męża wydane, które miały się znaydować w bibliotece Załuskich (**).

(*) *Rzepnicki Tom. I. pag.* 316. *kładzie śmierć męża tego pod dniem* 2. *września.*

(**) *Zrobił on opis podróży Zygmunta w* 1589

DNIA—ROKU

Niesiecki T. I. fol. 38-41. *Janociana Frag. Tom. II. pag.* 9. *Rzepnicki Vitae: Prae. Tom. I. pag.* 147-150. *T. Siarczyński Obraz panowania Zygmunta Tom. I. pag.* 17-18.

23 — 1816 (*). SOKOLNICKI Michał, generał dywizyi woysk polskich, kawaler różnych orderów, członek wielu towarzystw uczonych, w Warszawie. Gorliwy nauk technicznych miłośnik. Kilka pism szczególniéy w ięzyku francuzkim wydał. Słyszeliśmy potylekroć razy, z iaką wymową wznosił głos na uwielbienie cnót, znakomitych rodaków. Słusznie powiedziano, mało mu było ró-

---

do Rewela odbytéy, i zjazdu Rewelskiego któremu towarzyszył. Kobierzycki umieścił go w swéy hist: Władу: IV.

(*) *W pamiętniku Warszawskim T. VI. pag.* 261. *iest dzień* 22. *w dziele portrety sławnych polaków dzień* 23.

wnych co do osobistego męztwa i znajomości taktyki woyskowéy, i poświęcenia się wysługom oyczyzny nikomu nie ustępował. Dobro kraiu oznaczało wszystkie iego czyny, w ustaleniu sławy oręża polskiego, szczególną znaydował roskosz, w obronie zaś własnéy ziemi istotny dla siebie obowiązek.

24 (*) — 1621. CHODKIEWICZ Karól Jan, hetman wielki Litewski, woiewoda Wileński w obozie pod Chocimem. Sławny ten obrońca oyczyzny w wyprawach Szweckiéy, Moskiewskiéy, Wołoskiéy, Tatarskiéy dał dowody biegłości w sztuce woiowania, i nie ustraszonego męztwa. Nakoniec naywyższe dowodztwo maiąc sobie powierzone przeciw Osmanowi Cesarzowi Tureckiemu, pamiętne nad nim odniósł zwycięztwo. Życie

(*) *Niemcewicz w śpiewach historycznych dzień* 23. *położył. Jakób Sobieski w dziele Commenta: Choto: Belle: p.* 136. *dzień* 24. *za nim poszedłem.*

DNIA — ROKU

męża tego przez Naruszewicza napisane iako dzieło iedno z naydokładnieyszych uważać można.

25 — 1575. TUROBIN (Turobinus) Jan, oboyga prawa doktor, rektor w akademii Krakowskiéy, i na téy godności życie zakończył. Biegły w prawie, z tąd z Jaskierem i innemi zawołanemi prawnikami pod ówczas był w przyiaźni.

Janociana Tom. I. pag. 289-291 *Bandtkie hist: drukarń Tom. I pag.* 377 (*).

26 — 1702 (**). LIPSKI Felix, woiewoda Kaliski. Różne poselstwa sprawował. Janocki liczy męża tego do celnieyszych mowców u nas.

And: Załuski Epist: hist: famil: T. III. Frag. Janociana 156-157.

(*) *Bandtkie położył dzień zgonu pod dniem* 25. *września a Janocki w dniu* 25 *sierpnia.*

(**) *Tu go zamieściłem lubo w Janockim iest tylko powiedziane że w ostatnich dniach września.*

DNIA — ROKU

27 — 1612. SKARGA Pawęski Piotr jezuita, Stefana i Zygmunta III. królów kaznodzieia. On był pierwszy, który z taką mocą i dzielnością wymowy głosił słowo Boże. — Z trzydziestu dzieł przez Niesieckiego wyliczonych, trzy tylko w języku łacińskim; reszta w oyczystym pisane stylem czystym i płynnym, który mu sławę pierwszego kaznodziei zjednał.

Pruszcz w fortecy fol. 201. *Starowolski w Hece: Elog:* 98. *Życie po łacinie wydane* 1661. *po polsku* 1694. *Niesiecki Tom. III. fol.* 714-720; *Bogusławski życia sławnych polaków pag.* 103. *A. Osiński życie Skargi.*

28 — 1783. OBERMAJER Fulgenciusz w Szczuczynie, piiar. Urodzony w Wielkiéy Polszcze 1735. Mowy iego bardzo chwali Janocki. Wydał dzieło traktaty między mocarstwami Europeyskiemi zawarte.

Bielski Vitae: Pia: pag. 98.

DNIA — ROKU

† 29 — 1572. LEOPOLITA Jan, professor akademii Krakowskiéy. — Mężowi tému przyznaią zaszczyt iż pierwszy na oyczysty ięzyk pismo święte przełożył.

Sołtykowicz o stanie akademii krakowskiéy pag. 327-328. *Bentkowski hist: lit: pol: Tom. II. pag.* 496-500.

30 — 1581. ZBOROWSKI Piotr, woiewoda Krakowski, starosta Stobnicki, Tłumacki i t. d. Mąż ten słynny posłował do Prus i do Turczech. Po śmierci Zygmunta Augusta w dwóch bezkrólewiach z wielkim poświęceniem się był czynnym. On własnym żołnierzem obległ Gdańszczanów i ich zmusił do upokorzenia się królowi Stefanowi. Był Zborowski mówi Paprocki »wielkim miło»śnikiem ludzi uczonych i kapłanów, »chociaż się z niemi w wierze niezga»dzał.« I w tém okazuie się wielkość tego męża.

Zwłoki iego z nadzwyczayną okaza-

łością przeprowadzono z Krakowa do Oleśnicy i tam pochowano.

Paprocki her: ryceř: polsk: fol. 94-95.

30 — 1683. **PRZEBOROWSKI** Adam jezuita. Zawołany kaznodzieia. Wziął go Jan III. na dwór swóy i był towarzyszem wszystkich wypraw Bohatera tego. Męztwa i pobożności, dawał przykład walczącemu żołnierzowi.

Niesiecki Tom. III. fol. 757.

MIESIĄC PAŹDZIERNIK

DNIA — ROKU

1 — 1715. SAPIEHA Paweł, biskup Smoleński, w Warszawie. Powiększa liczbę mężów znakomitych, iacy z téy familii zasłużyli się w oyczyznie.

Rzepnicki Vitae: Prae: Tom. III. pag. 39-40.

2 — 1571. GAJER Jakob, medycyny doktor. W całéy Polszcze słynął z swoiéy biegłości w sztuce leczenia. Ze wszystkich stron kraiu wzywano iego pomocy.

Vita Gaieri. pag. 35. *Monumenta Sar.* 123.

3 — 1591. MYSZKOWSKI Piotr w Krakowie, naprzód sekretarz, podkanclerzy państwa, późniéy biskup Krakowski. Od trzech monarchów do swéy rady wzy-

wany. — Świadectwo historyi ustaliło chwałę tego męża, którego biegłość w traktowaniu interessów publicznych, wymowa i piękne przymioty duszy, wielkie poświęcenia dla oyczyzny zalecały. Oddał między innemi i Hosius (*) piękną pochwałę, a raczéy hołd należny niezaprzeczonym zasługom Myszkowskiego.

Starowolski Vitae: Antis: Cra: p. 249-251. *i Monu: Sar. fol.* 75 *i* 744. *Łubieński Scr. Vit: et Res gestae Epis: Plo:* 176-178. *Janociana Frag. Tom. II. p.* 178-181 *Rzepnicki Tom. I. pag.* 332-334. *Niesiecki Tom. III. fol.* 325-326.

4 — 1480. SIENIŃSKI Jakób, arcybiskup Gnieźnieński. Długich przeciwności doznał, nim otrzymał tę godność. W czém wielkość duszy i piękny charakter okazał. Obszerne szczegóły tego w Rze-

(*) *W tomie II.*

DNIA — ROKU

pnickim mamy. Był założycielem Rakowa i szkół tamże, które nazwano atenami Sarmackiemi.

Monumenta Sar. fol. 562: *Damalewicz Vit: Archi: Starowolski Vit: Epis: Vladis: Niesiecki Tom. IV. fol.* 93-95. *Rzepnicki Tom. I. pag.* 97-104.

5 — 1550 (*). MACIEJOWSKI Samuel, biskup Krakowski, kanclerz wielki koronny. Miał on ważny wpływ na stan polityczny narodu. Otoczony ludźmi uczonemi, posiadał sam że użyię słów Łukasza Gornickiego (**) nauki wiele, biegłości w rzeczach, dzielności w sprawach dosyć. Zostawił mowę na pochwałę Zygmunta Augusta pełną słodyczy wymowy, która szkoda że tylko w

(*) *Starowolski na karcie* 49. *w Mpn: Sar. położył dzień* 5. 1570. *na karcie* 74. *dzień* 16 *października* 1550.

(**) *Dworzanin polski.*

tłumaczeniu łacińskiem dosnła do naszych czasów.

Monumenta Sar. 4g. i Vit: Epis: Cracov: Starowolski. Orzechowski Ann: Libro: pag. 73-78. Niesiecki Tom. III. fol. 193. Rzepnicki Vitae: Prus Tom. I. p. 323-325.

6 — 1620. ŻOŁKIEWSKI Stanisław, hetman i kanclerz wielki koronny, poległ na Cecorskich polach. Urodził się roku 1547. we wsi Turynku pod Żółkwią. Mężny, rostropny, wierny swoiemu królowi, dobro kraiu iedynie na celu maiący; długie lata poświęcił usługom oyczyzny, godzien po Zamoyskim pieczęć i buławę piastować. Ucięta głowa i do Carogrodu zawieziona, późniéy wykupiona, w Żołkwi w grobie przodków z resztą zwłok iego pochowana została. W kilka lat dopiero wdzięczna potomność w mieyscu gdzie zabity został Żołkiewski, wystawiła Piramidę z napisem:

Nauczcie się iak słodko za oyczyznę umierać.

NIA — ROKU

Oprócz pamiątek swych świetnych zwycięstw, zostawił ten równie waleczny iak uczony mąż, pamiątkę dzieiów wypraw własnych przez siebie opisaną.

Starowolski Sar: Bellatores 158-159. *Łubieński opera hist: politi: Kobierzycki hist: Vladi: p.* 703-709. *Niesiecki Tom. IV. fol.* 754-755. *Śpiewy historyczne p.* 299-309. *Wiadomość o życiu i dzie: Sta: Żołkiew: przy Tragedyi Żołkiewski pod Cecorą. Siarczyński część II. pag.* 376-380.

7 — 1626. HERBURT Szczęsny Jan z Fulsztyna, kasztelan Kamieniecki. Był wielu wypraw towarzyszem przeciw Turkom, Tatarom, Szwedom, gdzie dał dowody męztwa. Waleczny, obrotny i czynny do takiéy przyszedł wziętości w woysku, iż go sądzono godnym następcą Zamoyskiego. Ale potém dowiódł iak płonne były o nim powzięte nadzieie;

posiadaiąc bowiem umysł dumny, skłonny do zamięszek, poważył się naiechać kilka domów do których czuł zawiść, przeciw samemu królowi nawet knuł spiski; który mu iednak iego wykroczenia przebaczył. Przytém Herburt był bystrego dowcipu i niepospolitéy nauki; zostawił gładkie wiersze.

Monumenta Sar. fol. 498. *Niesiecki Tom. II. fol.* 360. *Siarczyński część II. pag.* 375-379.

8 — 1473. GRUSZCZYŃSKI Jan w Krakowie, arcybiskup Gnieźnieński. Wiele poselstw odbył. Zwołał Synod do Łęczycy, gdzie iego staraniem uchwalono wsparcie na woynę przeciw Prusakom, których napady swoim żołnierzem odpierał.

Niesiecki Tom. II. fol. 320. *Mizler acta literaria regni Polo: Trime: pri:* 55-57. *Rzepnicki Tom. I. pag.* 97.

8 — 1645. PIOTROWCZYK Jędrzéy II. oboyga prawa doktor, radca Krakowski ty-

DNIA — ROKU

pograf J. K. M. O iego zasługach Bandtkie historya drukarń Krakowskich pag. 406-409.

9 — 1686. MŁODZIANOWSKI Tomasz jezuita, wice-prowincyał w polszcze. Mąż którym tyle się zaszczyca to zgromadzenie, rozliczne dzieła teologiczne i filozoficzne zostawił.

Niesiecki Tom. III. f. 376-378.

9 — 1779. PUŁAWSKI Kazimierz, poległ pod Savannach. Urodzony w Winiarach ziemi Czerskiéy roku 1748. Bohatyr ten wsławiony męzką odwagą, woiennym talentem, po upadku konfederacyi Barskiéy, kiedy widział daremnemi swoie poświęcenia, i zniweczone zamiary, zmuszony był opuscić ziemię oyczystą. Dostał się naprzód pod obcem nazwiskiem do Francyi, a ztamtąd do stanów zjednoczonych Ameryki, gdzie go kongres generałem jazdy mianował. Widząc nie przychylnych podwładnych, złożył dowództwo, i utworzył legią

cudzoziemców, z tą walczył w sprawie Amerykanów.

Żywot Kazimierza Puławskiego przez Ale: Hr. Chodkiewicza.

10 — 1166. MATEUSZ herbu Cholewa, biskup Krakowski, Dziciopis nasz wieku XII. Księgę I. dzieiów iego z właściwą sobie trafnością i gruntownością rozebrał uczony Lelewel w dziele, uwagi nad Mateuszem herbu Cholewa pol: wieku XII. dzieie: i t. d. Gołębiowski o dzieiopis: polskich i t. d. pag. 33-333.

11 — 1647. UGNIEWSKI Szymon, rodem z Mazowsza. W różnych kollegiach uczył wymowy. Był rektorem akademii Wileńskiéy, piastował także urząd pełnomocnika w Rzymie. Pisma iego wyszczególnione znayduiemy w dziele biblio: Scrip: Socie: Jesu: fol. 743.

12. — 1657. GEMBICKI Piotr, biskup Krakowski, w Ratysbonie. Rządy swoie pamiętnemi uczynił przez tyle ofiar, które oyczyznie, potrzebnym ziomkóm

DNIA — ROKU

składał. Czynne życie publiczne iego zawsze było. Dwa Synody przez siebie złożone podał do druku. Jest także mowa iego, którą powitał Władysława IV. króla polskiego wjeżdzaiącecego na swoią koronacyą.

Monumenta Sar. fol. 751. *Niesiecki Tom. II. fol.* 190-191. *Rzępnicki Tom. I. Siarczyński część I. pag.* 135-136.

† 13 — 1612. **LUBOMLCZYK** (Lubomitius Roxolanus) Seweryn, dominikan. Tak się nazywał od miéysca swego urodzenia Lubomli na Rusi. Do naysławnieyszych kaznodziei wieku tego policzony być może. Dzieła teologiczne zostawił. Za świadectwem spółczesnych mówi Ossoliński, człowiek był z wielu miar rzadki, napoiony wszelkiemi naukami; teolog prawie nieporównany, w sprawach zabiegły, zręczny, dobrze zaradzaiący.

Ossoliński wiadomość hist: kryt: Tom. I. pag. 129-134.

DNIA — ROKU

14 — 1615. STADNICKI Adam, kasztelan Kaliski, a potém woiewoda Bełzki, starosta Przemyślski, Stryiski, Kolski i t. d. Jeszcze za panowania Stefana Batorego okazał się mężem walecznym, w wyprawie króla tego przeciw Rossyanom. Pod Zygmuntem III. wierny tronowi, odpierał owczesne rozruchy domowe. Pochowany w Przemyślu gdzie na nagrobku wyryte są celnieysze czyny męża tego.

Nagrobek w Przemyślu. Niesiecki Tom. IV. fol. 787-788. *Siarczyński część II. pag.* 227-229.

15 — 1817. KOŚCIUSZKO Tadeusz, w Solurze, przyiaciel Washingtona. Narody oświecone Europy, policzyły naszego bohatera do tych znakomitych mężów, którzy prawdziwy zaszczyt przynieśli wiekowi w którym żyli. Dla uczczenia pamięci, blisko grodu Krakusa gdzie przeprowadzono zwłoki iego z Szwaycaryi, wzniesiono mogiłę (*).

(*) *Z pism o życiu Kościuszki zasługuie na*

DNIA — ROKU

16 — 1584. DĘMBIŃSKI Walenty, Nestorem polskim nazwany. Piastował różne dostoieństwa. Nayprzód referendarz koronny, potém kasztelan Biecki, podskarbi wielki koronny, przy schyłku dni swoich kasztelan Krakowski. Z tych zaszczytów iego mówi Niesiecki, poznać każdy może, co to był za senator. Szczęśliwe te czasy w których posiadane godności są miarą prawości i zasługi ludzi!

Monumenta Sar. fol. 23. *Niesiecki Tom. II. fol.* 26.

16 — 1799. CHROŚCISZEWSKI Samuel, piiar. Rodem 1730. r. z ziemi Chełmińskiéy. Dziełami filozoficznemi, i innemi zbogacił literaturę oyczystą.

Bielski Vita. piar. pag. 121.

---

wspomnienie dziełko Falkensteina którego tłumaczenie wyszło po polsku w r. 1827. *pod tytułem Tadeusz Kościuszko, czyli dokładny rys życia iego. Leonard Chódzko skreślił życie Kościuszki dokładnie, które ma wydać w języku francuzkim w Paryżu.*

DNIA — ROKU

17 — 1650 (*). PAPROCKI Łukasz jezuita. Rodem z ziemi Dobrzyńskiéy. Mąż wielkiéy znaiomości i biegłości w rzeczach oyczystych. O iego dziełach powziąść można wiadomość z biblio: Scrip: Socie. Jesu: fol. 556. Juszyński dyk: poetów polskich pag. 42.

18 — 1653. BECKHER Daniel Gdańszczanin, doktor medycyny, professor w akademii Królewieckiéy. Był lekarzem króla polskiego i elektora Brandeburgskiego nadwornym. Dla swéy biegłości od wszystkich uczonych hipokratesem nazywany (**). Pisał wiele dzieł medycznych.

Charitius pag. 12-15. *Obraz wie-*

(*) *Juszyński kładzie rok* 1650. *zgonu Paprockiego. Siarczyński rok* 1657.

(**) *Oto wiersz iemu napisany:*

Beckherum ecce Lector, quem clara disértum
Produxit Gedania, Prussidos Hippocratem.

DNIA — ROKU

ku panowania Zygmunta III. i t. d. Siarczyński część 1. pag. 24.

19 — 1813. PONIATOWSKI Xiąże Józef, naczelny wódz woyska polskiego, marszałek państwa francuzkiego i t. d. w bitwie pod Lipskiem. Mąż który z taką chwałą dowodził polakom w téy pamiętnéy walce narodów. Dosyć wspomnić nazwisko Poniatowskiego, ażeby wzbudzić w ziomkach to podziwienie, i miłość dla cnót iego przynależną, która przéydzie w naypóźnieysze pokolenia. Zwłoki spoczywaią w Krakowie, a w krótce pomnik męża tego stolicę naszą przyozdobi.

19 — 1821. MOKRONOWSKI Stanisław, generał leytnant woysk polskich i t. d. w Warszawie. Do mężów których poświęcenie dla oyczyzny było bez granic niezaprzeczenie Mokronowski. — Wiadomo ażeby dopełnił życzenia króla i narodu, który go w chwilach rozpaczy na wodza powołał, nie wahał się całe życie swe wskazać na

DNIA — ROKU

bolesne cierpienia. Do iakiż wdzięczności nie nabył prawa mąż ten za tak rzadki dowód miłości do ziemi oyczystéy. Słusznie przeto nasz znakomity mówca w tenczas kiedy przychylni Rodacy oddali ostatnią posługę zwłokom Mokronowskiego do nich rzekł: »O rodacy! ieżeli wdzięczna oyczyzna »roni łzy i błogosławieństwa dla tych, »co się na chwalebny zgon dla niéy od»ważyli, iakże się z długu wypłaci te»mu, który za nią tyle razy umie»rał.«

Kazanie przez X. Kotowskiego. Mowa przy żałobnym obchodzie zgonu Stanisława Mokronowskiego i t. d. przez Kajetana Kozmiana.

† 20 — 1611. BORYSŁAWSKI Srzeniawczyk towarzysz woyska polskiego. Słusznie nazwisko otrzymał *męczennika oyczyzny*. Wysłany on bowiem będąc od hetmana Żołkiewskiego aby Zaruckiego wodza Kozaków do opuszczenia

DNIA — ROKU

Maryny i Rossyan nakłonił, mimo wielkich niebezpieczeństw, dopełnił ściśle polecenia. Ale na nieszczęście zdradzony przez niegodziwego zbiega Chmieleckiego, wycierpiawszy naysroszsze męczarnie, życie zakończył.

Siarczyński część I. pag. 41.

21 — 1793. JODŁOWSKI Norbert piiar, w Galicyi, z woiewództwa Ruskiego 1728 r. Napisał historyą angielską którą do wyborowych dzieł w tym rodzaiu policzyć należy.

Bielski Vita: Piiar: pag. 118.

22 — 1766. ŻEGLICKI Arnolf piiar, w Głogowie, 1696 r. urodzony. Autor wielu dzieł ważnych, położył on zasługę w prawie kraiowém.

Bielski Vita: Piar. pag. 48.

23 — 1591. WARSZEWICKI Stanisław jezuita, w Krakowie, mówca, i tam pochowany. Urodził się 1527 r. Naywiększą po sobie Warszewicki zostawił pamięć, że

pierwszy Etyopiki Heliodora, na język łaciński tłumaczył. Słusznie zakon stawił go na czele swoich wielkich ludzi w polszcze.

Ossoliński Tom. I. p. 207-244.

24 — 1550. GISSA albo GISE biskup Warmiński, rodem z Gdańska. Mąż uczony i w wieku swoim bardzo poważany. — Naycelnieysi pisarze między niemi sławny Erazm z Rotterdamu z nim w stosunkach zostawali (*). Pochowany iest w Frauenbergu.

Charitius com: hist: literaria pag. 76-79. *Rzepnicki Vita: Prae: Tom. II. pag.* 327.

25 — 1139. BOLESŁAW III. zwany Krzywousty. Urodził się dnia 2 września 1085. Mężny i szczęśliwy w boiu: żaden z

(*) *Listy iego łacińskie są drukowane.* Possevin *zaś między manuskryptami biblioteki Heilsborskiéy kładzie dzieło iego de* Regno Christi.

DNIA — ROKU

królów nie przewyższył go liczbą odniesionych zwycięstw: czterdzieści siedem razy stanął w obronie oyczyzny: przeciw nieprzyiaciołom sprzysiężonym na iéy zgubę, i czterdzieści siedem razy ich pokonał. Lecz na nieszczęście zły polityk, przez podział kraiu między czterech synów przygotował wiele klęsk na naród nasz.

Zwłoki monarchy tego złożone zostały obok oycowskich w kościele katedralnym Płockim (*).

Naruszewicz historya narodu polskiego Tom. III.

† 26 — 1617. KRZYSZTANOWICZ Stanisław w Krakowie, Lwów iest iego oyczyzną. Nauki pobierał w Krakowie, późniéy udał się do Niderlandów gdzie na wielkie

(*) *Gorliwości X. Prażmowskiego biskupa Płockiego winniśmy wzniesienie pomnika Władysławowi Hermanowi temu i królowi w roku* 1825. *w kościele katedralnym w Płocku.*

DNIA — ROKU

zalety zasłużył sobie sławnego Lipsiusza. W niemieckich także akademiach, w Paryżu iako uczony prawnik zyskał pochwały za swe publiczne rozprawy. Nam iest szacowny przez wydanie dziś bardzo rzadkiego pisma opis kraiu naszego zawieraiącego (*).

Siarczyński Obraz wieku panowania Zygmunta III. p. 257 - 258.

27 (**). — 1604. TARNOWSKI Jan, arcybiskup Gnieźnieński w Łowiczu. Urodzony w woiewództwie Łęczyckiem. Mąż wielki w życiu publiczném iak świadczy Łubieński (***).

Życie iego u Mizlera w acta literaria Rec: Polo: 231 - 237. *Rze-*

(*) *Tytuł iego: Stanislai Krzystanowic Juris Consulti, status Regni Poloniae compendiosa descriptio. Moguntiae* 1606.

(**) *Położyłem pod tym dniem lubo u Mizlera iest tylko, że umarł w miesiącu październiku.*

(***) *Libro I. de Motn. civili.*

pnicki Tom. I. pag. 240-241. *Niesiecki Tom. IV.*

28 — 1487. SZADEK Jakób, dekretów doktor, professor uniwersytetu Jagiellońskiego, kanonik Krakowski. Mąż uczony, był wysyłany kilkakrotnie z innemi professorami od Kazimierza IV. do Zygmunta Cesarza, w celu poiednania go z Krzyżakami. Należy także do dobroczyńców którzy zapisami uposażyli akademiią Krakowską.

Monumenta Sar. fol. 46. *Sołtykowicz o stanie akademii Krakowskiéy pag.* 33.

28 — 1598 (*). BATORY Jędrzéy kardynał, następcą był na biskupstwo Warmińskie Kromera, synowiec naszego króla Stefana. Pełen wielkich zdolności, gdy się przy dziedzicznem xięstwie Siedmiogrodzkiém utrzymać pragnął, w 38. r.

(*) *Rzepnicki położył r.* 1598. *Siarczyński* 1599.

życia mężnie się broniąc zabity został. Bez powołania, mówi Siarczyński, kapłanem zostawszy, po śmierci króla Stefana zawsze postrzegać to dawał, że suknia xięża ducha xiężego nie wléwa.

Rzepnicki Vitae: Prae: Tom. II. pag. 342 - 344.

29 — 1535. TOMICKI Piotr, biskup Krakowski, kanclerz koronny. Mąż nauki rzadkiéy, biegły w załatwianiu interessów publicznych, pasterz przykładny. Nazywano go oycem i wzorem wszystkich kanclerzy. Dom iego napełniali ciągle uczeni mężowie. Pochwałami iego napełnili dzieła swoie, nayznakomitsi pisarze w tamtych czasach żyiący. Na które nikt słuszniéy nad niego nie umiał sobie zasłużyć.

Starowolski Elog. 6. *p.* 17. *Niesiecki Tom. IV. fol.* 358 - 360. *Rzepnicki Vitae: Prae: Tom. I. pag.* 321 - 324.

DNIA — ROKU

30 (*). — 1553. KMITA Piotr, woiewoda Krakowski, marszałek wielki koronny. — Wspaniałomyślność duszy, rozsądek wielki, wymowę, wiadomość rzeczy niezmierną, połączył Kmita z miłością oyczyzny. Uczeni nasi ziomkowie godni wiecznéy pamięci Janicki, M.ryckí, Orzechowski, Jakób Przyłuski, Marcin Bielski, przebywali u niego i wiele dowodów hoyności męża tego doznawali. Młodzieży ubogiéy biorącéy się do nauk dopomagał. Bibliotekę Krakowską dziełami greckiemi, łacińskiemi obdarzył.

Życie iego przez nieznaiomego napisane, przy pochwałach wytykaiące zdrożności męża tego, nie zdaie się zasługiwać na wiarę, iako przeciwne opinii innych pisarzy.

(*) *Janocki in Frag. Tom. II. położył dzień zeyścia Kmity* 31. *października. Starowolski w Mo: Sar. pag.* 45. *dzień* 10. *kwietnia. Krasicki w kalendarzu obywatelskim dzień* 11. *tegoż miesiąca.*

Bielski kronika polska pag. 542. *Życie Piotra Kmity przez Anonima przy kronice Orzechowskiego. Niesiecki Tom. II. fol.* 540-541.

30 — 1819. MATUSZEWIC Tadeusz, były minister skarbu, senator królew: polsk: członek towarzystw uczonych i t. d. Z porankiem życia mąż ten zaczął służyć oyczyznie, i nie przestał iéy służyć aż do zgonu. Życie iego ściśle się łączy z trzydziesto-letniemi zbyt smutnemi dzieiami narodu naszego. Poseł seymu konstytucyinego znany był z gruntownego zdania, i porywaiącéy swéy wymowy. Minister skarbu w niepomyślnych czasach, naypierwszy głos który podniósł był, aby zmnieyszyć uciążliwe podatki iakie ponosiła ziemia nasza. Piastował ten urząd aż dopóki osłabiony stan zdrowia nieprzymusił go opuścić; zostawiwszy tak wielkie dostatki w skarbie bez ucisku zebrane. Zwątlonego trudami senat przyiął do grona swego.

DNIA — ROKU

W wolnych chwilach od zatrudnień publicznych, uczony mąż wybornym przekładem przysłużył się literaturze wielu poezyi Horacego, i całego poematu *de Lilla o Imaginacyi*, niemniéy innemi dziełami moralnemi i politycznemi. Szczęśliwy Matuszewic że przy iego grobie głos prawości mógł dać to o nim świadectwo: »upadł pozostały z »nie wielu filar, dźwigający starożytny przybytek oyczyzny naszéy! po»legł obywatel przykładny, czuły oy»ciec, wierny przyiaciel, miły i łagodny w pożyciu; lecz surowy i stały »w prawidłach, nie zmieniał ich po»dług zawiania wiatrów, i pogód nie »stałych.«

Mowa pogrzebowa przez Juliana Niemcewicza. Pochwała miana w towarz: warsz: przyj: nauk przez Stanisława Potockiego.

31 — 1607. GOŚLICKI Wawrzeniec, biskup Poznański Obok znakomitych przymio-

tów duszy, posiadał niepospolitą naukę, i szczęśliwą wymowę; któréy dla polepszenia, i ustalenia pomyślności kraiu używał. Wsławił się szczególniéy napisaniem dzieła *de optimo senatore*. Zwłoki wielkiego tego polityka spoczywaią w Poznaniu, gdzie mu tameczna kapituła wspaniały wystawiła nagrobek.

Starowolski Scrip: Elog: 8. *Monumenta Sar. fol.* 442. *Niesiecki Tom. II. fol.* 277. *Rzepnicki Vitae: Prae: Tom. II. p.* 143 - 146. *Ossoliński wiadomość hist: kryt: Tom. II. pag.* 74 - 104.

MIESIĄC LISTOPAD

DNIA — ROKU

1 — 1490. KALLIMACH Filip. Mąż ten uczony był nauczycielem synów Kazimierza Jagiellończyka, sekretarzem dwóch królów. Zbogacił dziełami ważnemi literaturę naszą.

Monumenta Sar. fol. 143. *o hist: pols: Gołębiowskiego pag.* 57 - 58.

2 — 1652. ROŻYCKI Stanisław w Krakowie, doktor oboyga prawa, professor akademii Krakowskiéy. Zaledwo 48. rok licząc zakończył swe użyteczne życie.

Monumenta Sar. fol. 62.

3 — 1822. WIELĄDKO Wincenty. Urodzony 1749. roku. — Oprócz wiadomości języków, posiadał wiadomość rzeczy kraiowych. Otrzymał od Stanisława Augusta przywiléy wydawania Heral-

DNIA — ROKU

dyki, do 5. Tomów dzieło to doprowadził (*). Mamy komedye iego, i kilka pism ulotnych. Zostawił w rękopiśmie znaczną część dzieiow panowania Stanisława Augusta.

Dziennik Wileński Tom. II. pag. 233. *z roku* 1823. *Gołębiowski o hist: polsk: pag.* 146.

4 — 1794. JASIŃSKI Jakób, jenerał inżynieryi poległ na Pradze. Nieodżałowany zgon iego tyle wczesny, pozbawił oyczyznę nie tylko męża znakomitego w zawodzie woyskowym, ale i dobrego poetę, i pisarza. Pozostałe płody poetyczne Jasińskiego są pełne rzadkiéy imaginacyi, oraz szczęśliwego dowcipu. Szkoda że znayduiąc się w większéy części u przyiaciół męża tego mniéy są powszechności znane.

(*) *O wartości téy pracy Gołębiowski w przytoczonym dziele na karcie* 146.

DNIA — ROKU

5 — 1370. KAZIMIERZ III. król polski (*) w Krakowie. Słusznie wielkim nazwany. Pierwszy kamień węgielny położył akademii Krakowskiéy. Dobroczynnemi rządy uszczęśliwiał narod, a nadaniem ustaw w Wiślicy uwiecznił pamięć swoią, kochany od poddanych i dziś nawet w pieśniach ludu naszego wspominany iako monarcha który polepszenie ich bytu miał na celu.

Długosz hist: Bielski kron: Mniszeck życie Kazimierza Wielkiego. Naruszewicz hist: narodu polskiego Tom. VI.

5 — 1803. KARPOWICZ X. Michał missyonarz, późniéy prałat Smoleński, i biskup Wigierski. Jest on może iedynym kaznodzieią późniéyszym.

† 6 — 1802. ROGALIŃSKI Józef, urodzony r. 1728. w dawnéy prowincyi wielkopol-

(*) *Krasicki w kalen: obywatel: odwołuiąc się do Długosza położył pod dniem 3. listopada.*

skiéy. Młodo wszedł do zgromadzenia jezuitów: w niem zostawał aż do zniesienia tego zakonu. Długo professor fizyki experymentalnéy: obserwatoryum astronomiczne i go familii kosztem, w większéy części wzniesione było.

Przepomniany dzisiay iak nayniesłuszniéy, on bowiem naypierwszy z ziomków fizykę doświadczającą (*) wydaiąc, zbogacił oyczystą mowę licznemi wyrazami w fizyce i matematyce. Król Stanisław August udarował go za to dzieło, kosztownym pierścieniem i orderem ś. Stanisława. Zostawił *wiadomość o życiu i pismach Józefa Rogalińskiego F. X. Dmochowski.*

6 — 1669. DOWNAROWICZ Eliasz jezuita, profesor w uniwersytecie Wileńskim. Mamy iego pisma polityczne i filozoficzne.

(*) *Tytuł tego dzieła iest*: doświadczenie skutków rzeczy pod zmysły podpadaiących i t. d. *Tomów IV. Poznań roku* 1765.

DNIA — ROKU

Vitte: Diari: Biog: Niesiecki T. II. fol. 77.

8 — 1533. VRATISLAVIENSIS Michał (tak go nazywa Starowolski). Ten professor akademii Krakowskiéy, zostawił dzieła filozoficzne. Pochowany w kościele ś. Floryana.

Starowolski Elog: 31. pag. 50.

9 — 1636. ŻOŁKIEWSKI Łukasz, woiewoda Bracławski starosta Kałuski i t. d. Pod Cecorą wraz z stryiem Stanisławem Żołkiewskim kan: koron: i hetm: wiel: koron: znayduiący się, w niewolą dostał się. W woynie Szwedzkiéy znamienite zwycięztwa odniósł, i wszystkie wyprawy za Władysława króla odbył. W 42. roku życie zakończył. O nim słusznie powtórzyć można znane wyrazy, iż dosyć żył dla sławy zbyt krótko dla oyczyzny.

Monumenta Sar. 136. Niesiecki Tom. IV. fol. 754-755.

DNIA — ROKU

9 — 1674. **KOJAŁOWICZ** Wuiek Kazimierz, professor i rektor kollegium Wileńskiego. Z rozlicznych pism tego uczonego jezuity, zasługuie szczególniéy na wspomnienie historya litewska która mu sławę zjednała.

Vittenius Diar: Biog: bibliotheca Scrip: Socie: Jesu: fol. 136. *Gołębiowski o histor: polskiéy pag.* 112-114 (*).

10 — 1673. **KORYBUT** Michał król polski we Lwowie. W ciągu czteroletniego panowania swego nie zostawił monarcha ten czynów pamiętnych narodowi. O co nie tak iego, iak skażony i zepsuty *rząd* nasz obwiniać należy.

Niemcewicz śpiewy historyczne p. 398-404.

11 — 1444 (**). **WŁADYSŁAW WARNEŃCZYK** król polski, poległ pod Warną. W si-

(*) *Położył rok* 1677.

(**) *Krasicki mylnie w swoim kalendarzu oby-*

le wieku bo w 21. roku życia straciła polska monarchę, który dał piękny przykład miłości dla oyczyzny, ginąc w iéy obronie.

Feliński zbiór hist: polsk: pag. 107 - 110.

12 — 1601. WIDAWSKI Walenty, (Vidavius tak go nazwany od mieysca urodzenia Widawy w Sieradzkiem) doktor teologii, professor i rektor kilka razy akademii Krakowskiéy. Zostawił różne pisma. Pochowany w kościele W. W. S. S. w Krakowie. Kłobucki akademik życie iego wymownie opisał.

Starowolski Elog. 65. *pag.* 81.

12 — 1638. KNAPSKI (Cnapius) Grzegorz, rodem z Mazowsza w Krakowie. Wstąpił do zakonu 1585 roku. Znany ze swoich dykcyonarzy; dzieła te uczone

---

watelskim położył w dniu tym śmierć Michała Korybuta *króla polskiego.*

i pracowite czynią mu niezaprzeczoną zaletę. Zaymuie on iedno z naypierwszych miéysc między filologami naszemi.

Biblioth: Scrip: Socie: Jesu: fol. 306 — *Janociana Tom. I. pag.* 39-43.

13 — 1820. POHL Andrzéy missyonarz, wizytator prowincyi Litewskiéy; rodem z Łowicza 1742. Powiększa on liczbę u nas zbyt szczupłą uczonych członków tego zgromadzenia. Był autorem wielu dzieł teologicznych.

Dziennik Wileński. Tom. III. z r. 1820. *pag.* 473-476.

14 (*) — 1227. LESZEK BIAŁY zamordowany zdradą Swiętopełka w Gonsawie. W młodym wieku zostawszy dziedzicem i monarchą po oycu, doznawał smutnych

---

(*) *W tablicy genealogicznéy Mo: pol: na początku Tom. IV. umieszczony dzień* 15.

DNIA — ROKU

losu przemian. Wstępował i wracał po trzykroć na tron. Pan dobry, ludzki i cnotliwy. Słusznie rzekł o nim Naruszewicz, będąc sprawiedliwym, łaskawym, na urazy nie pomnym, w przyiaźni i przedsiewzięciach statecznym, posiadał piękne ludzkości przymioty, i byłby naygodnieyszy korony, gdyby nie królował.

Naruszewicz hist: narodu polsk: Tom. IV. pag. 233.

15 — 1527. SACRANUS Jan z Oświęcimia, kanonik Krakowski, teologii doktor, professor kilkakrotnie i rektor akademii Krakowskiéy. Pisał dzieło bardzo ważne w trzech traktatach (*) po daremném umawianiu się o iedność Rusi z kościołem Rzymskim.

(*) *Pod tytułem Elucidarius errorum Ritus Ruthenici. Janocki wspomina iż wydał przepisy pisania listów wraz z wzorami. O téy pracy nie wspomina uczony Sołtykowicz.*

Frag. Janociana Tom. II. pag. 236. *Sołtykowicz o stanie akad: Krakow: pag.* 129-132.

15 — 1796. MINASOWICZ Epifani Józef, kanonik Kiiowski w Warszawie, urodzony r. 1718. Zostawił wiele poezyi w których okazał wiele pracowitości. Tłumaczenia autorów klassycznych Minasowicza, osobliwie zaś epigrammatów, maią zaletę wierności, lubo wiersz nie zawsze gładki.

Dzieła Krasickiego. T. III. p. 266.

16 — 1817. KORSAK Raymund, rodem z Białorusi. — Miłość oyczyzny zaymowała wszystkie czyny prawego tego męża, to też wzniosłe uczucie godnie opiewał Korsak. Poema to (*) iak i inne pełne słodyczy i ognia utwory iego, warto aby który z przyiaciół zebrał i dru-

(*) *Alex: Hr. Chodkiewicz i Stryczyński umieścił wyiątek* z poematu tego o miłości oyczyzny *w pamiętniku Warszawskim Tom. XIII. z r.* 1819.

DNIA — ROKU

kiem ogłosił, a wywiązuiąc się tym sposobem z miłéy powinności dla ziomka, zrobiłby prawdziwą przysługę literaturze oyczystéy:

17 — 1825. CHODAKOWSKI (*) Zorjan, w gubernii Twerskiéy, członek wielu towarzystw uczonych. Znany z swych badań o sławiańszczyznie; szacowne w tym względzie zostawił rękopisma.

Dziennik Wileński.

† 18 — 1420. ZAWISZA CZARNY, tak nazwany od zbroi czarnéy którą nosił, poległ pod Gołubiem. Mąż ten posiadał wszystkie przymioty dawnego rycerstwa. W młodości chęć dzieł woiennych, powiodła go na dwór Zygmunta Cesarza, który nio bez niego ważnieyszego niepoczął. U postronnych było to zaszczytne dla niego, znane przysłowie,

(*) *Właściwe iego nazwisko było Jakób Czarnocki rodem z księstwa Słuckiego.*

polegay na nim iak na Zawiszy. Na odgłos woyny z Krzyżakami, przybył do oyczyzny i pod Grünwaldem dowodził pierwszéy chorągwi królewskiéy. Po skończonéy woynie, namówił go znów Zygmunt Cesarz; w potrzebie z Turkami niczem nieustraszony, nie chcąc opuścić mieysca potyczki, zabity został.

Niemcewicz śpiewy historyczne p. 119-124.

19 — 1827. ARNOLD Jerzy, medycyny doktor, członek towarz: warsz: przyj. nauk. Rozprawy iego mieszczą się w rocznikach tego towarzystwa. — Rzucaią one światło niemałe na historyą medycyny u nas.

20 — 1634. ALEXANDER królewicz, brat Władysława IV. króla polskiego, we wsi Wielkie niedaleko Warszawy. Pełen naypięknieyszych nadziei. Przez swą dobroć, rozum, męztwo, zjednał wysokie przywiązanie w całym narodzie. Z tąd uczuł stratę tę nie tylko Włady-

DNIA — ROKU

sław IV. który z płaczém wyrzekł te pamiętne słowa »o bodaybym ia za niego był umarł« ale i wszyscy którzy te piękne cnoty znali w Alexandrze.

Dzieie narodu polskiego za panowania Władysława IV. przez Kazimierza Kwiatkowskiego fol. 20.

21 — 1652 (*). BROSCIUSZ Jan, właściwie Brozek (**) teologii doktor, professor kanonik Krakowski. Ostatni ten syn, iak słusznie go nazywa Sołtykowicz, Sar-

---

(*) *Sołtykowicz który obszernie życie męża tego podał, iak i innych professorów akademii Krakowskiéy w nieocenioném swoiém dziele o stanie akademii Krakowskiéy, położył pod dniem* 15. *grudnia zamiast* 21. *listopada śmierć Brosciusza. w Starowolskim bowiem i Bandtkiem (hist: biblio: Krakow: pag.* 67). *z którymi zgadza się co do roku zgonu męża tego, iest data iakiéy ia się trzymam.*

(**) *Wniosek Bandtkiego że właściwie nazywał się Brożek, poparł i uczony Siarczyński w tyle razy cytowanym dziele swoiem.*

mackiéy Uranii, urodził się r. 1581. w miasteczku Kurelowie w woiewództwie Sieradzkiem. Był professorem matematyki i astronomii w Krakowskim uniwersytecie. On iest naypierwszy z matematyków którzy w wieku XVII. słynęli.

Monumenta Sar. 185. *Sołtykowicz o stanie akademii Krakowskiéy p.* 443-482. *Bandtkie hist: biblio: Krakow: pag.* 67. *Siarczyński obraz wieku panowania Zygmunta III. część I. pag.* 46-48.

22 — 1533. (*). WAPOWSKI Bernard, kantor Krakowski. Mąż w naukach biegły; pisarz dzieiów oyczystych. W astronomii, nawet Kopernik rady iego wzywał iak sam wyznaie. Nagrobek w katedrze Krakowskiéy, położony mu został przez Piotra Wapowskiego.

(*) *Sołtykowicz pag.* 244. *przytacza nagrobek z Monum: Sar. w którym iest dzień* 21.

DNIA — ROKU

Starowolski Monumenta Sar. f. 33. *i Elog.* 53. *Niesiecki T. IV. fol.* 455. *Ossoliński Tom. I. pag.* 471. *Gołębiowski o hist: pol: pag.* 40-42.

22 — 1800. MAIMON Salamon, w Szląsku w maiętności zwaney niższy Sigersdorf w 47. roku życia. Urodził się 1754. roku w Litwie mieście Nieświeżu. Jak wielkie zasługi ten mąż w filozofii położył, którego jeniusz umieścił obok nayznakomitszych wieku tego niemieckich filozofów, dosyć odczytać wśród wielu innych, gruntownie skreślone życie iego przez ś. p. Klemensa Urmowskiego, profesora królew: warsz. uniwersytetu (*).

(*) *W' dniu 4. października r. z. zasmucił nas zgon męża tego. Oddany cały obowiązkom swego powołania. Cnotliwy obywatel, sprawiedliwy sędzia, prawdziwy przyiaciel młodzieży, który sam pracowitości, i zamiłowania nauk był wzorem. Biegły*

DNIA — ROKU

23 — 1641. NAYMANOWICZ (*) Jakób, oboyga prawa doktor, archidyakon Pilecki w Krakowie. Szesnaście razy był rektorem akademii Krakowskiéy, w obronie któréy praw z taką stawał dzielnością. Był mąż gruntowney nauki, umiał prócz języków żyiących, hebrayski, grecki, łaciński. Sława imienia iego nie tylko u nas ale i za granicą stała się głośną.

Starowolski Monumenta Sar. fol. 41. *Stanisław Tembecki mowa pogrzebowa pod tytułem Exanimes*

---

w prawodawstwie wielu narodów; mniéy może iak zasłużył w życiu swoiem był ceniony. Zapewne zasługi Urmowskiego poda który z współkolegów. Uczeń swemu nauczycielowi to skromne poświęca wspomnienie.

(*) *Przodkowie iego zwali się Naymanami. On pierwszy zaczął się nazywać Naymanowiczem. Na nagrobku nawet w katedrze Krakowskiey wystawionym iest Jacobus Nayman.*

umbra in exequiis i t. d. inter comunem dolorem delata. Piotrowicki Jakób pisma S. Nauczy: w akademii Krakowskiéy Kazanie pogrzebowe. Juszyński dykc: poetów polsk: Tom. II. pag. 4.

23 — 1801. **WAGA** Teodor, piiar, urodzony w woiewództwie Mazowieckiem 1739. r. Oprócz historyi polskiéy, położył zasługę w prawie kraiowém, wydaniem poprawnéy edycyi Inwentarza praw, statutów, konstytucyi koronnych, znayduiących się w pierwszych VI. Tomach Vol: Legum.

Bielski Vitae Pia: pag. 154.

24 — 1810. **CZECH** Józef, dyrektor wołyńskiego gimmnazium w Krzemieńcu; długo professor w szkole główney Krakowskiéy. Znany z dzieł matematycznych.

O życiu i pracach uczonych Józefa Czecha, Euzebiusz Słowacki.

DNIA — ROKU

25 — 1622. FABRYCY (Fabricius) Piotr, jezuita, rodem z wielko-polski. Roku 1570. wstąpił do zgromadzenia. Chwalony z swéy wymowy, przez lat 52. służył kraiowi użytecznie w swém powołaniu. Prace uczone męża tego w języku polskim, obeymnie dzieło biblio: Socie: Jesu: fol. 671.

Bandtkie hist: drukarń Krakowskich Tom. II. pag. 218. *Siarczyński obraz wieku panowania Zygmunta III. część I. pag.* 121.

26 — 1779. RZEWUSKI Wacław, woiewoda Podolski, późniéy hetman wielki koronny, kasztelan Krakowski. On pierwszy z polaków napisał dwie tragedyie z dzieiów oyczystych, Żółkiewski i Władysław IV. pod Warną.

Życie przez Cariaciolli w języku francuzkim. Krasicki Tom. III. pag. 265. *Opis życia przy portretach sławnych polaków* (*).

(*) *Krasicki umieścił dzień śmierci* 28 *paździer-*

DNIA—ROKU

27 — 1631. SAPIEHA Krysztof, pisarz W. X. L. Był synem Lwa Sapiehy. Postępuiąc wzorem oyca swego, na dziełach rycerskich, i naukach czas przepędzał. Pierwszych dał dowody w obozach przy sławnym Spinoli pod *Brędą* i *Samletem*: tudzież przy Henryku Komesie de Berg *pod Grolą* i pod wodzą innych dzielnych pod ówczas woiowników. W naukach ile był biegłym dowiódł przełożywszy na ięzyk oyczysty Liwiusza.

Szkoda że ledwo 24 lat licząc, życie pożyteczne zakończył.

Starowolski Monumenta Sar. — Siarczyński obraz wieku panowania Zygmunta III. T. II. p. 159.

28 — 1058. KAZIMIERZ I. Restaurator polski fałszywie Mnichem przezwany. Odzy-

---

nika. W opisie zaś życia przy portretach sławnych polaków iest że umarł w listopadzie.

skaniem Szląska, przymuszeniem do hołdu Prusaków i Pomorzan, zwycięzeniem zbuntowanego w Mazowszech Masława, stanowiąo prawa ostre na wichrzycielów spokoyności publicznéy: słusznie na imię *odnowiciela polski* zasłużył.

Naruszewicz hist: polsk: Tom. II.

† 29 — 1613. NIEDZWIECKI Jan, po łac: *Ursinus*. Był professorem astronomii i matematyki w akademii Krakowskiéy. Późniéy powołany został do nowo założoney akademii w Zamościu. Wsparty pomocą Zamoyskiego udał się do *Padwy* na nauki lekarskie, gdzie stopień doktora otrzymał. Po pięcio letnim tam pobycie, wrócił na powrót do Zamościa gdzie obowiązki nauczyciela obiął. Napisał między innemi szacowną gramatykę łacińską która długo po różnych szkołach używaną była.

Sołtykowicz o stanie akademii Krakowskiéy pag. 430-433. *Band-*

DNIA — ROKU

tkie hist: druk: Krakow: Tom. I. pag. 391-394.

30 — 1582. NERWICKI (Nervicius) Marcin, filozofii doktor, teologii professor w akademii Krakowskiéy. Był Zygmunta Augusta kaznodzieią. Pochowany w Krakowie w kościele ś. Floryana. Ręka przyiaciela wzniosła mu tam nagrobek.

Starowolski Elog: 5. *pag.* 70.

MIESIĄC GRUDZIEŃ

DNIA — ROKU

1 — 1570 (*). GRZEBSKI Stanisław w Krakowie. Professor uniwersytetu Jagiellońskiego, pochowany w kościele ś. Anny, gdzie mu iego przyiaciel Stanisław Sokołowski wystawił nagrobek. Oprócz dzieł teologicznych dowodzących biegłości w dawnych ięzykach, pierwsze wydał w XVI. wieku dzieło matematyczne w oyczystéy mowie. A dodaymy na pochwałę tego znakomitego ziomka uwagę Sołtykowicza, iż wiadomość starożytnych ięzyków nie była tylko martwym dla kraiu talentem (iak u wielu dzisiay,) bo nim do nabywania iey przystąpił, to szczególnie miał na ce-

(*) *Starowolski kładzie rok* 1572.

lu, co przez pisma swoie okazał; sławę oyczyzny i powszechny wszystkich pożytek (*).

Starowolski, Sołtykowicz o stanie akademii Krakowskiéy pag. 285-293. *Bandtkie hist: bib: Krakow: pag.* 56.

2 — 1609. **KŁOBUCKI Jan (Joannes Clobucius)** professor wymowy w akademii Krakowskiéy. Uważany był iako ieden z nay-

---

(*) *Ubiegano się w oddawaniu pochwał temu mężowi, Jan Kochanowski wielbiciel cnót i nauk iego, napisał wiersze następuiące, maiące bydź iak mówi Sołtykowicz na grobowcu iego umieszczone.*

To miéysce w którém ciało twoie pochowano,
Godna rzecz, Grzebski, aby łzami obmywano.
Nauka, cnota, rozum, i postępki święte
Tam z tobą w ten grób razem z pośrodka nas wzięte.
Świat ieźliże dobrze znał te przymioty w tobie,
Mógłby nie rok, ani dwa, czernić się w żałobie,
Po twém zéyściu; lecz póty, póki sam stać będzie,
Niech się twe imie sławi, i długo i wszędzie.

DNIA — ROKU

lepszych mowców wieku tego. Od młodości poświęciwszy się nauczaniu, aż do dni ostatka nie opuścił swego zawodu. Znalazł za swe trudy nagrodę w przywiązaniu i wdzięczności swych uczniów, którzy go pochowali w kościele akademickim ś. Anny. — Nakielski między wielu innemi, ten piękny godny wspomnienia nagrobek umieścił:

Żyć będziesz w nieśmiertelnéy pamięci tych, w których naukę lepszego życia, chęć nieśmiertelności zaszczepiłeś.

Vitte: Diari: Bio: Starowolski p: 172. Elog: 77. Siarczyński część I. pag. 212.

2 — 1791. SKRZETUSKI Wincenty piiar w Warszawie z województwa Krakowskiego. Autor dzieł wielu historycznych i prawa politycznego narodu naszego.

Bielski Vit: Piar: pag. 77. Bentkowski o żywocie i pracach uczonych Win: Skrzetuskiego czytał na publicz: posiedz: uniwer: Warsz:

DNIA — ROKU

2 — 1815. **POTOCKI Jan Hr. w Sewerynowie pod Berdyczowem, w 58. roku życia. Mąż ten uczony dał się poznać światu z podróży odbytych po różnych kraiach Europy, Azyi i Afryki, opisanych przez niego samego w języku francuzkim, tudzież badań co do pierwotnych dzieiów narodów Słowiańskich. Trafnie ocenił zasługi Potockiego uczony Lelewel utrzymuiąc »iż on pierwszy na iałowéy wydmie, plenne rzucił ziarno, w śledzeniu początku Słowian, i początkowych dzieiów polskich. Szedł w mało znane swym ziomkom przestrzenia, ieszcze mniéy z poszukiwaniami swemi ziomkom znaiomy, słusznie iednak liczony być winien do tych którzy stanowią epokę dzieio-pisarstwa polskiego; to iest do Naruszewicza i Czackiego od których zaczyna się peryód zgłębienia dzieiów (*).**

(*) *W rozbiorze prac historycznych Naruszewicza i Czackiego w Tomie* 20. *reczn: towarsz: war:*

DNIA — ROKU

† 3 — 1665. CZARNIECKI Stefan woiewoda Ruski hetman polny koronny, we wsi Sokołowka, w ubogiéy rolnika lepiance, zakończył sławne na zawsze życie. Urodził się on w r. 1599. w woiewództwie Sandomierskim we wsi Zornawiu.

Wszystkie nie ledwie zwycięztwa za panowania pełnego nieszczęść Jana Kazimierza iemu przypisać należy. W ustawnych zapasach ze Szwedami, Tatarami, Kozakami, z małą liczbą żołnierzy umiał bronić oyczyznę naszą, nie schodził całe życie z pola, z jednéy na drugą szedł wyprawę. W Czarnieckiego życiu młodzi rycerze nasi znaydą naypięknieysze wzory, nie złomnego przeciwnościami męztwa, poświęcenia bez granic dla oyczyzny, rozsą-

---

przyj: nauk umieszczonym, z właściwą sobie dokładnością porównał ten mąż zasługi obydwóch. Godnie on sam wstępuie w ich ślady. Zapowiedział nam obszerniéy mówić o Potockim, oczekuiemy z niecierpliwością skutku przyrzeczenia.

dnéy uległości, a razem nauczą się
żołnierz zawsze obywatelem bydź w
nien. Niech mi wolno będzie to k
tkie wspomnienie o tym wielkim m
żu zakończyć znanemi wyrazami
»Nieustraszony w boiu, cnotliwy
»radzie, w nayokropnieyszych zdar
»niach nierozpaczaiący nigdy, zysk
»Czarniecki to od króla i narodu świ
»dectwo, *że oyczyznę obronił i z ost*
»*tnich wyrwał ią toni.* Ze wszystkich
»rodzaiów sławy naypięknieyszym iest
»własnym zasłużyć ziomkom.«

Życie Czarnieckiego przez Kra
iewskiego. Niemcewicz śpiewy hist

4 — 1341. JANISŁAW (Janislaus) arcybiskup
Gnieźnieński w Łęczycy. On pierwszy
koronował Władysława Łokietka (*)
królem polskim w Krakowie, i odtąd
obrzęd ten więcéy nie odbywał się w

(*) *Dnia* 20. *stycznia* 1319 *r. Naruszewicz T*
V. pag. 372.

DNIA — ROKU

Gnieźnie. Podług Długosza wielbiony od całego narodu, zyskał zaszczytne nazwisko od każdego, *przyiaciela ludzkości i oyca ubogich.* Pochowany w Gnieźnie.

Rzepnicki Vit: Prae: Tom. I. p. 65-66. *Naruszewicz hist: narodu polskiego Tom. V.*

5 — 1624 (*). ZYGROWIUSZ (Zigrovius) Jan, pastor na podolu. Urodził się w Wieruszowie w Litwie r. 1574. Zostawił iak wspomina Vittenius dzieła teologiczne.

Bentkowski hist. litera: Tom. I. pag. 257. *Bandtkie hist: drukarń Tom. II. pag.* 30-34. *Siarczyń-*

(*) *W tym dniu pod rokiem* 1619. *umieścił Vittenius w dziele swoiem śmierć Stanisława Sokołowskiego teologii doktora, kaznodziei nadwornego Stefana Batorego i t. d. gdy ta iak przekonać się można z Sołtykowicza i innych, nastąpiła w dniu* 7. *kwietnia* 1595. *tam go przeto położyłem.*

ski obraz panowania Zygmunta III. część II. pag. 385-386.

6 — 1541. **BUCZACKI Jakób biskup Płocki, ostatni potomek sławnéy w kraiu naszym familii. Jak tamci orężem wspierali oyczyznę, tak ten radą w senacie i w kościele zasłużył się kraiowi, pochowany w Płocku (*).**

Starowolski Monum: Sar. 706. *Niesiecki Tom. II. pag.* 218.

6 — 1633. **KIŻYNOPOLSKI Stanisław jezuita. Wprzod nim wstąpił do zakonu był professorem publicznym w akademii Krakowskiéy, retoryki, matematyki, filozofii. Wzgromadzeniu 45. lat spędził. Niespracowany nauczyciel przewodnicząc różnym szkołom, zostawił teologiczne dzieła.**

(*) *Łubieński Vit: Epis: Plo: in operis posthu: pag.* 373. *za nim Rzepnicki w Tom. II. pag.* 258. *kładzie śmierć Buczackiego pod dniem* 6. *maia* 1542. *roku.*

IA — ROKU

Vittenius Diar: Biogr: bibliotheca Serip: Socie: Jesu: pag. 746.

7 — 1622 (*). PETRYCY Sebastyan, sławny lekarz rodem z Pilzna. Kilkanaście lat nauczał: filozofii w akademii Krakowskiéy potém wyiechał za granicę a za powrotem wykładał nauki lekarskie. Opuścił swóy zawód i udał się do Moskwy wraz z Maryną Mniszchówną Carową, gdzie został uwięziony. Uwolniony, wrócił na ziemię oyczystą i był pomocny swą sztuką bliźnim. Przełożył on dzieła Arystotelesa o ekonomice, obyczayności i polityce tudzież Horaciusza. Piękny czyn iego obywatelski nie może bydź zamilczany, iż postanowił przy akademii Historyografa, któryby znaczniéysze wypadki zaszłe w kraiu, ciągle zapisywał, a zbiór takich roczników aby drukiem w sto lat był ogłoszony.

(*) *Siarczyński rok* 1626. *położył.*

Żal powszechny po zgonie i łzy ludu który wołał, *iuż po nas kiedy Petrycy nie żyie*, iest naylepszém świadectwém cnotliwego życia iego.

Sołtykowicz o stanie akademii Krakowskiéy pag. 398-415.

8 — 1607. JAZŁOWIECKI Hieronim. Odziedziczył po oycu Mikołaiu męztwo, lecz obok tego burzliwy i niespokoyny umysł. »Bitwy dla niego były igraszką, »obóz domem, koń siedzeniem, odzie»niem żelazna zbroia, tańce z Tatara»mi zabawą. Towarzyszył oycu w wy»prawach, i w walkach obywatelskich »pomagał.« Na nim wygasł zamożny dom w polszcze Jazłowieckich.

Siarczyński obraz wieku panowania Zygmunta III. pag. 193.

9 — 1636. BIRKOWSKI Fabian dominikan, rodem ze Lwowa, następca Skargi, należeć zawsze będzie do wybornych kaznodziei u nas. Tém droższe są nam iego kazania, że w rozmaitych miane

DNIA — ROKU

zdarzeniach, świetny czasów tamtych przechowuią obraz, słynnych wiekami bohaterami i znakomitymi ludźmi (*). Słynął on szczególniéy z wymowy kazalnéy i stawał się w swych czasach podziwieniem wszystkich, czego dowodem słowa Makowskiego (**) wyrzeczone w mowie na pochwałę Birkowskiego. »Oyca Fabiana słychać było po »wszelkiéy Polszcze, Litwie i Moskwie, »i dotąd ieszcze nie umilkł ani ochrapiał. »Pomarli inni, on ieszcze każe; a choć »mowę zawarł, głos iego brzmi wszędy.«

(*) *Szczególniéy pod tym względem zasługuią na uwagę liczne iego mowy pogrzebowe, zawieraiące wiele interessuiących szczegółów, bo celem ich są mężowie znakomici. Ossoliński pierwszy zebrał ie w swoiém nieoszacowaném dziele. Rozbiór których umieściłem w właściwém miéyscu.*

(**) *Obraz wielebnego Fabiana Birkowskiego zakonu S. Dominika doktora, wystawiony w kościele SS. Tróycy przez Adama Makowskiego S. J.* 1636. *i t. d. w drukarni Jędrzeia Pietrzykowskiego.*

Ossoliński wiad: hist: kryt: i t. d. Tom. I. pag. 144-173. *Siarczyński obraz wieku panowania Zygmunta III. część I. p.* 33-34.

10 — 1820. NIEMCZEWSKI Zacharyasz, professor matematyki w uniwersytecie wileńskim. W związkach z wieloma uczonymi Europy zostawał. W przedmiocie matematyki kilka ważnych zostawił rozpraw.

Dziennik Wileński Tom. I. pag. 104. *rok* 1821.

11 — 1639. PORĘBSKI (Porembius) Melchior kanonik ś. Floryana, professor akademii Zamoyskiéy i Krakowskiéy. Był biegłym szczególniéy w naukach filozoficznych.

Sta: Monumenta Sar. 193.

12 — 1586 (*). STEFAN BATORY w Grodnie; ieden z naydzielnieyszych królów ia-

(*) *Krasicki położył mylnie pod dniem* 13. *odwołuiąc się do Piaseckiego.*

cy władali polską. On zdolny był ustalić pomyślność narodu, gdyby zbyt wczesna śmierć nie zniweczyła była iego wielkich zamiarów. Sam uczony, kochał i opiekował się naukami; akademiia Wileńska winna mu swoie powstanie. Za niego słynęli trzéy poeci, Kochanowscy. — Kromer, Stryikowski, Sarnicki, Solikowski, Bielski kronikarze. — Herburt tłómacz statutów na ięzyk polski, Hosius i inni. Pochowany w Krakowie.

Bielski kronika polska pag. 742.

12 — 1812. TRĘBECKI Stanisław w Tulczynie, rodem z woiewództwa Krakowskiego przeżywszy lat ośmdziesiąt kilka. Czystość ięzyka oyczystego, śmiałość wyrażeń połączona z iasnością, odznaczaią tego poetę od innych spółczesnych z nim pisarzy. Szkoda że badania iego o początku narodu naszego którym się oddawał z taką lubością, są nie znane.

DNIA — ROKU

Życie przy dziełach Trębeckiey edycyi Wileńskiey.

13 — 1803 (*). HUSSARZEWSKI Tomasz, misyonarz, professor historyi powszechney w uniwersytecie Wileńskim. Zostawił dzieła uczone. Tłómaczył loikę Condillaca, które to tłómaczenie wydał pod swoiem imieniem *Znosko*. Pochowany w Wilnie.

14 — 1544. TARŁO Stanisław, biskup Przemyślski, przeszedł różne stopnie w kościele, nim otrzymał biskupstwo. Przyznaią mu uczeni wielkie cnoty obok wysokiey nauki. Szanowany był od naypierwszych osób w kraiu. Nadgrobek Tarły znaydował się w kościele w Tarnowie.

Paprocki herby rycerstwa polskie.

(*) *W dzienniku Warszawskim* s r. 1823. *położony iest zgon w miesiącu marcu* 1807. *Ja poszedłem za udzieloną mi wiadomością przez Xdza Rzymskiego iak to gdzie indziey wspomniałem.*

DNIA — ROKU

go pag. 44. *Rzepnicki Tom. I. Tom. III. pag.* 8-10.

15 — 1790. DĄBSKI Stanisław II. biskup Krakowski. Kochał swoią oyczyznę, dla iéy szczęścia oddany, nie szczędził żadnych poświęceń. Między innemi ofiarami dla kraiu, należy wystawienie swoim kosztem pułku, w czasie kiedy wychodził Jan III, pod Wiedeń. On pomógł do wyboru Augusta II. królem go ogłosił i koronował. Pochowanym został podług swoiéy woli w kościele ś. Piotra i Pawła w Krakowie.

Rzepnicki Tom. I. pag. 373-374.

16 — 1672. JAN KAZIMIERZ król polski, we Francyi w mieście Nevers, domu Jagiellońskiego płci żeńskiéy ostatni potomek. Rządy 21. letnie monarchy tego, który kochał swóy naród, stały się pamiętnemi z tylu nieszczęśliwych przygód, z smutnéy przepowiedni upadku oyczyzny naszéy, która niestety ziściła się. Zwłoki sprowadzone tego monar-

chy z Francyi, złożone zostały w Krakowie w grobie, gdzie przodkowie iego spoczywaią.

Dokończenie kroniki Bielskiego p. 816.

17 — 1758. ZAŁUSKI Stanisław Andrzéy, naprzód kanclerz wielki koronny, późniéy biskup Krakowski. Mąż ogromną znaiomością rzeczy, przykładném życiem znamienity. Bibliotekę w Warszawie tyle szacowną założył. Zasługi iego w naukach i rzeczy-pospolitéy, Janocki sekretarz biblioteki Załuskich z uwielbieniem wspomina, wdzięczność nakazała mu oddawać pochwały, które iednak zgodne były z sądem całego narodu.

Rzepnicki Vitae: Prae: Tom. II. pag. 380-381.

18 — 1576. BIELSKI (Bielscius) Marcin, sławny kronikarz polski. Urodził się w Białéy w ziemi Wieluńskiéy. Pochowany w miasteczku Paięcznie.

DNIA — ROKU

Ossoliński Tom. I. pag. 394-435. *Gołębiowski o dziejop: polsk: pag.* 48-52.

19 — 1808. KORTUM Ludwik Karól, członek towarz: warsz: przyj: nauk. Urodzony r. 1749. w Bielsku, mieście leżącém na granicy między Szląskiem a Polską. Ważne są iego rozprawy fizyczne. X. Szaniawski na publicznem posiedzeniu towarz: przyj: nauk, udzielił nam wiadomości o życiu, i zasługach naukowych Kortuma.

Rocznik tow: warsz. przyj: nauk Tom. IX.

† 20 — 1793. WYRWICZ Karól, urodził się r. 1717. w xięstwie Zmudzkiém. Rządząc konwiktem Jezuickiem w Warszawie, przez gorliwe zaięcie się kształceniem młodzieży i swe prace uczone, zyskał względy Stanisława Augusta, który na cześć iego medal z popiersiem samego Wyrwicza wybić kazał. Naywięcéy wydaniem geografii maiącéy niezaprze-

czoną wartość, dał się poznać uczonemu światu.

Dmochowski w krótkich słowach dla pamięci przyszłych pokoleń, skreślił charakter męża tego. Przenikliwość dowcipu w dociekaniu prawdy, rozsądek trafny i doskonały o rzeczach; pamięć nadzwyczaynie szczęśliwa, porządna, żywa, i zawsze aż do ostatnich chwil wieku zgrzybiałego przytomna, te były charakterystyczne przymioty Wyrwicza. Mógł się nazwać Encyklopedyą nauk, ale gruntowną i porządnie ułożoną. — Mało mówiący, wiele myślący, kiedykolwiek głos podniósł, zawsze ukazał się prawdziwym uczonym swego wieku, i wyrocznią rozumu.

Wiadomość o życiu i pismach Wyrwicza przez Fran. Xa: Dmochowskiego.

† 21 — 1490. BERNARD z Nissy, doktor teologii, professor i rektor uniwersytetu Jagiellońskiego. Pobożnością i wielkiemi cno-

DNIA — ROKU

tami pozyskał szacunek i ufność wszystkich i samego króla Kazimierza. Zostawił pisma duchowne (*).

Sołtykowicz o stanie akademii Krakowskiéy pag. 166-167.

22 — 1636. GODZIĄTKOWSKI Hieronim, wzmiankę o mężu tym uczynił Juszyński w swoim dyc: poetów polsk: na karcie 100. i Bandtkie w hist: bibliot: Krakowskiéy. — Siarczyński część I. pag. 141.

23 — 1473. KANTY Jan, professor akademii Krakowskiéy, urodził się w mieście *Kenty* roku 1412. Był to mąż iak trafnie powiada Sołtykowicz nie mniéy darem nauczycielstwa, iak gruntowną świątobliwością życia i pełnością cnót prawdziwych głośny.«

(*) *Ma posiadać biblioteka Krakowska w manuskryptach Bernarda:* Sermones de tempore et de sanctis, *i dzieło pod tytułem:* summa casum conscientia.

DNIA — ROKU

Od Klemensa IX. papieża za błogosławionego uznany, między patronów polski policzony został. Zwłoki Kantego w wspaniałym grobowcu w kościele ś. Anny spoczywają w Krakowie.

Miechow: libr. IV. Cap: LX. Piotr Skarga pag. 1234. *Jaroszewicz matka świ: pol. p.* 496.

24 — 1564. PROKOPOWICZ Mikołay z Szadka, teologii doktor, professor akademii Krakowskiéy, przeżywszy lat 76. był iéy także rektorem. Z wielu względów zasłużony ten mąż, godnym iest pamięci naszéy, zostawił w rękopismach liczne prace astronomiczne. Starannie dochowana iest, mówi Sołtykowicz, xięga zamykaiąca kilkanastoletnie iego prognostyki, na każdy rok dla wszelkiego rodzaiu stanów i państw, z położenia planet wyciągnione. Potrzebna i wiele ucząca potomnych pamiątka, słabości ludzkiéy!

Monumenta Sar. pag. 190. *Sołt-*

DNIA — ROKU

tykowicz o stanie akademii Krakowskiéy pag. 245 - 250.

24 — 1634 (*). JAN ALBERT Kardynał, biskup Krakowski syn Zygmunta III. W 23. roku życie zakończył pełne nadziei w Padwie, gdzie się udał ażeby z tamtąd zwiedzić wszystkie celnieysze miasta Włoch, przywiezione zwłoki iego do Krakowa, złożone w grobie królów zostały.

Monumenta Sar: pag. 15. *Rzepnicki Tom. I. pag.* 354 - 359. *dzieie narodu polskiego za panowania Władysława IV.*

25 — 1620. HEIDENSTEIN Reinhold, znany dzieiów oyczystych pisarz. Był on nayprzód długo przy Zamoyskim, którego pozyskał wysokie względy dla swéy zdatności. Późniéy sekretarzem mianowa-

(*) *Kwiatkowski w swoiem dziele położył dzień* 30. *grudnia.*

[illegible] — [illegible]

ry na [illegible] Senatora z Zygmun-ta II. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] W [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Z [illegible] [illegible] [illegible] w Oliwie.

N[illegible] Ser. pag. 5[illegible]. G[illegible] [illegible] [illegible] pag. [illegible]

[illegible] — 1[illegible] PASTORIUSZ Joachim ab Hirtenberg, medycyny doktor, kanonik Krakowski, [illegible] Gdański, sekretarz królewski w Fraunburgu. — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] polskiey [illegible]. [illegible] [illegible] początek [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] D[illegible] Biografii (*) Niesiecki Tom. III. pag. 56[illegible]. Krasicki zbiór rzeczy potrzeb: Tom. II. pag. [illegible]. Juszyński dykc. poet:

(*) *Położyłmy[illegible] pod rokiem 1681 gdy na nagrobku który ma w kościele Fraumburskim kate-*

DNIA — ROKU

polsk: Tom. II. pag. 45. *Gołębiowski o hist: polsk: p.* 162-163

27 — 1614. PAPROCKI Bartłomiéy, pisarz polski we Lwowie. Rodem z Mazowsza. Ma on zasługi niezaprzeczone w literaturze oyczystéy iako do naypierwszych i naycelnieyszych genealogistów należący. Pochowany u OO. Franciszkanów we Lwowie.

Vittenius Diar: Biograf: Pruszcz w fortecy duchowney pag. 201. *Niesiecki Tom. III. pag.* 558. *Juszyński dykc: poetow polskich pag.* 35-42. *Gołębiowski o hist: polsk: pag.* 138-140. *Bentkowski hist: liter: polsk: Tom. I. p.* 359-365. *Życie Bartłomieia Paprockiego z rękopismu Piotra Cerroni w* Brnie *w Morawach u*

---

dralnym bisk: Warmińskiego iest rok 1682. *przytacza go całkowity i Krasicki w zbiorze rzeczy potrzeb: na karcie* 327.

Bandtkiego w hist: drukarń Tom. III. pag. 166-169.

27 — 1614. GWAGNIN Alexander w Krakowie, wydał kronikę, o przywłaszczenie iey sobie oskarżony, do czego powód dały narzekania Stryikowskiego. Że Gwagnina iest dziełem, i że korzystał tylko z raptularzy Stryikowskiego, dowodzi Gołębiowski dostatecznie.

Vitæ Diar: Biograf: Niesiecki Tom, II. pag. 348. *Życie Gwagnina przy edycyi ostatniey Kromera, tłumaczenia Paszkowskiego. Gołębiowski o dzieiop: polsk: pag.* 44-46. *Siarczyński część I. pag.* 166-168.

25 — 1605. KLONOWICZ Sebastyan w Lublinie, u obcych pod imieniem Acernus znany. Znakomity ten poeta Nasonem Sarmackim nazwany, wśród nędzy w szpitalu życie zakończył. Ziromski w nagrobku porównywa z Owidiuszem

naszego Klonowicza co do smutnego losu iakiemu obadwa ulegli.

Niesiecki Tom. II. pag. 554. *Vittenius Diar: Biograf: Bentkowski hist: liter. polskiey p.* 337-339. *Juszyński dykc: poetów polskich pag.* 172. *Siarczyński część I. p.* 213-215.

29 (*) — 1532. SZYDŁOWIECKI Krysztof, kasztelan Krakowski, kanclerz wielki koronny i t. d. Mąż z zasług swoich w oyczyznie szacowny. Tam nawet gdzie nie był znany osobiście, powiada Gołębiowski (**) ceniono go i poważano, imie iego albowiem i czyny taką miały

(*) *Krasicki nie właściwie w swym kalendarzu obywatelskim położył pod dniem* 28.

(**) *Mamy tego uczonego męża, krótki rys życia Krysztofa Szydłowieckiego, i Alberta X. Pruskiego, tudzież braterstwa między niemi zawartego, umieszczony w Tom. XVIII. roczn: towar: warsz: przyj: nauk.*

DNIA — ROKU

wziętość, że nayodleglejsze kraie, i ludy cnot iego, i dzieł szlachetnych brzmiały odgłosem. Wziętość iego dosięgła ostatnich Europy krańców »słyszano o nim w Hiszpanii, Portugalii, i w innych kraiach, a nawet w Turczech, i wśród Tatarów. Był to senator powagi wielkiéy, mądry i w uczonych ludziach kochaiący się mówi Niesiecki« Erazm z Rotterdamu swoie dzieła przypisuiąc, wielkie talenta iego sławił. Maią się znaydować listy oryginalne Szydłowieckiego w bibliotece Heilsberskiéy. Spoczywaią zwłoki iego w kollegiacie Opatowskiéy, gdzie dotąd daie się widzieć nagrobek okazały pięknéy roboty.

Monumenta Sar. pag. 508. *Niesiecki Tom. IV. pag.* 291.

29 — 1801. PIRAMOWICZ Grzegorz, członek towarz: warsz: przyj: nauk w Międzyrzycu. Urodził się we Lwowie roku 1773. O nim wyrzekł Albertrandy, iż

w iego osobie więcéy iak iednego męża, więcéy iak iednego uczonego straciliśmy. Prace naukowe Piramowicza, a razem rzadki charakter, wystawił nam w całéy świetności w pochwale iego Stanisław Potocki (*).

Mamy nadto wiadomość o życiu i pismach Grzegorza Piramowicza przez Franc: Xa: Dmochowskiego w pismach iego wyszłych w roku 1826. w części II. tudzież w Tom. IX. No. 51. Rozrywek dla dzieci.

30 — 1613. JANUSZOWSKI Jan, sekretarz na dworze Zygmunta Augusta, od króla Stefana do różnych poselstw publicznych używany. Po stracie żony został duchownym, umarł zaś archidyakonem Sandeckim. Uczony ten ziomek, 18. polskiemi dziełami zbogacił literaturę oyczystą. Te zaleca poprawność języka.

(*) *Umieszczona iest w iego dziełach, i w T. rocznikow towarz: warsz: przyj: nauk.*

Vitteniusa Diar. Biograf. Niesiecki Tom. II. pag. 400. Bentkowski hist. liter. polsk. Tom. I. p. 206. Siarczyński część I. pag. 188-191.

30 — 1809. MAŁACHOWSKI Nałęcz Stanisław, wojewoda, prezes senatu X. Warszawskiego, kawaler orderów i t. d. w Warszawie. Urodził się 24. sierpnia 1735. Widziały go seymy kilkakrotnie posłem w swoiem gronie. Marszałek seymu konstytucyinego, dziwił wszystkich szczęśliwą wymową. W tenczas okazał wielkość i niezgiętość charakteru swego, a zarazem prawdziwą miłość dobra publicznego.

Opis życia przy portretach sławnych polaków. Kazanie na obchodzie pogrzebowym przez Prałzmowskiego.

31 — 1622 (*). KLUWER (Cluverius) Filip,

(*) *Bentkowski kładzie rok* 1623. *Charitius w*

DNIA— ROKU

ieden z nayznakomitszych mężów iakich Gdańsk wydał. Zrodzony r. 1580. w Gdańsku. Zwiedziwszy obce akademiie przebywał na dworze Zygmunta III. Podróżuiąc później po obcych kraiach, dziwiono się iego głębokiey nauce, i biegłości ięzyków, których dziesięć doskonale posiadał. Wsławił się wielą dziełami geograficznemi. Te nie tylko u nas i w Niemczech, ale w Anglii, Francyi, Holandyi, kilkakrotnie wybiiane były.

Andreae Charitii de viris eruditis Ge. or: i t. d. pag. 25-31. *Bentkowski hist: liter: polsk: Tom. I. pag.* 636-637.

---

wspomnionem dziele rok 1622. *Siarczyński naznacza rok śmierci Kluwera* 1624.

DODATEK

Do karty 29.

5 Lut: 1817. OSTROWSKI Tomasz Hr. woiewoda, prezes senatu, kawaler orderów polskich. Urodził się 1735. r. Za Stanisława Augusta kasztelan Czerski, i podskarbi nadworny koronny; za Fryderyka Augusta marszałek seymu 1809. r. pamiętnego złożeniem tylu ofiar obywatelskich na ołtarz oyczyzny, potem senator woiewoda: a w końcu prezes senatu. W iego to ręce ALEXANDER złożył konstytucyą, tę rękoymią swobód, bezpieczeństwa osob, i czci naszéy.

Oto iest świadectwo spółczesnych o Ostrowskim, które i następne pokolenia powtarzać nie przestaną. »Zawsze gorliwość obywatela, chęć dobrego polaka, pracowitość i prawość urzędnika, a w trudnych oyczyzny razach, i ta niezgięta tęgość, która z przekonania, i poczucia swych obowiązków wy-

pływa, bez względnie na siebie, zdania, rady, i czyny iego kierowały. Pod trzema panuiącemi nam monarchami, stopniami, poseł, senator, minister, marszałek seymowy; prezes nakoniec naypierwszego w kraiu konstytucyinym zgromadzenia, dopełnił z nieposzlakowaną prawdy, i wierności zaletą, w obliczu tronu i narodu, stosownie do posiadanych stopniów obowiązki. Nayzepsutszych czasów zaraza nie tknęła duszy iego.

Mowa pogrzebowa przez Linowskiego. Juliana Niemcewicza. Kazanie przez X. Szaniawskiego.

Do karty 30.

Lut: 1801. **CHODOWIECKI** Daniel Mikołay, sławny rytownik polski w Berlinie. Urodził się 16. października 1726. r. w Gdańsku. Swoie ukształcenie był winien sobie samemu. Głośny wszędzie ze swoiéy zdatności, był wzywany przez wiele miast, ale Berlina nie chciał o-

puścić. Był on bezwątpienia iednym z naycelnieyszych rytownikow w swym wieku. Jego ryciny iak w tenczas wysoko ceniono, tak i dziś równie nie przestaią dziwić znawców téy sztuki.

Wiadomość o Mikołaiu Danielu Chodowieckim sławnym rytowniku polaku, z wyiątków rękop: Oss: w Czasopiśmie naukowym umieszczona.

Do karty 34.

12 Lut: 1798. STANISŁAWA AUGUSTA panowanie przez Joachima Lelewela wydane, przełożył na ięzyk francuzki Leonard Chodzko, członek towarzystw uczonych w Paryżu. Zacny ten rodak zasługuie na prawdziwą naszą wdzięczność, z szczególnem on bowiem zamiłowaniem pracuiąc nad tem wszystkiem co iest narodowe, stara się prostować mylne wiadomości o nas cudzoziemców. Zaięty iest wydaniem teraz kilku ważnych

pism których ogłoszenie iest nam bardzo pożądane.

Do karty 51.

) Mar: 1829. BIELIŃSKI Piotr, Hr. senator woiewoda, prezes sądu séymowego, kawaler orderów i t. d. zakończył dni swoie. Żył on pod pięcio królami naszemi. Cnota go iak słusznie powiedziano wziąwszy za rękę od ostatniego szczebla urzędów publicznych, zawiodłszy go na naywyższy, oddała nieśmiertlenośei. — Dawno stolica nasza nie widziała równie świetnego obrzędu pogrzebowego, wszystkich stanów, i wieku ludzie cisnęli się, aby oddać ostatnią posługę zwłokom zacnego tego męża. Na ten tak rozrzewniaiący widok, czyież serce nie uczuło téy przynaymniéy wewnętrznéy pociechy, że ieszcze u nas umiemy szanować cnoty podobnych Bielińskiemu obywateli!

Mowy mieli Alex: Bniński kasztelan, Adam X. Czartoryiski woiewoda i Bielkowski kasztelan. Kazanie zaś X. Prażmowski biskup Płocki.

Do karty 77.

8 Kwiet: 1610. ROŻYŃSKI Jan Roman Xiąże. Potomek Narymunda syna Gedymina sławnego Litwy mocarza. Z młodych lat poświęcił się obozom, a przemożne zwycięztwa iego nad Szuyskim pod Kaluzynem i Chodynkami, umieściły Rożyńskiego między wodzami, których odznaczało męztwo, i biegłość w sztuce woienney. Szkoda że popędliwości swoiéy niewczesnéy częstokroć miarkować nie umiał. Śmierć męża tego, który zakończył tak świetnie ród swóy, wzbudziła ciężki żal w rycerstwie i w narodzie. Zwłoki złożono w grobie w Kiiowie, oddali im imieniem ziomków należną cześć wymowne głosy *Szczesnego Kryskiego* podkanclerzego koronnego, i Krysztofa Zbarazkiego.

Dzieie Zygmunta III. Tom. II. pag. 425-426. *Siarczyński obraz wieku panowania Zygmunta III. pag.* 138-139.

SPIS

ALFABETYCZNY NAZWISK W TEM DZIEŁKU ZNAYDUJĄCYCH SIĘ.

A.

Stron:

Albert Jan . . . . . 277.
Albertrandy Jan . . . . . 167.
Alexander król . . . . . 175.
Alexander królewicz . . . . . 246.
Antoni z Napahaniec . . . . . 11.
Arciszewski Jakób . . . . . 157.
Arnold Jerzy . . . . . 246.
August III. król . . . . . 27.

B.

Bacciarelli Marcelli . . . . . 5.
Baranowski Woyciech . . . . . 204.
Bardziński Alan . . . . . 30.
Batory Stefan król . . . . . 268.
Batory Jędrzéy . . . . . 229.
Becker Daniel . . . . . 222.
Bembus Mateusz . . . . . 159.

Stron:

Bendoński Szymon . . . . . 95.
Bernard z Nissy . . . . . 274.
Białaczewski Jan . . . . . 201.
Białozór Krzysztof . . . . . 96.
Bieliński Piotr . . . . . 289.
Bielski Marcin . . . . . 272.
Bielski Szymon . . . . . 4.
Bieżanowski Stanisław . . . . . 166.
Birkowski Fabian . . . . . 266.
Birkowski Szymon . . . . . 12.
Bogorya Jarosław . . . . . 198.
Boguchwał II. . . . . . 101.
Bogucki Franciszek . . . . . 108.
Bolesław Xiąże Mazowiecki . . . . 193.
Bolesław Chrobry . . . . . 72.
Bolesław II. Śmiały . . . . . 63.
Bolesław III. Krzywousty . . . . . 226.
Borysławski Srzeniawczyk . . . . . 224.
Brosciusz Jan . . . . . 247.
Brudzewski Paweł . . . . . 65.
Buczacki Jakób . . . . . 264.
Buženski Stanisław . . . . . 73.
Bzowski Abracham 24

Stron:

C.

Cezary Franciszek . . . . . 162.
Cezary II. Franciszek . . . . . 23.
Chmielecki Stefan . . . . . 103.
Chodakowski Zorian . . . . . 245.
Chodkiewicz Karól . . . . . 206.
Chodkiewicz Jan . . . . . 164.
Chodowiecki Daniel . . . . . 287.
Chomętowski Jan . . . . . 14.
Chrościszewski Samuel . . . . . 221.
Cichoviusz Mikołay . . . . . 66.
Cluveriusz zobacz Kluwer . . . . . 284.
Czacki Tadeusz . . . . . 31.
Czarniecki Stefan . . . . . 261.
Czarnkowski Adam . . . . . 199.
Czarnkowski Andrzéy . . . . . 145.
Czartoryiski Adam . . . . . 61.
Czech Józef . . . . . 251.
Czepel Mikołay . . . . . 88.

D.

Dambrowski Samuel . . . . . 150.
Daniłowicz Mikołay . . . . . 114.
Dąbrowski Henryk . . . . . 120.

Stron:

Dąbrowski Antoni . . . . . 50.
Dąbski Stanisław . . . . . 271.
Dębiński Walenty . . . . . 221.
Dilger Daniel . . . . . 67.
Długosz Jan . . . . . 113.
Dmochowski Franciszek . . . . . 131.
Dogiel Mateusz . . . . . 42.
Dorohostayski Mikołay . . . . . 21.
Dorohostayski Krysztof . . . . . 37.
Downarowicz Eliusz . . . . . 238.
Drużbicki Kacper . . . . . 67.
Drzewicki Maciéy . . . . . 169.
Dybowiecki Stanisław . . . . . 74.
Działyński Paweł . . . . . 197.
Dzieduszycki Mikołay . . . . . 161.
Dzierzgowski Mikołay . . . . . 161.

F.

Fabricius Wincenty . . . . . 78.
Fabricius Jan . . . . . 192.
Fabricius Piotr . . . . . 252.
Feliński Aloyzy . . . . . 41.
Fenicki Franciszek . . . . . 138.
Firley Jan . . . . . 88.

Stron:

Firley Piotr . . . . . 187.
Foxius Jan . . . . . 39.
Fredro Jędrzéy . . . . . 86.

G.

Gajer Jakób . . . . . 211.
Gamrat Piotr . . . . . 182.
Gembicki Piotr . . . . . 218.
Ginkiewicz Michał . . . . . 164.
Gisse . . . . . 226.
Glicza Marcin . . . . . 178.
Głogowski Jan . . . . . 33.
Godebski Cypryan . . . . . 88.
Godziątkowski Hieronim . . . . . 275.
Gołański Neryusz . . . . . 19.
Gołyński Bazyli . . . . . 119.
Górka Urijel . . . . . 18.
Górski Jakób . . . . . 130.
Goślicki Wawrzeniec . . . . . 233.
Goworek . . . . . 48.
Graiowski Andrzéy . . . . . 83.
Grochowski Stanisław . . . . . 2.
Grochowski Achacy . . . . . 6.
Grodeck Ernest . . . . . 71.

Stron:

Gruszczycki Jan . . . . . 216.
Grzebski Stanisław . . . . . 257.
Gwagnin Alexander . . . . . 280.

H.

Halicki Szymon . . . . . 128.
Heidenstein Reinhold . . . . . 277.
Henryk Brodaty . . . . . 61.
Henryk II. . . . . . 81.
Herbest Benedykt . . . . . 152.
Herburt Jan . . . . . 215.
Hewelius Jan . . . . . 22.
Hoffman Daniel . . . . . 131.
Hosius Stanisław . . . . . 165.
Hube Michał . . . . . 150.
Hublewicz Stefan . . . . . 82.
Hussarzewski Tomasz . . . . . 270.

J.

Jabłoński Ernest . . . . . 111.
Jackonowicz Jan . . . . . 79.
Jakubowski Józef . . . . . 200.
Jan von Hoffen . . . . . 168.
Jan III. król . . . . . 146.

Stron:

Jan Kazimierz król . . . . . 271.
Jan ze Sprowa . . . . . 80.
Janicki Klemens . . . . . 116.
Janidłowski Jan . . . . . 3.
Janisław . . . . . 262.
Januszowski Jan . . . . . 283.
Jasiński Jakób . . . . . 238.
Jazłowiecki Hieronim . . . . . 266.
Jnes Woyciech . . . . . 140.
Jodłowski Norbert . . . . . 225.
Jonston Jan . . . . . 123.
Junge Adryan . . . . . 182.

K.

Kadłubek Wincenty . . . . . 52.
Kallimach Filip . . . . . 235.
Kaliński Guilhelm . . . . . 18.
Kamieński Adolf . . . . . 32.
Kanty Jan . . . . . 275.
Karnkowski Stanisław . . . . . 122.
Karpiński Franciszek . . . . . 196.
Karpowicz Michał . . . . . 237.
Kazanowski Zygmunt . . . . . 169.
Kazimierz I. Mnich król . . . . . 253.

Stron:

Kazimierz Sprawiedliwy . . . . . 94.
Kazimierz Jagiellończyk król . . . . 122.
Kazimierz Wielki krol . . . . . 237.
Kekiermau Bartłomiéy . . . . . 156.
Kiłynopolski Stanisław . . . . . 264.
Kiętlicz Henryk . . . . . 68.
Klementynus Daniel . . . . . 85.
Klonowicz Sebastyan . . . . . 280.
Kluk Krysztof . . . . . 137.
Kluwer Filip . . . . . 284.
Kłobucki Jan . . . . . 256.
Knita Piotr . . . . . 231.
Knapski Grzegórz . . . . . 241.
Kniaźnin Dyonizy . . . . . 180.
Kochanowski Jan . . . . . 147.
Koiałowicz Kazimierz . . . . . 249.
Kołłątay Hugo . . . . . 45.
Konarski Stanisław . . . . . 163.
Koniecpolski Stanisław . . . . . 55.
Koniecpolski Jan . . . . . 65.
Kopczyński Onufry . . . . . 35.
Korsak Raymund . . . . . 244.
Kortum Karól . . . . . 273.
Korybut Michał . . . . . 240.

Stron:

Kościuszko Tadeusz . . . . . 220.
Kosiński . . . . . 54.
Kostka Stanisław . . . . . 12.
Koth Wincenty . . . . . 170.
Kotwicz Mikołay . . . . . 27.
Kozielski Seweryn . . . . . 29.
Krasicki Ignacy . . . . . 57.
Kraus Michał . . . . . 60.
Kromer Marcin . . . . . 64.
Kromer Andrzéy . . . . . 92.
Krosner Jan . . . . . 35.
Krzycki Andrzéy . . . . . 144.
Krysztanowicz Stanisław . . . . . 227.
Kurdwanowski Jakub . . . . . 112.
Kurelowa Henryk . . . . . 136.

L.

Laskar Andrzéy . . . . . 156.
Lausmin Zygmunt . . . . . 188.
Leopolita Jan . . . . . 209.
Leszczyński Stanisław król . . . . . 40.
Leszczyński Rafał . . . . . 25.
Leszek Biały . . . . . 242.
Ligęza Felix . . . . . 20.

Stron:

Lilia Piotr . . . . . 40.
Lindener Kasper . . . . . 134.
Linowski Zygmunt . . . . . 134.
Lipski Jan . . . . . 102.
Lipski Felix . . . . . 207.
Lipski Alexander . . . . . 38.
Lipski Jędrzéy . . . . . 189.
Litwiński Walenty . . . . . 6.
Lubelczyk Alexy . . . . . 8.
Lubomirski Sebastyan . . . . . 153.
Lubomirski Stanisław . . . . . 129.
Lubomlczyk Seweryn . . . . . 219.

Ł.

Łaski Jan . . . . . 105.
Łęski Józef . . . . . 148.
Łokietek król . . . . . 47.
Łubieniecki Stanisław . . . . . 108.
Łubieński Stanisław . . . . . 81.
Łubieński Kazimierz . . . . . 92.
Łuszczewski Jan . . . . . 139.

M.

Macieiowski Samuel . . . . . 213.
Macieiowski Bernard . . . . . 14.

Stron:

Maciéy z Miechowa Miechowita . . . 191.
Madéyski Idzi . . . . . 13.
Makowski Jan . . . . . 155.
Makowski Szymon . . . . . 11.
Małachowski Jan . . . . . 176.
Małachowski Nałęcz Stanisław . . . 284.
Małachowski Nepomucen . . . . . 37.
Maniecki Franciszek . . . . . 68.
Marcin z Olkusza . . . . . 110.
Mateusz Herbu Holewa . . . . . 218.
Matuszewicz Tadeusz . . . . . 232.
Maymon Salomon . . . . . 249.
Melchior z Mościsk Mościcki . . . . 106.
Menius Józef . . . . . 52.
Michał Korybut król zobacz Kor: Mich 240.
Mieczysław I. . . . . . 111.
Mieczysław II. . . . . . 58.
Minasowicz Józef . . . . . 244.
Młodzianowski Tomasz . . . . . 217.
Mniszech Mikołay . . . . . 132.
Mokrski Floryan . . . . . 30.
Mokronowski Andrzéy . . . . . 128.
Mokronowski Stanisław . . . . . 223.

Stron:

Mollör Bogumił . . . . . 147.
Molski Marcin . . . . . 80.
Morawski Jan . . . . . 134.
Moskorzewski Hieronim z Moskorzewa . 152.
Mucharski Jakób . . . . . 129.
Mylius Jan . . . . . 138.
Myszkowski Piotr . . . . . 211.

N.

Naruszewicz Adam . . . . . 141.
Naymanowicz Jakób . . . . . 250.
Nerwicki Marcin . . . . . 255.
Niedzwiecki Jan . . . . . 254.
Niemczewski Zacharyasz . . . . . 268.
Niesiecki Kasper . . . . . 104.
Niklaszewski Krysztof . . . . . 137.
Niszkowski Jan . . . . . 188.
Nowaczyński Tadeusz . . . . . 135.
Nowodworski Bartłomiéy . . . . . 202.

O.

Obermajer Fulgenty . . . . . 208.
Ocieski Jan . . . . . 99.
Ocieski Joachim . . . . . 195.

Stron:

Odrowąż Jwo . . . . . 153.
Odrowąż Piotr . . . . . 190.
Okolski Szymon . . . . . 125.
Oleśnicki Zbigniew . . . . . 69.
Olszewski Jakób . . . . . 120.
Olszowski Andrzéy . . . . . 183.
Opaliński Łukasz . . . . . 55.
Opaliński Stanisław . . . . . 77.
Osiński Józef . . . . . 56.
Ossoliński Jerzy . . . . . 166.
Ossoliński Józef Maxymilian . . . . 59.
Ostrogski Konstanty . . . . . 174.
Ostrowski Teodor . . . . . 34.
Ostrowski Stanisław . . . . . 77.
Ostrowski Tomasz . . . . . 286.
Ożga Alexy . . . . . 18.

P.

Pac Mikołay . . . . . 154.
Padniewski Filip . . . . . 79.
Paprocki Bartłomiéy . . . . . 279.
Paprocki Łukasz . . . . . 222.
Paprocki Bartłomiéy . . . . . 125.
Pastoriusz a Hirtemberg . . . . . 278.

Stron:

Pawłowski Daniel . . . . . 176.
Petrowski Gaspar . . . . . 36.
Petrycy Sebastyan . . . . . 265.
Piasecki Paweł . . . . . 149.
Piotrowczyk Jędrzéy . . . . . 216.
Piramowicz Grzegórz . . . . . 262.
Pistoriusz Jan . . . . . 165.
Poczobut Marcin . . . . . 38.
Pohl Andrzéy . . . . . 242.
Pomorzkant Atanazy . . . . . 96.
Poniatowski król zob: Stanisław August 34.
Poniatowski Józef . . . . . 223.
Porayczyk Woyciech . . . . . 85.
Porębski Melchior . . . . . 268.
Porzęcki Tomasz . . . . . 146.
Potocki Ignacy . . . . . 184.
Potocki Stanisław . . . . . 194.
Potocki Wacław . . . . . 131.
Potocki Alexander . . . . . 99.
Potocki Stanisław . . . . . 196.
Potocki Stefan . . . . . 50.
Potocki Stefan . . . . . 93.
Potocki Jan . . . . . 260.
Powodowski Hieronim . . . . . 133.

Stron:

Prokopowicz Mikołay . . . . . 276.
Pruchnicki Jędrzéy . . . . . 100.
Przeborowski Adam . . . . . 210.
Przecławczyk Jan . . . . . 84.
Przeczytański Jan . . . . . 24.
Przemysław król . . . . . 29.
Przerembski Jan . . . . . 10.
Przybylski Jacek . . . . . 193.
Pstrokoński Mateusz . . . . . 135.
Pudłowski Stanisław . . . . . 109.
Puławski Kazimierz . . . . . 217.

R.

Radziwiłł Jerzy . . . . . 17.
Radziwiłł Mikołay . . . . . 112.
Reszka Stanisław . . . . . 72.
Reytan Tadeusz . . . . . 166.
Rogaliński Józef . . . . . 237.
Romer Adam . . . . . 154.
Rosselius Anibal . . . . . 1.
Róża Jędrzéy . . . . . 84.
Rożycki Stanisław . . . . . 235.
Rożyński Jan . . . . . 290.
Rudnicki Szymon . . . . . 138.
Rudomina Jędrzéy . . . . . 189.

Strou:

Rywocki Jan . . . . . 75.
Rzewuski Wacław . . . . . 252.

S.

Sacranus Jan . . . . . 243.
Samborczyk Grzegorz . . . . . 43.
Sanguszko Roman . . . . . 100.
Sanoka Grzegorz . . . . . 23.
Sapieha Jan . . . . . 123.
Sapieha Lew . . . . . 143.
Sapieha Paweł . . . . . 211.
Sapieha Alexander . . . . . 192.
Sapieha Krysztof . . . . . 253.
Sarbiewski Kazimierz . . . . . 71.
Schöney Andrzéy . . . . . 98.
Sieniawski Adam . . . . . 118.
Sieniński Jakób . . . . . 212.
Sierpski Woyciech . . . . . 140.
Skaradkiewicz Patriciusz . . . . . 62.
Skarga Piotr . . . . . 208.
Skrzetuski Wincenty . . . . . 259.
Skrzetuski Kajetan . . . . . 90.
Sleszkowski Sebestyan . . . . . 96.
Smiglecki Marcin . . . . . 157.

Stron:

Sobieski Jakób . . . . . 127.
Sokolnicki Michał . . . . . 205.
Sokołowski Stanisław . . . . . 75.
Solcki Kacper . . . . . 172.
Solikowski Demetry . . . . . 135.
Sołtyk . . . . . 160.
Stadnicki Mikołay . . . . . 58.
Stadnicki Adam . . . . . 220.
Stanisław August Poniatowski . . . 32.
Starowolski Szymon . . . . . 87.
Staszyc Stanisław . . . . . 15.
Stefanowski Hieronim 183
Steger Lambert . . . . . 28.
Streifrock Jan . . . . . 187.
Struś Józef . . . . . 51.
Strzempieński Tomasz . . . . . 204.
Suchywilk Jan . . . . . 74.
Surowiecki Wawrzeniec . . . . . 124.
Swiętopełek Xiąże Pomorski . . . . 10.
Swinka Jakób . . . . . 49.
Szadek Jakób . . . . . 229.
Szafraniec Jan . . . . . 158.
Szczepanowski Stanisław . . . . . 97.
Szczerbicz Paweł . . . . . 66.

Stron:

Szembek Fryderyk . . . . . 9.
Szybiński Daniel . . . . . 147.
Szydłowiecki Krzysztof . . . . . 281.
Szymanowski Józef . . . . . 36.
Szyszkowski Marcin . . . . . 89.

T.

Tański Ignacy . . . . . 171.
Tarło Zygmunt . . . . . 190.
Tarło Stanisław . . . . . 270.
Tarnowski Jan . . . . . 102.
Tarnowski Jan . . . . . 228.
Tarnowski Janusz . . . . . 182.
Tenczyński Jan . . . . . 107.
Tidiceusz Franciszek . . . . . 66.
Tomicki Piotr . . . . . 230.
Treter Tomasz . . . . . 151.
Trębecki Stanisław . . . . . 269.
Troper Andrzéy . . . . . 77.
Turkowski Fabian . . . . . 177.
Turobin Jan . . . . . 207.
Tylicki Piotr . . . . . 148.
Tymieniecki Konstantyn . . . . . 173.

Tyśkiewicz Jerzy . . . . . 171.
Tyśkiewicz Wincenty . . . . . 64.

U.

Uchański Jakób . . . . . 73.
Ugniewski Szymon . . . . . 218.
Uieyski Tomasz . . . . . 161.
Uścicki Jakób . . . . . 19.

W.

Wadowita Marcin . . . . . 21.
Waga Teodor . . . . . 251.
Wapowski Bernard . . . . . 248.
Warszewicki Stanisław . . . . . 225.
Warszycki Stanisław . . . . . 167.
Węgierski Kajetan . . . . . 76.
Wężyk Maciey . . . . . 28.
Widawski Walenty . . . . . 241.
Wielądko Wincenty 235
Wielecki Jan . . . . . 35.
Wielewicki Jan . . . . . 155.
Wieniawita Jan . . . . . 179.
Wiśniewski Antoni . . . . . 57.
Wiśniowiecki Jeremi . . . . . 178.

Stron:

Wiszowaty Jędrzéy . . . . . 159.
Władysław IV. król . . . . . 106.
Władysław Łokietek . . . . . 47.
Władysław Jagiełło król . . . . . 85.
Władysław Warneńczyk król 240
Woliński Sebastyan . . . . . 188.
Wolski Piotr . . . . . 175.
Wolski Mikołay . . . . . 42.
Wolski Mikołay . . . . . 53.
Wuiek Jakób . . . . . 158.
Wybicki Józef . . . . . 54.
Wyrwicz Karól . . . . . 273.
Wysocki Samuel . . . . . 47.
Wysocki Szymon . . . . . 126.

V.

Vittelius Jakób . . . . . 86.
Vratislaviensis Michał . . . . . 239.

Z. Ż.

Zaborowski Ignacy . . . . . 8.
Zadzik Jakób . . . . . 59.
Zakrzewski Ignacy . . . . . 44.
Załuski Józef . . . . . 7.

Stron:

Załuski Andrzéy . . . . . 91.
Załuski Stanisław . . . . . 272.
Zamoyski Tomasz . . . . . 8.
Zamoyski Andrzéy . . . . . 32.
Zamoyski Jan . . . . . 116.
Zawisza Czarny . . . . . 245.
Zborowski Piotr . . . . . 209.
Zebrzydowski Jędrzéy . . . . . 109.
Żeglicki Arnold . . . . . 225.
Zimorowicz Szymon . . . . . 132.
Żołkiewski Stanisław . . . . . 214.
Żołkiewski Łukasz . . . . . 239.
Zygmunt I. król . . . . . 70.
Zygmunt August król . . . . . 142.
Zygmunt III. . . . . . 90.
Zygrowski Jan . . . . . 263.

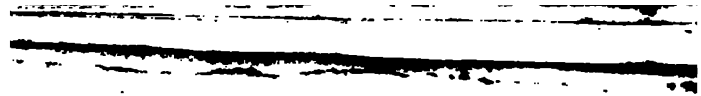

(*). WYPIS ZNACZNIEYSZYCH OMYŁEK DRUKU.

Str:	*Wier:*	*Błędy.*	*Poprawy.*
10.	20.	teti:	Actis
15.	8.	Grze:	Gne:
17.	13.	Taxius	Foxius
21.	15.	Dorostayski	Dorohostayski
22.	9.	pag. 288.	pag. 299.
—	22..	Charitati	Charitii
27.	dodać przy Kotwiczu. Janocki Janociana. pag. 132. Niesiecki fol. 677.		
30.	12.	Bardziński Jan Adam.	Bardziński Jan Alan
36.	24.	Petrawski.	Petrowski.
39.	13.	Tox. (Toxius).	Fox. (Foxius).
49.	21.	Tragmenta.	Fragmenta.
65.	1.	Dóbr.	Dubów.
66.	20.	Tragmenta,	Fragmenta.
—	22.	Fidiceusz (Fidicaeus)	Tidiceusz (Tidicaeus)

(*) *Autor niemieszkaiąc w Warszawie niemógł się trudnić korrektą z tąd zaszły pomyłki tak w interpunkcyach, iak i wyrazach*

Str:	*Wier:*	*Błędy.*	*Poprawy.*
70.	3.	Allog. Osae.	Alloq: Osce:
—	—	Vita:	Vitae:
74.	10.	ziednała	ziednało.
79.	6.	Vittonius.	Vittenius
80.	8.	Tragmenta	Fragmenta.
83.	13.	Polieiu	Polesiu.
99.	22.	Marca	Maia.
102.	1.	sami	tamci.
104.	15.	zdołał	zdało.
120.	11.	Winnéy Górze.	Winogórze.

Na karcie 121. gdzie iest w przypisku powiedziano iż Leonard Chódzko napisał życie Dąbrowskiego, opuszczono; które wraz z historyą legionów iego w krótce zapewne wyda.

156.	6.	Kurelowa	Z Kurelowa.
141.	23.	Lelewel opuszczono.	*Porównanie Naruszewicza z Czackim.*
135.	13.	Czarkowski,	Czarnkowski.
146.	20.	Palmena	Palmera.
147.	15.	Haritius	Charitius.
148.	4.	iaką,	iakiéy.
164.	3.	Vitae: Prae:	Vitae: Pia:
165.	2.	Urodził się, wymazać.	
166.	20.	Reyten	Reytan.

Str:	*Wier:*	*Błędy.*	*Poprawy.*
169.	4.	pag. 154 - 157.	pag. 134 - 137.
172.	19.	pisma	pism.
174.	3.	Burzenie	Burzeninie.
—	8.	umieszczono,	umieszczona.
178.	21.	Glieza	Glicza.
179.	15.	pag. 1145.	pag. 1452.
183.	3.	Lansmin,	Lausmin.
190.	18.	Jana Albertrandego,	Jana Alberta.
192.	26.	Latus, Grecius,	Latius, Graius.

Umieszczony na karcie 194. nadgrobek Stanisława Potockiego, powinien był być wydrukowany w przypisku po wyrazach: „*Witam cię Wiedniu i żegnam.*“

198.	15.	oczywistą,	rzeczywistą.
223.	20.	po niezaprzeczenie opuszczono *należy.*	
225.	9.	przed: z woiewództwa Ruskiego, opuszczona.	*Rodem.*
227.	21.	temu, i królowi,	i temu królowi.
247.	6.	Kazimierza	Kajetan.
—	7.	fol. 20.	zmazać.
250.	11.	Tembecki	Temberski.

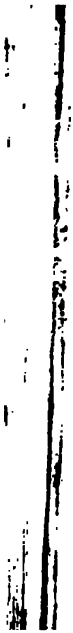

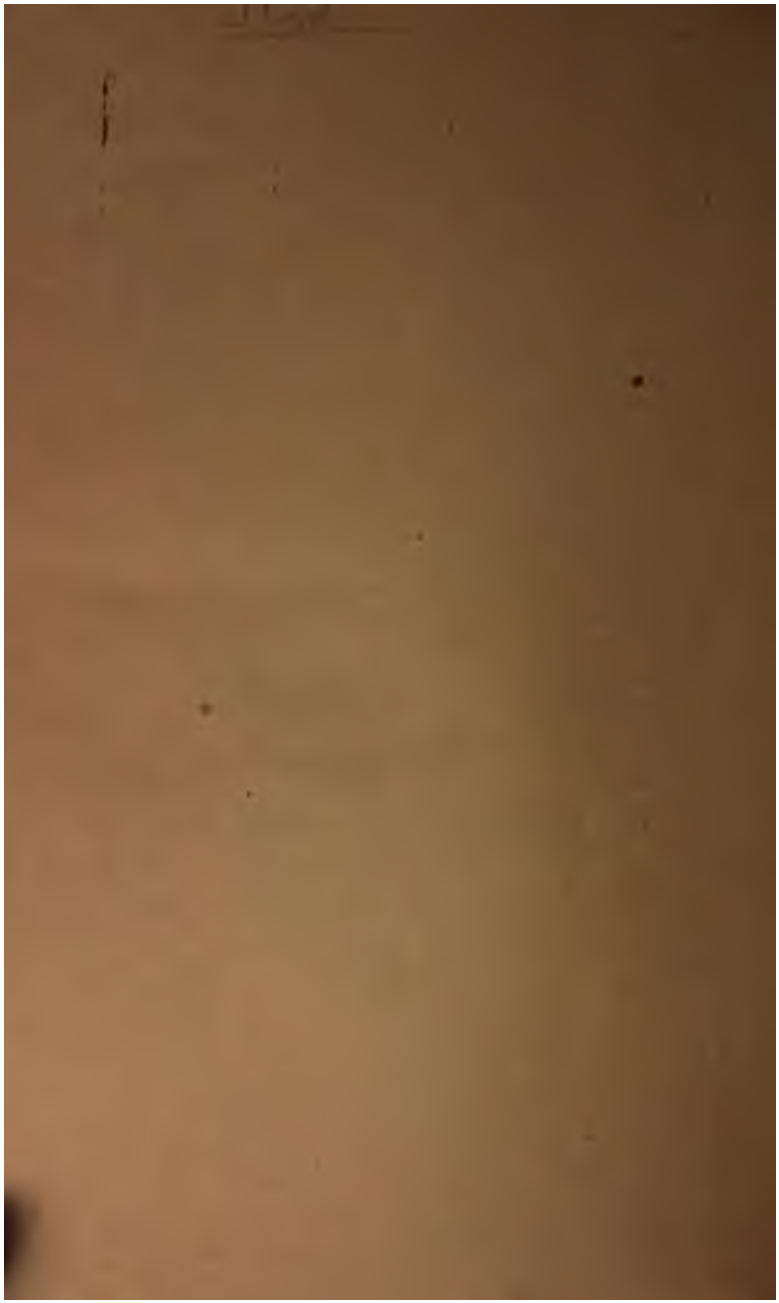

CT 1230 .M324 C.1
Wspomnienia zgonu zasluzonych
Stanford University Libraries
3 6105 036 496 656

CT
1230
.M324

Stanford University Libraries
Stanford, California

Return this book on or before date due.